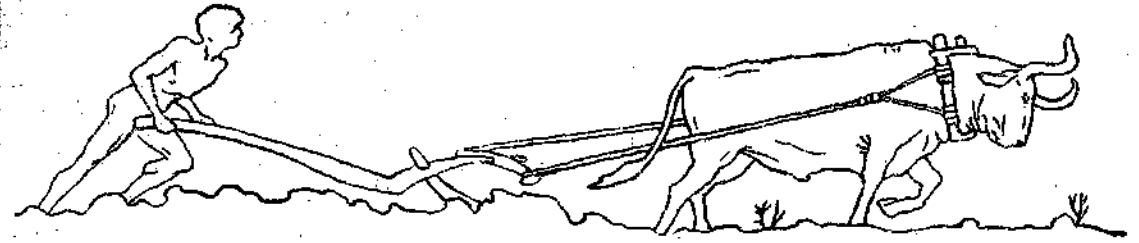

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΪΣ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15 ΦΕ-
ΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1912

Ο ΚΟΡΑΪΣ ΩΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

Ο φίλος μας ζωγράφος κ. Ε. Ίωαννίδης μᾶς ἔδωσε χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν τοῦ ἀρχοντοῦ Σταματίου Πέτρου, συνεργάτου τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ ἑῖς τὸ Ἄμστερδαμ, ὅπου εἶχε σταλῆ πρώτη-πρῶτα ἀπὸ τὴν Σμύρνην ὁ Κοραΐς νὰ ἐμπορευθῆ. Αἱ ἐπιστολαὶ ζωγραφίζουσι ἀφελέστατα, πότε μὲ κάποιαν εἰρωνίαν, τὸν Ἕλληνα σοφόν, νέον ἀκόμη. Ὁ ἀντιγραφεὺς τῶν, Θ. Βενετσάνου, πάππου τοῦ κ. Ίωαννίδη, συνοδεύει μὲ σημειώσεις του τὸ εἰς Πάτριον εὑρεθὲν χειρόγραφον. Εἰς τὴν ἀντιγραφὴν ἀφίνομεν τὴν ἀρθογραφίαν τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐξαιρέσει ὀλίγων, πᾶσαι σχεδὸν αἱ τῶν προυχόντων Πατριῶν οἰκίαι εἰσὶ κεκοσμημέναι δι' ἐπίπλων καὶ εἰκόνων περιβλέπτων διὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τελειότητα αὐτῶν ὑπὸ ἐπιφανὴ καλλιτεχνικήν. Τὴν προσοχὴν ὁμοῦς ἡμῶν ἰδιαζόντως προσεέλκυσαν ἐπιπλα καὶ ἐλαιογραφημένα εἰκόνες ἀπὲρ πρὸ ἑνὸς αἰῶνος μετέφερον ἐξ Ὀλλανδίας ἔμπορος τις Πάτριος, τιλοφορηθεὶς μετὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ἐπάνοδον διὰ τὸν πλοῦτον τοῦ ἀρχῶν, καὶ τὰ ὅποια σώζονται ἐν ἀρίστη ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ καταστάσει.

Εἶδομεν εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς τούτων, τοῦ κυρίου Παναγιώτη Λαδικοῦ, εἰκόνας καὶ ἐπιπλα ἔχοντα, μετὰ τῶν ὁποίων διακρίνεται γραφεῖον εἰς σχῆμα κιβωτοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ πολυπλοκα συστατικὰ ἀδυνατοῦμεν νὰ περιγράψωμεν. Ἀληθῶς θαυμάσιον. Μᾶς εἶπον ὅτι πενήτηντα χιλιάδες φράγκα προσεφέρθησαν εἰς τοὺς κατόχους δι' ἐξαγοράν, καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐφάνη εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ἀνάξιον τοῦ περιφανοῦς κειμήλιου. Εἶδομεν καὶ ἕτερον ὅμοιον, μικρότερον μὲν ἀλλ' ἐπίσης πολυτίμον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λογίου καὶ τὸν δικηγόρον μετερχομένου κυρ. Χαριλάου Γαλανοῦ.

Ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα ὡς καὶ πλείοται καλῆς

τέχνης εἰκόνες μετεφέρθησαν, ὡς μᾶς εἶπον, ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ εἰς Ὀλλανδίαν ἐμπορευομένου ἀρχοντοῦ Σταματίου Πέτρου. Ὅπως δὲ γνωρισθῶμεν μετ' αὐτοῦ, ὁ κυρ. Χαρ. Γαλανὸς μᾶς ἐνεχείρισε πρὸς μείζονα ἐκπληξίν μας φιλλάδιον ἐπιστολῶν, ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ ἀρχοντοῦ γεγραμμένον, ἐν ἀρίστη καταστάσει διατηρούμενον μετὰ παρέλευσιν ὅλου αἰῶνος, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὁποῖος τις ὑπῆρξε ὁ ἐν λόγῳ ἀνὴρ κατὰ τοὺς πρώτους αὐτοῦ χρόνους, πῶς ἤρξατο ἐμπορευόμενος ἐν Ὀλλανδίᾳ, ἀντικροσωπεύων τὸν ἐν Σμύρνην μέγαν ἐμπορευτὴν οἶκον τοῦ Εὐσταθίου Θωμᾶ· αἱ ἀρχαὶ του, αἱ δοξασίαι του, αἱ γνώσεις του καὶ αἱ ἀρεταὶ του καταγγέλλοντος δι' αὐτῶν εἰς τὸν ἐν Σμύρνην προϊστάμενον Εὐστάθ. Θωμᾶν τὸν σοφὸν Ἀδαμ. Κοραΐν, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποσιελῆ ὡς συνεργῆς αὐτοῦ εἰς Ἄμστερδαμ, ἐνθα ἐμπορευέτο ὁ ἀρχὼν Σταματῆς διὰ λογαριασμόν τοῦ συμφυεῖκου ἐμπορευτοῦ οἴκου.

Πάντα ταῦτα μοὶ ἐνεποίησαν αἰσθησιν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον καὶ συνεπῶς ἄξιον δημοσιεύσεως ἐφάνη ἡμῖν αὐτὸ ἰδίως τὸ ἀποβλέπον τὸν ἀρχικὸν τοῦ περιφανοῦς Κοραΐ βίον, περὶ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον ἀφελῶς, ἀλλὰ καὶ μετὰ πόνου καὶ ἐνδιαφέροντος πραγματεύονται αἱ πάσης, κατ' ἐμὲ, πίστεως ἄξια ἐν ἐκτάσει γεγραμμένα ἐπιστολαί, ἀρχόμεναι ἀπὸ τοῦ 1772 τὸν Ὀκτώβριον καὶ λήγουσαι τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1774.

Ὀλιγίστων δὲ ἐξ αὐτῶν θέλομεν κάμη χρῆσιν μεταγράφοντες αὐτὰς κατὰ γράμμα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐν Πάτρει τὴν 10 Αὐγούστου 1894

Θ. ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Διὰ τὴν Σμύρνην πρὸς τὸν εὐγενῆ αὐθέντην μου σιῶρ Εὐστάθιον Θωμᾶν καὶ συντροφίαν. 1772, Ὀκτωβρίου 5, Ἀμστερδαμ.

Ἡ παρούσα μου εἶνε πρῶτον νὰ σᾶς ἀκριβοχαρητέω, δεύτερον νὰ σᾶς δώσω τὴν εἶδησιν τί τρέχει τὴν σήμερον ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ σιῶρ Διαμαντῆ Κοραῆ. Ἐγὼ, αὐθέντη μου, ἐθαροῦσα καθὼς ἐμίλησαμεν αὐτοῦ νὰ μὲ στείλετε μὲ τὸν σιῶρ Κοραῆ καὶ νὰ εἴμεθα ὡς ἀδελφοί, μάλιστα μοῦ τὸν ἐπαινούσατε πῶς εἶνε πολλὰ καλὸς καὶ χριστιανικώτατος. Ἡλιθία καὶ ἐγὼ νὰ εἶνε τέτιος, καὶ τὸ εἶχα κρυφῆ χαρὰ. Ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐπεράσαμεν καλά, ἀλλὰ κατόπιν ἐκαταχέρησε νὰ ψηλόνεται καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἔλαβε μεγάλας φαντασίας εἰς μερικὰ πράγματα. Ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζε τὰ Ὀλλανδικὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι ὁμίλων πρὸς ἐμὲ, ὡς φαίνεται τοῦ ἐκακοφάνη, μοῦ ἐμάνισε καὶ μοῦ ἔκαμε τὸ βαρὺ. Ἐγὼ βλέποντας ὅτι εἶνε μανισμένος, ἐπῆγα εἰς τὸν παπὰν μας, καὶ τοῦ εἶπα τὰ γινόμενα, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὸν ἐπαρεκάλεσα νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πνευματικῶ τῷ τρόπῳ τί τοῦ ἔπαισα. Ὁ παπᾶς ἤλθε εἰς τὸ σπίτι καὶ τοῦ εἶπε νὰ τοῦ εἰπῆ τὴν αἰτίαν, διατὶ εἶνε μανισμένος μὲ ἐμένα. Αὐτὸς τοῦ ἀπεκρίθη καὶ τοῦ εἶπε πῶς δὲν εἶνε πνευματικαῖς δουλιαῖς, ἀλλὰ κοσμικαῖς. Τοῦ ὁμίλησα καὶ ἐγὼ καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι μετ' ἐσένα δὲν ἔχω τίποτε, ἐγὼ ὁμως δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἡσυχάσω ἐπ' ἀληθείας τρία ἡμερονύκτια ὕπνος δὲν ἐκόλα στὰ μάτια μου. Ὅσον ἐμίσουν τοὺς ὑπερηφάνους ἢ τύχη μου μ' ἐμπλέξεν εἰς ἓνα ὑπερήφανον. Πολλοὶ γνωστοὶ φίλοι μ' ἐρωτοῦν, ἀλλ' ἐγὼ τοὺς εἶπον ὅτι δὲν εἶνε ὑπερήφανος ἀλλ' εἶνε ἀκόμη ἀρχαίος. Ἐγὼ αὐθέντη βλέπω κακὰ σημεῖα, θέλει νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ διὰ τὰ κάμη τὰ θελήματά του. Ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἔχει ὡσὰν πάρεργον, ὁ ὕστερος πουθεναρθῆ εἶναι αὐτός, καὶ οἱ ἐδῶ Χριστιανοὶ συγχίζονται δι' αὐτό. Ἐχει φαντασίας πῶς τὰ ἤξεύρει ὅλα. Ἄν πῆς διὰ τὸ νεγότισον, λέγει πῶς τὸ ἔχει ὡς ἐγγλέζος. Εἰς κοντολογίαν ἐδόθη εἰς ματαιότητες καὶ ἡδοναῖς. Ἡ συναστροφὴ του εἶναι μὲ Φραντσέζους καὶ Καλβίνους. Δίπλα μας καθεται ὁ σποιτονοκυκώρης μας αὐτὸς ἔχει τρεῖς κόρας, αἱ ὁποῖαι ἤλθον νὰ ἰδοῦν τὸ σπίτι, καὶ αὐτὸς τὰς ἐδέχθη μὲ μεγάλας τιμᾶς, ἐπειδὴ μιλοῦν φραντσέζικα. Μίαν ἡμέραν τὸ βράδυ ἐπῆγε καὶ ἐζήτησε μίαν ἀπὸ αὐταῖς νὰ πάνε στὸ σπίτι, καὶ τοῦ εἶπε πῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ ἐπειδὴ φορεῖ μακρὰ ῥοῦχα, καὶ τῆς εἶπε ὅτι τὸν ἐρχόμενο χρόνον θὰ τὰ βγάλῃ. Ἐχει τέσσαρας δασκάλους καὶ μαθαίνει Ὀλλαν-

δέζικα ἑβραϊκὰ Σπανιόλικα καὶ φραντσέζικα. Μανθάνει γεωμετρίαν καὶ Κιθάραν. Αὐθέντη νὰ μοῦ γίνῃ χαρὰμ τὸ ψαμί ὅπου ἔφαγα σήμερον δεκαεπτὰ χρόνους μαζύσου, χαίρει νὰ μὴν ἰδῶ ἐὰν δὲν γράφω ὅσα ἀκολουθοῦν καὶ στοχάσου καλά, ὅτι αἱ ἀρχαῖς του δείχνουν ἀχαμνές, μὴ πλανάσθε τὰς ἡθροικίαις του.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Τώρα πάλι δὲν λείπω ὅπου νὰ σᾶς γράψω καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσετε τὴν ἀδειαν νὰ χωρίσω ἀπὸ τὸν σιῶρ Διαμαντῆν ἐπειδὴ δὲν ἠμπορῶ πλέον ἀπὸ τὸν ὑποφέρω. Ἐγὼ αὐθέντη μου, ὡς νὰ ἤξευρα ὅτι θὰ ἤρχονταν εἰς τὴν κεφαλὴν μου, σᾶς παρεκάλεσα νὰ τοῦ ἐμίλησετε ἐμπροστὰ μου καὶ ἀνεπαύθηκα. Ἀλλὰ βλέπω ὅλο τὸ ἐναντίον, ἐκεῖ ὅπου ἤμουνα αὐθέντης, ἔγεινα σκλάβος. Ἡ ζωὴ ὅπου τραβῶ ἐγὼ ἐδῶ, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὴ τὴν δώσῃ τοῦ ἐχθροῦ μου. Αὐτὸς πρῶτα δὲν ἤθελε νὰ βγάλῃ τὸ καλοῦπάμι μήτε τὰ μουστάκια του νὰ κόψῃ, καὶ τώρα φέρνει καθήμεραν τὸν περουνέρη καὶ τοῦ φτιάνει τὰ μαλλιά. Ἐὰν ἔλθῃ κανεὶς νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα, πρέπει νὰ περιμένῃ ν' ἀποφτιάσῃ τὴν περούκα του πάντοτε ἔχει ἓνα σιχαμένο ἰδίωμα ὅπου ἔχει πάντοτε ἐμπρός του καθρέπτη. Ἐγινεν αὐθέντης καὶ τοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ αὐτός. Ἡ Ἐδρώπη δὲν εἶνε δι' ἡμᾶς διότι τοὺς νέους τοὺς φθείρει ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Τώρα πάλιν δὲν λείπω ἀπὸ τοῦ νὰ σᾶς γράψω. Βλέπω αὐθέντη καὶ λυποῦμαι, ὄχι αὐτὸν ἀλλὰ τὴν ἀφεντιά σου, ἐπειδὴ αὐτὸς καθὼς φέρονται εἶνε ὁ ἀφανισμὸς σας. Αὐτὸς φοβεῖται νὰ ὑπάγῃ κοντὰ σταῖς μπάλαις διὰ τὰ μὴ μουτραρενθῆ καὶ δὲν βλέπει τοὺς ἐδῶ πραγματευτάδες ὅπου χώνονται μὲς ταῖς μπάλαις. Ἐδῶ ἔχει μὲ κάποιον ντόμιον Μπαρτ μεγάλας φιλίας καὶ κάθε Πέμπτη πηγαίνει σωστὰ στας 11 1/2 ὥραις. Ἀφοῦ ἔσμιξε μὲ αὐτὸν φαίνεται πῶς ἐκρύωσεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦνου ὁ νοῦς του δὲν εἶνε στὸ κεφάλι του. Τὴν ὥρα ὅπου ἔρχεται κανεὶς νὰ ἰδῆ τὸ πρᾶγμα, αὐτὸς γυρίζει εἰς τὰς βίβλους. Ἐξέρχεται τὴν νύκτα, γυρίζει τὰ μεσάνυκτα εἶνε αὐτὰ τιμημένοι ἄνθρωποι καμώματα; Ἠγόρασε ἓνα μπαστούνι καὶ δὲν τ' ἄρρεσε νὰ βάλῃ μαῦρο σειρήτι καθὼς ὅλοι οἱ τιμημένοι ἄνθρωποι, μόνον θέλει νὰ βάλῃ χρυσό. Εἰς κοντολογίαν ἔπεσεν εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ ματαιότητας. Περισσότεραν εὐλάβιαν ἔχει εἰς τὰ ντόμινα τοῦ Μπαρτ παρὰ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον! Καὶ κατὰ τὰ σημεῖα ὅπου βλέπω

φοβοῦμαι μὴ τὸν φθείρουν εἰς τὰ δόγματα. Μάλιστα τοῦ ἐπρότειναν νὰ νυμφευθῆ καὶ γίνῃ Καλβίνος καὶ φοβοῦμαι μὴ διὰ τὴν δόξαν ὅτι πῶς γίνεται.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

1773 Γενναρίου 29 Ἀμστερδαμ. Ἀπὸ τὴν τιμίαν σας ὅπου ἔλαβα εἶδον νὰ μοῦ γράφετε νὰ γράψω τοῦ πατέρα του. Στοχάζομαι καὶ ἡ δουλιὰ θὰ ὑπάγῃ εἰς μάκρος. Μοῦ γράφετε ὅτι τοῦ γράφει ὁ πατέρας του πολλοὺς ὄνειδισμούς καὶ ὁμως ὅσα ἔλαβε τὸ γράμμα του, περάσαν τρεῖς ἡμέραι ἐκάλεσε τοὺς φίλους του καὶ τῆς φιλινάδες του καὶ τοὺς ἔκαμε γιουβέτοι.

Ἡ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Βοηθῶ, σᾶς ξαναβλέπω πάλι μέσα στῆς νύκτας τῆ σιγῆ, καὶ ἀνοίγετε σ' ἐμένα μὲ στοργῆ τῆ γιγαντένια σας ἀγάλη.

Ριζώνει μέσ' στὰ κύματα καὶ γράφεται στὸν ἀστροφώτιστο οὐρανὸν τὸ σῶμα σας τὸ σκοτεινὸ μὲ τὰ καλίσγραμμα τὸν σχήματα.

Σκοτεινιασμένα στέκεστε ὡσὰν νὰ ὄνειρεύεστε στὰ βάθη τὰ αἰθέρια. Στὰ ὕψη σας γυρίζουν, σὰν στέμμα σᾶς στολίζουν τὰ διαμαντένια ἀστέρια.

Πόσες φορές σᾶς πάτησα, καὶ σ' ἔκτασι βαθεῖα τοῦ νοῦ πόσες φορές ἐκάθισα στὸν ἴσκιον δένδρου ἢ κρημοῦ.

Πόσες φορές ἐστάθηκα ὄνειροπόλος στῆς κορυφῆς σας τὴν ὀλόφωτη ἐρημία καὶ ἀνοίγετο ἐμπροστὰ μου τοῦρανοῦ ὁ θόλος σὰν μίαν ἀπέραντη τοῦ Ἀγνώστου ἐπιθυμία.

Κ' ἐνόμιζα πῶς ἀπὸ κάθε βράχο, πῶς ἀπὸ κάθε σας σπηλιά, πῶς ἀπὸ κάθε δέντρο πού μονάχο στέκει ψηλὰ στὴ σιγαλιά,

Ἐνόμιζα πῶς πνέει καὶ μὲ ζώνει πνεῦμα γεμάτο ἀπὸ μυστήριον, καὶ ἐνώπιόν μου ξεκλειδώνει τὸ ἀφάνταστο τῆς πλάσεως θυσιαστήριον.

στὰ στρίδια μονάχα ἔδοσαν 10 1/2 φιορίνια. Ἡ αὐθεντιά σου ὄντας ἐδῶ εἶναι μόνον κόκκινο κρασί καὶ ἡ αὐθεντιά του ἔχει τεσσάρων λογιῶν κρασί. Ἐκαμεν μίαν ἀγαπητικίαν καὶ πότε καὶ ἡ αὐθεντιά του σπῆτι, πότε ἔρχεται αὐτὴ καὶ τὸν εὐρίσκει καὶ εἶνε ἕως 18 χρόνῶ. Εἶναι αὐτὰ αὐθέντη τιμημένου ἀνθρώπου καμώματα; Ἡ τοιαύτη ζωὴ δὲν εἶνε χριστιανικὴ εἶνε διαβολικὴ, διὰ ταῦτα ἀπεφάσισα νὰ καθίσω ἕως τοῦ Μαῖου. Ἐπειτα θὰ ἀναχωρήσω καὶ νὰ μὴ σοῦ κατοφανῆ. Διότι ἐπειδὴ περνοῦμε τέτια ζωὴ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ μεταλάβω, καὶ φοβοῦμαι μήπως μὲ ἀκολουθήσῃ κανεὶς αἰφνίδιος θάνατος καὶ πάγω ἀδιόρθωτος.

[Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐρχόμενον τεῦχος]

Εἶνε ἡ ποίησις ἡ αἰώνια, πού ἀπάρθενη τὴν κλείνετε στὰ γόνιμά σας καταχθόνια, καὶ πλούσια ξεγύνηται, καὶ γίνεται ἄνθη καὶ βοτάνια, πού κρύβουν δύναμι θανατοουργῆ, καὶ γίνεται βαθύσκιωτα ρουμάνια, πού βασιλεύει μιὰ ἱερὰ σιγῆ.

Καὶ γίνεται ἀγρυπνη πηγῆ, πού μέσα στὰ χαράκια ψάλλει καὶ τρέχει καὶ κρημνίζεται καὶ στὸ καθάριο τῆς κρυστάλλι ἀγρίμι καθρεφτίζεται.

Μὲ πόση δύναμι καὶ ὁμορφίαν ἡ ποίησις σας φανερώνεται καὶ κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἀπλώνεται, σὰν μιὰ πελώρια ζωγραφία.

Κι' ἀκούω τῆς ζωῆς σας τὸν καλμὸν μέσ' στ' ἄδυτα τῆς γῆς τῆς αἰωνίας, τῆς τέχνης σας ἀκούω τὸν ρυθμὸν, ρυθμὸν ἀφάτου ἁρμονίας.

Γιατί ἔμαι χῶμα ἀπὸ τὸ χῶμα σας. Εἶμαι μιὰ σπῆδα ἀπὸ τὴν ἁγία φλόγα σας, ἀπὸ τὴ φλόγα πού δημιουργεῖτε μιὰ πλάσι θαυμαστή, μιὰ ποιῆσι χειροπλαστή.

Σεῖς εἶσθε οἱ ἄπλαστοι, ζωοποιοὶ τεχνῆται. Κ' ἐγὼ, πού μ' ἔκτασιν ἐμπρός σας στέκω, τραγοῦδια μόνον πλέκω.

A. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Η ΡΟΥΜΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

Υπάρχει Κράτος τι, περί του οποίου ελάχιστος γίνεται λόγος, προκειμένου περί των υποθέσεων της Χερσονήσου του Αίμου, όπερ όμως βαρύνει πολύ εις την πλάστιγγα και έξ ου κατά μέγα μέρος εξαρτάται ή εν τή Χερσονήσφ ειρήνη ή σημασία του μεθ' όλον τό συνήθως βωβόν πρόσωπον, όπερ διαδραματίζει, είναι μεγίστη.

Τό Κράτος τούτο είναι ή Ρουμανία, χώρα πλουσία και εύφορος, με τάς υπερετρακοσίας χιλιάδας στρατού, τόν όποιον εν πολέμφ δύναται να παρατάξη (δ' εν ειρήνη στρατός της άνέρχεται εις εκατόν τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας) άρτίως γυμνασμένον και τελείως έφωδιασμένον χρησιμεύει ως δ' πρόσκοπος της Τριπλής Συμμαχίας εν τή Χερσονήσφ και ή ασφαλιστική διυλείς, δι' ής εξετιμίζεται δ' εκάστοτε αναφανόμενος πολεμικός όργασμός και τό μένος τών Βουλγάρων. Καί ή εν τή Χερσονήσφ του Αίμου ειρήνη, κατά τάς σημερινάς τουλάχιστον περιστάσεις, δέν θα ήδύνατο σπουδαίως να διαταραχθί ήμνών έκ μέρους της Βουλγαρίας, άφού ή μόν Έλλάς δέν διατελεί είσέτι έτοιμή εις πόλεμον, τό Μαυροβούνιον διαθέτει μικράς μόνον δυνάμεις και ταύτας χρησίμους κυρίως προς άμυναν, της δέ Σερβίας ως δεινός επιάλτης επικάθηται ή Αύστρία, πειθαναγκάζουσα ταύτην να τείνη εήηκοον ούς εις τάς ειρηνικάς συμβουλάς της Εύρώπης.

Η πολιτική της Ρουμανίας, όπως ίσως και πάσα άλλη πολιτική, δέν διέπεται βεβαίως υπό αισθηματικών λόγων ταύτην προσδιορίζουσιν έτεροι πρακτικώτεροι και έπιτακτικώτεροι λόγοι, άπορρέοντες εκ της γεωγραφικής της θέσεως και τών πολλαπλών πολιτικών τε και στρατιωτικών άναγκών και συμφερόντων της και οι λόγοι ούτοι τυγχάνουσι την σήμερα εύκρινώς καθωρισμένοι.

Τό Ρουμανικόν έθνος αποτελείται εκ δώδεκα περίπου εκατομμυρίων, εκ τών όποιων μόλις τά επτά οικοήσι την Ρουμανίαν εκ τών έπιλοίπων πέντε ύπερ τά τρία μόν εκατομμύρια κατοικούσιν εν Αύστρία (εν Ούγγαρία, Τρανσυλβανία και Βουκοβίνα) και διατελούσιν ύπήκοοι του Αύτοκράτορος της Αύστροουγγαρίας, εν και ήμισυ δέ περίπου εκατομμύριον ενδιαπτάται εν Βεσσαραβία και διατελεί υπό τό αύτοκρατορικόν σκήπτρον της Ρωσίας, ύφιοτάμενον την επίδρασιν αυτής και σιγά σιγά έκρωσιζόμενον.

Ακολουθούσα καθαρώς έθνηκήν πολιτικήν, έδει να αποβλέψη ή Ρουμανία πρό παντός εις

την συνένωσιν όλων τών έθνικών της δυνάμεων, τών έγκατεσπαρμένων εν τε τή Ρωσία και τή Αύστρία, ίνα όλοι όμοϋ οι Ρουμάνοι έλευθεροί τε και «άλύτρωτοι» αποτελέσωσι μίαν πατρίδα και εν έλευθερον Κράτος. Αυτό δά αποτελεί και την μεγάλην ιδέαν τών πατριωτών Ρουμάνων. Η τοιαύτη όμως εύγενής ιδέα και φιλοδοξία, έπισήμως κάπως εκδηλουμένη, θα έφερε την Ρουμανίαν εις άμεσον σύγκρουσιν προς τούς δύο γείτονάς της, άμφοτέρους κολοσσούς, προς ούς ούτε θα έφραντίζετο ότι ήδύνατο να άντιπαλαίση. Η φρόνησις λοιπόν και ή ανάγκη τή ύπηγόρευσαν ίνα, έλπίζουσα πάντοτε εις τό μέλλον, κρατή επί του παρόντος τουλάχιστον στάσιν έντελώς έφεκτικήν και παθητικήν και άπέχη έπιμελώς πάσης έπισήμου ή και άνεπισήμου άναμιξεως εις τάς ύποθέσεις τών άλιωρώτων άδελφών' άλλως τε και πάσα και ή άνωτέρα άκόμη εκδήλωσις συμπαιθείας και ένδιαφέροντος ύπερ τούτων προσελάμβανε άμέσως την έντινον προσοχήν τών ίσχυρών γειτόνων και παραστάσεις και έπιτιμήσεις παρά τούτων συχνά άπειθύνονται προς την Ρουμανικήν Κυβέρνησιν, φιλοτιμουμένην και προθυμοποιουμένην πάντοτε να παρέχη αυτοίς εύπειθώς και κειθηνώς καθήσυχαστικάς διαβεβαιώσεις και να φροντίζη να περιστείλλη τάς όρμας τών πατριωτών Ρουμάνων.

Όριογραφικώς άποτελεί ή Ρουμανία κυρτόκοιλόν τι σχήμα ή μηνίσκον, έστραμμένον προς δυσμάς και ούτινος ή μόν κορυφή της κυρτής του πλευράς άπτεται του Εύξεινου Πόντου, τό μεσημβρινόν ήμισυ επικάθηται της Βουλγαρίας, άφ' ής χωρίζεται διά του Δουνάβεως, και έγγίζει την Σερβίαν, και τό έτερον βορειανατολικόν ήμισυ γεινιάζει με την Ρωσίαν, χωρίζόμενην διά του Προύθου ποταμού, ένφ εις τό κοίλον εισχωρεί ή Αύστροουγγαρία, ως όρια δέ μεταξδ ταύτης και της Ρουμανίας χρησιμεύουσιν αι Τρανσυλβανικαί Άλπεις και τά Καρπάθια όρη.

Ούδέν δυσπρόσιτον και δυσπερβλήτον όριον παρεμβάλλεται μεταξδ Ρουμανίας και Ρωσίας, δ' δέ Προύθος ποταμός εις πολύ μακράν γραμμήν μεταξδ τών δύο τούτων χωρών εκτεινόμενος, είναι ευδιάβατος και άπαξ τις ύπερβή τούτον, εύρίσκει άμέσως εύαλάτους τάς άπεράντους πεδιάδας της Μολδαβίας, εις τάς όποιās πάντως δυσχερής εάν μη και αδύνατος καθίσταται ή άπέναντι του έφορμώντος και πολυπληθεστέρου έχθρου άμυνα. Όλοι σχεδόν ή τουλάχιστον αι περισσότεραι κατακτήσεις, ως κατά

διαφόρους εποχάς έχει δοκιμάσει ή Ρουμανία, έχουσι προέλθει εκ του μέρους τούτου. Τούναντίον δέ αι Άλπεις και τά Καρπάθια, τό διαχωρίζοντα ταύτην από της Αύστρίας, είναι μάλλον δυσπρόσιτα και προς άμυναν προσφορώτερα.

Άλλά και δ' Δούναβις, όστις χωρίζει την Ρουμανίαν από της Βουλγαρίας, δέν την εξασφαλίζει από επικήσεως εκ μέρους τών Βουλγάρων, άφότου δυνάμει της Συνθήκης του Βερολίνου (1878) έχει επιδικασθί αυτήν πέραν του Δουνάβεως προς τό μέρος της Βουλγαρίας μέγα τμήμα χώρας, ή Δόβρουτσα, έλωδες μόν και άγονον και άραιώς τότε υπό πληθυσμού βουλγαρικού κατοικημένον, όπερ όμως διά χρημάτων πολλών και κόπων κατορθώσεν ή Ρουμανία να έξυγιάνη και γονιμοποιήση και διά Ρουμάνων άποικίση και ζεύξασα προς τούτο διά γεφύρας (Czernavoda) τόν Δούναβιν σιδηροδρομικώς να συνδέση προς την ίδίαν χώραν. Καί ή Δόβρουτσα, ή άποτελούσα την μόνην προς την θάλασσαν διέξοδον της Ρουμανίας και περιέχουσα τόν εύρύχωρον και λαμπρόν λιμένα της Κωνσταντίας, άποτελεί την σήμερα ολοκληρωτικόν μέρος αυτής και τούς πνεύμονας, δι' όν αναπνέει και έρχεται και εις άμεσον διά θαλάσσης επικοινωνίαν με τόν έξω κόσμον. Καί ή Δόβρουτσα άποτελεί πεδιάδα χθαμαλήν και εκτεταμένην, ένφ όλα τά ύψώματα, τά δεσπόζοντα στρατιωτικώς αυτής, κατέχονται υπό τών Βουλγάρων.

Γεινιάζουσα με δύο μεγάλας και ίσχυράς Δυνάμεις, δύο κολοσσούς, όν τά συμφέροντα διίστανται πολλακώς, εύθδς έξ άρχής ήσθάνθη την ανάγκην, και ως πρώτιστον μέλημά της έθεώρησε να μορφώση και διατηρή στρατόν αξιόμαχον, βιανόν κατά τό δυνατόν προς άμυναν της ίδίας χώρας της όφειλεν έπειτα να εκλέξη την ιδιαιτέραν φίλιον της μιάς, ίνα προστατεύεται έναντίον της έτέρας. Δυναστικοί λόγοι (διότι δ βασιλικός οίκος της είναι Γερμανικός, Κοχεντζόλερν) κυρίως δέ δ άμεσώτερος και ή πείρα του παρελθόντος έπεισαν τούς πολιτικούς της να εκζητήσωσι την φίλιαν της Αύστρίας και της συμμάχου της Γερμανίας, διά στρατιωτικώς δέ συμβάσεως, γενομένης εν έτει 1891, έπέτυχον ίνα εξασφαλισθί τή Ρουμανία πάσα εκ Ρωσίας επίθεσις, ήν θα άπέκρουον αι ήνωμένα δυνάμεις τών συμμάχων.

Ότως έκεινο, τό όποιον τόσον εύχερώς έχει κατορθωθί κατά τόν τελευταίον Ρωσοτουρκικόν πόλεμον, καθ' όν έκούσα άκουσα ήναυγάσθη ή Ρουμανία να άφήση έλευθεράν την διά της χώρας της διάβασιν του Ρωσικού στρατού, δέν

θα ήδύνατο πλέον την σήμεραν τοσοούτον εύκόλως να έπαναληφθί.

Άλλά και αι δοκιμασία, ως διακοούντος του πολέμου τούτου, είχαν ύποστί δ Ρουμανικός λαός και ή διάψευσις τών εκ της έπιτυχίας του πολέμου έλπίδων του, άφού διά της Συνθήκης του Βερολίνου δλόκληρος χώρα Ρουμανική, ή Βεσσαραβία, ως τοιαύτη και διά της Συνθήκης τών Παρισίων (1856) έπισήμως άναγνωρισθείσα, έχει άποσπασθί έξ αυτής προσαρηθείσα εις την Ρωσίαν, συνετέλεσαν βεβαίως όχι όλίγον εις τόν προσανατολισμόν της πολιτικής της Ρουμανίας προς τό μέρος της Αύστρίας και της Γερμανίας. Καί αι εκ του πολέμου έπελθούσαι όφέλειαι, ή από άπλής δηλονότι και ύποτελους τή Πύλη Ήγεμονίας άνακήρυξις της Ρουμανίας εις άνεξάρτητον βασίλειον και ή παραχώρησις αυτής της Δόβρουτσας, δέν έθεωρηθήσαν βικαναι να άντισταθμίσωσι την εκ της Βεσσαραβίας άπώλειαν.

Συνορεύει, ως είρηται, ή Ρουμανία και με τόν Εύξεινον Πόντον. Καί δ' Εύξεινος Πόντος άποτελεί θάλασσαν κλειστήν, είδος τι λίμνης μεγάλης, άνοιγούσαν προς τό Αίγαίον διά τών στενών του Βοσπόρου και Έλλησπόντου δ' έξουσιάζων λοιπόν τά στενά ταύτα, δικαίως επικληθέντα «κλείδας του Εύξεινου» δύναται εις πάσαν στιγμήν να παρεμποδίση ή και διακοπή έντελώς όλον τό διά θαλάσσης έμπόριον της Ρουμανίας και θέση ταύτην ως εν άποκλεισμοφ.

Έντεϋθεν και ή Ρουμανία τά μέγιστα ένδιαφέρεται, ίνα τά στενά διατελώσι πάντοτε έλευθρα, προς τούτο δέ ή κατοχή και φύλαξις αυτών δέον να εύρίσκεται άνατεθειμένη εις έτέραν τρίτην Δύναμιν, φιλικώς διατεθειμένην προς αυτήν ή τουλάχιστον τοιαύτην, ήτις μη ούσα λιαν ίσχυρά εκούσα ή και άκουσα να δεικνή σεβασμόν προς τάς ήδη περι τών στενών ύφισταμένας διεθνείς συμβάσεις και μη ούσαν βιανήν αυτήν καθ' έαυτήν να παρακωλύση τόν διά τών στενών διάπλουν εις τό Ρουμανικόν και τό διεθνές έμπορικόν ναυτικόν. Προτιμά λοιπόν επί του παρόντος ως τοιαύτην την Τουρκίαν, άποστέργει δέ τούναντίον και άποστρέφεται την παρ' ενός τών όμορων της Κρατών και ίδια παρά της Ρωσίας ή έστω και Βουλγαρίας, χώρας και ταύτης Σλαυικής, κατάληπν αυτών, διότι πάσα τοιαύτη κατάληψις αυτή καθ' έαυτήν θα έσήμενε τόν τέλειον διά θαλάσσης άποκλεισμόν και την έντελή άπομόνωσιν της Ρουμανίας και θα έπέφερε κάριον τραύμα κατ' αυτής της ύπάρξεώς της.

Συμφέρον λοιπόν έχει ίνα ή Τουρκία διατηρή την κυριαρχίαν της επί τών στενών του Βοσπό-

ρου και του Έλλησπόντου, προς τοῦτο δὲ δεόν αὐτῇ νὰ ἐξουσιάζῃ ὅλας ἢ τὰς κυριωτέρας ἐν Εὐρώπῃ κτήσεις τῆς καὶ ἰδίᾳ τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, διότι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τούρκου ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, δύσκολος ἢ μᾶλλον ἀδύνατος πλέον καθίσταται καὶ ἡ πρὸς φύλαξιν μόνον τῶν στενῶν παραμονὴ τούτου ἐν Εὐρώπῃ. Συγχρόνως δὲ ἡ Ρουμανία δὲν θὰ ἔβλεπε μὲ καλὸν ὄμμα καὶ πᾶσαν διὰ κατακτήσεως χώρας Τουρκικῆς ἀξίαν τῆς Βουλγαρίας, διότι διὰ ταύτης διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία καὶ ἀξάνουσιν οἱ ἐκ τῶν Βουλγάρων κίνδυνοι.

Τὰ τοιαῦτα συμφέροντα καὶ βλέψεις τῆς Ρουμανίας φέρουσιν ἀναγκάσιως αὐτὴν εἰς στενὴν συνάφειαν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ ἐὰν τυχόν ἤρχει αὐτῇ νὰ ἐννοήσῃ τὰς τάσεις τῆς Ρουμανικῆς πολιτικῆς, τὸ Βερολίνον ἢ ἡ Βιέννη θὰ ἦσαν πάντοτε πρόθυμοι νὰ θέσωσι ταύτας ὑπ' ὄψιν τῶν Τούρκων. Οὕτω μετὰ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βουκουρεστίου ἐπικρατοῦσιν ἀπὸ πολλοῦ ἐγκάρδιον σχέσεις καὶ ὄταν Παρισινὴ τις ἐφημερὶς (Matin) κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1910 πομπωδῶς ἀνήγγειλε τὴν σύναψιν ἰδιαιτέρας γραπτῆς μετὰ τῶν δύο Κρατῶν συμμαχίας καὶ συνεζητήθη ὑπὸ τοῦ διεθνοῦς τύπου τὸ πρᾶγμα, οὐδένα πολιτικὸν ἐξέπληξε. Τοιαύτη τις συμμαχία ἢ καὶ ἀπλὴ συνεννόησις, γραπτὴ ἢ ἀγραφος, ἐγκτεται ἐν τῇ φύσει αὐτῇ τῶν πραγμάτων καὶ τῇ ταυτότητι τῶν συμφερόντων.

Μὴ ἀρκουμένη ὁμως εἰς τὸ ἔμμεσον διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς Μακεδονίας ἐνδιαφέρον τῆς ἢ Ρουμανία, ἵνα καταστήσῃ τοῦτο ἀμεσώτερον καὶ μᾶλλον εἰς τὰ ὄμματα τῶν ξένων προσπίπτον, ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο ποσὸς νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς τύχης τῶν εἰς πέντε ὅλα ἑκατομύρια ἀνερχομένων ἐν Ρωσίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ «ἀλιτρώτων» ἀδελφῶν, ὅλην τῆς τὴν φιλοστοργίαν περιώρισεν ὑπὲρ τῶν ἑξαδελφῶν, ὡς τοιοῦτους

ἐλαβοῦσα τοὺς Κουτσοβλάχους, θεωρήσασα αὐτοὺς ὡς λαὸν ὁμαίον καὶ συγγενῆ καὶ λείαν εὐάλωτον καὶ ὄχι βεβαίως προωρισμένους ἵνα ἀπαχθῶσι ποτὲ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς καὶ περιληφθῶσιν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς, ἀφ' ἧς πολλὰ ὄνρεα σκιδόντα τοὺς διαχωρίζουν, ἀλλὰ καταλλήλους ἵνα κατὰ τὴν λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ προβλήματος χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Ρουμανίας εἰς βᾶρος τρίτου καὶ ἰδίᾳ τῆς Βουλγαρίας. Καὶ ἡ τοιαύτη πολιτικὴ τῆς Ρουμανίας ἐξυπηρετεῖ καὶ τὰ σχέδια τῆς συμμάχου Αὐστρίας, συμφέρον ἐχούσης ἵνα παριστᾷ τὴν Μακεδονίαν ὡς μωσαϊκὸν ἐθνοτήτων, διηρημένων καὶ ἀλληλοπαρασσομένων καὶ ἔχουσιν ἐπομένως τὴν ἀνάγκην τῆς, ἵνα διὰ τῆς εἰς Θεσσαλονίκην προελάσεώς τῆς ἐπιφέρῃ αὐτῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν εἰρήνην τυγχάνει συνάμα καὶ τῆς ἐγκρίσεως καὶ ὑποστηρίξεως τῆς Τουρκίας, ἐπιδικούσης τὴν ἐν τῇ πολυπυθῆ ταύτῃ χώρα ἐξασθένεισιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τοιοιότηρως ἡ Ρουμανία διὰ τῆς πολιτικῆς τῆς περιτέλλει καὶ ἐξουδετερεῖ κατὰ πολὺ τὴν ὁρμὴν τῶν Βουλγάρων, παρμονεῖ καὶ ἐπιτρεῖ τὴν ὅλην ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου κατάστασιν καὶ συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καθισταμένη οὕτω πάλυτιμος τῆς Τουρκίας φίλος. Τὸ Βουκουρεστίον συνάμα ἀποτελεῖ σπουδαῖον ἐνωτικὸν κρίκον, συνδέοντα τὸ Βυζάντιον μετὰ τῆς Βιέννης καὶ Βερολίνου ὁπότεν αἱ μετὰ τῶν σχέσεις χαλαροῦνται, ἢ δὲ πολιτικὴ τῆς Τουρκίας τείνει πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ρωσίαν, ἐκ Βιέννης παρέχονται ἐλπίδες εἰς τὴν φιλοδοξίαν τῶν Βουλγάρων, οὗτοι κινεῦνται καὶ ἀπειλοῦσι καὶ ἡ Τουρκία στρέφεται πρὸς τὸ Βουκουρεστίον τοῦτο μεσολαβεῖ καὶ ἐπαναφέρει τὰς σχέσεις, ἢ δὲ εἰρήνην... διατηρεῖται.

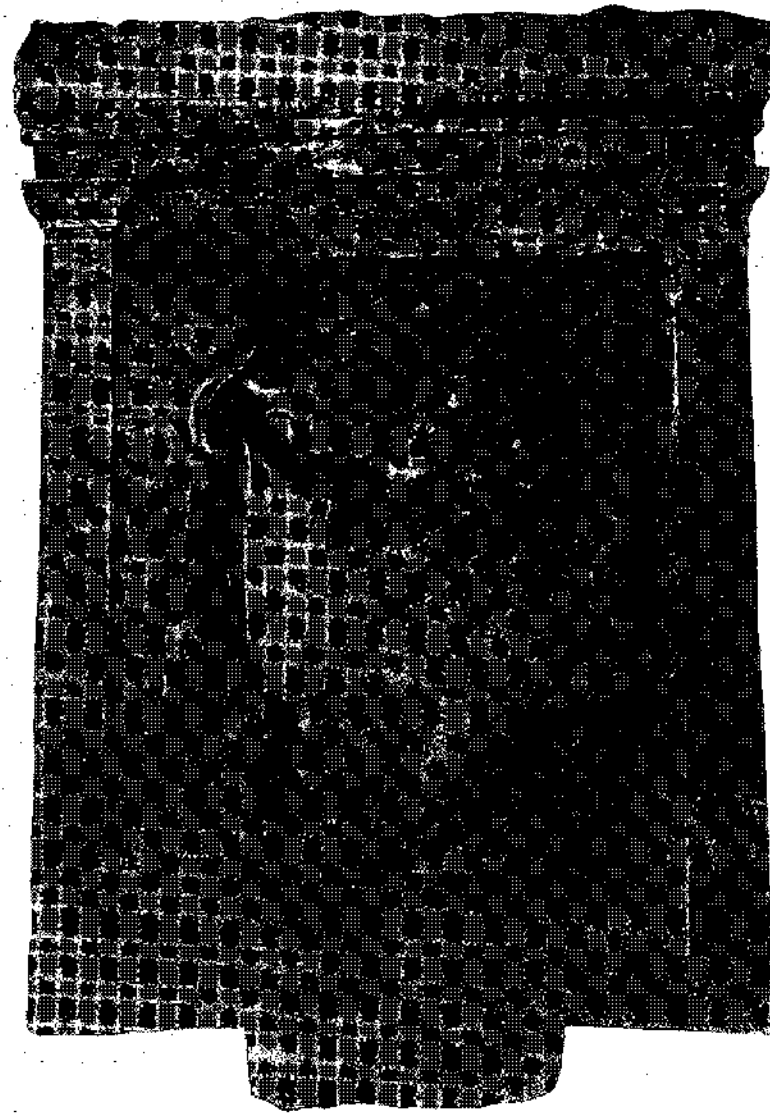
N. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Τ Ο Τ Ρ Ι Ζ Ω Ν Ι

Ὄψι! νὰ βρισκόταν ἐν' ἀντιφάρμακο γιὰ τὸ βαρεμὸ τῆς ζωῆς! Ἀλλὰ ποῦ; Νὰ ξυπνῆς κάθε πρωὶ μὲς τὸ ἴδιο τὸ κρεβάτι, κ' οἱ τοῖχοι νάχουν τὸ ἴδιο χρῶμα, κ' ἡ πόρτα καρφωμένη στὴν ἴδια θέσιν, κ' ὁ ἴδιος ὁ οὐρανὸς μὲς ἀπ' τὰ παραθυρόφυλλα, ῥιχόντας μέσα τίς ἴδιες σκιές, — ὦ! τὸ μεγαλότατο μαρτύριο γιὰ κείνον ποῦ εἶναι γεννημένος μὲ μιὰν ἀσβυστην ἀποθυμιὰν ὁμορφιάς.

Αὐτὰ συλλογιότανε ὁ καλὸς μας φίλος Κ., βουλαιγμένος στὴ βαθεῖα πολιτρώνα τοῦ ἐργαστηριοῦ του καὶ βγάνοντας ἀσπρες τοῦφες καπνοῦ ἀπ' τὸ στόμα — σὰ νὰ χασμουριόταν.

Καὶ τί δὲν ἔκανε νὰ καλοπιάσῃ τὴ δύστροπὴν κ' ἀμετρον πληξί του: κρασί, χαρτιά, γυναῖκες, ἄλογα καὶ ταξίδια, ὅλα μπήκανε σ' ἐνέργεια καὶ τὰ μπουχτήσε — σὰν πεινασμένος. Ὑστερα ἕνα πρωὶ τᾶστειλε ὅλα στὸ διάβολο, κ' ἔμεινε πάλι

ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΠΑΓΑΩΝ

κούφιος κ' ὀλομόναχος, μὲς τὴν κάμαρὴ του. Ὅμως, μιὰ νύχτα, — οἱ σκέψεις του ἀναποδογυρίστηκαν.

Καὶ τώρα ξαναπερνᾷ μὲς τὸ μυαλό του ὅλα τὰ πράματα ποῦ μπορούσε νὰ τὰ χασῆ, κ' ὅμως δὲν ἔκανε ἀπὸ μιὰ κοινὴν ἰδέαν ντροπῆς, εἴτε ἀπὸ ἕναν διαταγμὸν ἀκατανόητον, ποῦ τοῦ φαρμάκων ἀκατάπαντα τὴ ζωὴν κ' ὅμως δὲ μπορούσε νὰ τόνε δρασκελίσῃ. Θυμᾶται τὰ περασμένα, σὰ νᾶητανε χθές, καὶ μιὰν ἀηδία γιὰ τὸν ἴδιον ἑαυτὸ του γεννιέται μέσα του.

Εἶναι καμπόσα πράματα στὴ ζωὴ δλονῶν, ποῦ περᾶσανε γοργὰ κ' ἀπαρτήρητα, κ' ἄτιερ ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ξάφνου, ἐκεῖ ποῦ καθόμαστε, βγαίνουν ἀπ' τὴν ἀλημονιά, ντυμένα μιὰν ἐξαιρετικὴν σημασία καὶ γιομίζουν τὴν ψυχὴν μας νοσταλγίες, καὶ δάκρυα τὰ μάτια μας.

Ἔτσι κ' αὐτός, μιὰν ἡμέρα, χωρὶς καμιὰν ἰδέαν γιὰ τίποτα, καθὼς ἀράδιαζε καὶ ταχτοποιοῦσεν ὅλες τίς μικροθύμους, σὰν ξεθυμασμένα μπουκαλάκια μὲ χαμένες μυρουδιές ἀπ' τοῦ στοῦν κομμό, — ἀνακάλυψε πὸς ἡ ζωὴ του

δὲν ἦταν δὰ καὶ τόσο τιποτένια ὅσο μποροῦσε νὰν τὸ πιστέψῃ, πὼς σχεδὸν θὰ ἦταν ὠραία, καὶ μάλιστα πὼς θὰ ἦτανε πέρα ὡς πέρα ὠραία, — ἂν ἔφερνε κανέναν σύγκρισι τῆς τωρινῆς καὶ τῆς παλιᾶς.

Μισότριβος, ἀνύπανδρος, παραρριγμένος στὸ κατώφλι τῆς ἀνδρικής ηλικίας, ὄντας σιμότερα στὰ γεράματα, παρὰ στὰ νεϊάτα, καὶ — τὸ φρικτότερο — πλούσιος καὶ μπουχτισμένος ἀπὸ γλέντια, κυμαίνεται σὲ μιὰ λυπητερῆ πνοῇ ποῦ τότε ξαναφέρει στὰ πίσω καὶ θέλει νὰ μποροῦσε νὰ ἦταν πάλι ἐκεῖνος καὶ νὰ ξαναζοῦσε ἄλλη μιὰ φορὰ, ξαναβρίσκοντας τοὺς ἴδιους σταθμούς καὶ τὶς ἴδιες περιπέτειες, σὰ σὲ ταξίδι μετακαταμένο, καὶ νὰ πῆ ὅλα τὰ ποτήρια ὅπου δὲν τᾶδειασε ὡς τὸν πάτο, καὶ νὰ πλατύνῃ τὴ ζωὴ μέσ' τὰ δριά της καὶ τὰ δυνὸ του χέρια νὰ βουτήξῃ μέσ' τὸν ἀκένωτο θησαυρό.

Κι' ἀπ' ὅλες τὶς θύμησες — ὦ! μιὰ, ἢ πιὸ βαθεῖα καὶ μακρυνῆ, κι' ὅμως πόσο ὠραία!

Ἦταν παιδιὰ καὶ πῆγαινε σχολεῖο· θυμάται ἀκόμα πόσα σκαλοπάτια καὶ πόσα παραθύρια εἶχε ἢ τᾶξή καὶ κατὰ ποῦ ἦταν γυρισμένο τὸ κάθε παραθύρι.

Ἀντίκρου ἀπ' τὸ σχολεῖο, σ' ἓνα δρομάκι ἀνήλιο καὶ σκιερό, ποῦ λὲς πὼς ὁ ἥλιος δὲν τὸ καταδεχότανε, καὶ τὸ φώτιζεν, ἔτσι, ἀπὸ ἐλεημοσύνη, ἦταν ἓνα μοδιστράδικο «γυναικείων καπέλων», παραχωσμένο.

Τὰ παραθύρια του ἦταν στραμμένα κατὰ τὸ σχολεῖο καὶ τὰ παιδιὰ στὰ διαλείμματα δὲν καταβαίναν ἀπ' τὴν τάξι, μόνο καθόντουσαν καὶ παρακολουθοῦσαν τὰ μοδιστράκια, στυμμένα στὴ δουλειά τους, κι' ἀπορροφημένα ἀπ' τὴ συλλογῆ, πότε θὰ νυχτώσῃ, νὰ πάρουνε τὸ μεροδοῦλι, καὶ νὰ πᾶν νὰ ζεσταθοῦνε στὰ φτωχόσπιτά τους.

Ἐκεῖνο τὸ χρόνο ἡ βαρυνειμωνιά εἶχε κάνει θραῦσι· ἓνας ἀχνὸς σὰ βέλο σκέπαζε τὰ τζάμια καὶ καπνοὶ βγαίναν ἀπ' τὰ ρουθούνια τῶν ἀλόγων· οἱ ἀμαξάδες, διπλοτυλιγμένοι σὲ μανδύες, τουρτουρίζαν καὶ χτυποῦσαν τὰ πόδια στὸ πεζοδρόμιο.

Τὸ χιόνι ἔπεφε μπαμπάκι κ' ἔστρωσε τὸ δρόμο. Ὁ οὐρανὸς, γκρινιάρης, σὰ γέρος ἀρθριτικός, ἔκρυφε πίσω ἀπὸ πηχτὰ σύννεφα, ἓναν ἥλιον ἀρρωστιάρικο καὶ κοκκαλιάρη. Χτικιασμένον ἥλιο, ποῦ βαρύνταν νὰ ξυπνήσῃ, κ' εἶχε ὄλο καὶ χαμηλωμένα τὰ ματόφυλλα.

Οἱ δασκάλοι — γιὰ χαρὰ τῶν παιδιῶν, βρῖσκονε πρόφασιν καθημερινῆ καὶ δὲν ἐρχόντανε ἔτσι, τὰ παιδιὰ ἀλώνιζαν μέσ' τὴν τάξι ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ καὶ παίζανε χιονιὲς ἀπ' τὰ

μπαλκόνια μὲ τὶς μοδιστρουῦλες καὶ μὲ τὰ δουλάρια τῶν γειτονικῶν σπιτιῶν.

Γενάρης ἦτανε — μέσα Γενάρη κᾶν ἀρχὴ τοῦ Φλεβάρη... Ζιωρὸ καὶ δὲ, ὅπως πάντα, κι' ὅμως δεῖλὸ στὸ βᾶθος γιὰ τὰ τιποτένια πράγματα, ὅσο θαρραλέο στὰ μεγάλα καὶ στὰ σοβαρά, ἦταν ὁ πιὸ ἀταχτός κι' ὁ πιὸ συνεσταλμένος, δίνοντας ἀπορία πὼς τόση παλαβομάρα μποροῦσε καὶ κρυβότανε πίσω ἀπὸ τόσην ἀτολμία.

Ἀπ' τοὺς μεγάλους μάλιστα τραβοῦσε τὸ διαβολό του — γιὰ τὸν ἔβαναν στὰ αἵματα γιὰ τὸ κάθε τί, κ' ὕστερα τὸν ἄφριναν ὀλομόναχον, ἐκτεθειμένο κι' ἀνυπεράσπιστο, μ' ὅλη τὴν εὐθύνη στὴ ράχη του, σὰν τὸν τρελλὸ ποῦ βγάνει τὸ φίδι τῆς παροιμίας.

Μιὰ μέρα — τὸ χιόνι εἶχε ἀνεβῆ μισὸ μέτρο — τὸ σχολεῖο πανηγύριζε· ὁ χιονοπόλεμος ἔφτανε σὲ ὕψη λυρισμοῦ· λαχανιασμένα τὰ παιδοπούλα χούφωσαν τ' ἄσπρο χιόνι, τῶπλαθαν μέσ' τὰ χέρια καὶ τὸ σφενδόνιζαν σὲ μούτρα καὶ σὲ κλάτες, καὶ χαχάνιζαν, κι' ὄλος ὁ τόπος ἀνάδινε μιὰ βουὴ πολέμου.

Οἱ μοδιστρουῦλες οἱ καυμένες δὲν τολμοῦσαν νὰ ξεμυτίσουνε· δυὸ παράλλες σπάσανε τὰ τζάμια τοῦ μοδιστράδικου καὶ τὸ χιόνι ἔμπαινε μέσα.

Ἡ διευθύντρια τὶς φώναξε καὶ τὶς μάλωσε. «Δὲ ντρέποσαστε νὰ κάνετε» ἔτσι καὶ νὰ δίνετε τὸ θάρρος σ' αὐτὰ τὰ βρωμόπαιδα; Ἐχομε τόσες παραγγελίες, δὲ μποροῦμε ἐμεῖς νὰ χάνουμε καιρὸ· ἔμπρός, τὴ δουλειά σας, κι' ὅσο γι' αὐτοὺς τοὺς μάγκες, θὰν τοὺς διορθώσω ἐγὼ... Σοφοῦλα!»

— Ὅριστε, κυρία.

— Ἐσὺ νὰ πᾶς τὸ καπέλλο τῆς κυρίας Λ. Ὅδὸς Π, ἀριθ. 39 τὸ ξέρεις, ἐκεῖ ποῦ πῆγες καὶ προχθές.

— Μὰ, κυρία...

— Τί; ἔχομε καὶ τέτοια; Νὰ κάνης αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω ἐγὼ.

Ἡ Σοφοῦλα μὲ τὴ μπλε-σιέλ ποδίτσα της, γύρισε δυὸ ἀπελπισμένα μάτια στὶς συντρόφισσές της: ἐκεῖνες ὅμως ἦτανε τόσο χαρούμενες ποῦ γλυτώσαν τὴν ἀγγάθεια, ποῦ δὲ γυρίσαν οὔτε νὰ τὴν κυττάξουνε.

Ἡ Σοφοῦλα χαμηλωσε τὰ μάτια, πῆρε τὰ βρεμένα της καὶ τραβῆξε· ὁ πόλεμος ἦτανε τώρα στὴ βράση του· ἓνα-δυὸ φορές ἔκανε νὰ γυρίσῃ πίσω, μὰ ἡ φιλοτιμία τὴν κράτησε.

Ἦτανε μικροῦλα, χλωμῆ, μὲ δυὸ μεγάλα μάτια σκουῖρα, σὰν πηγάδια: στὸ μαγαζὶ τὴ φωνάζανε «Τὸ Τριζῶνι».

Καθὼς πρόβαλε στὴν πόρτα, δειλὰ, καὶ ρίχνοντας ματιὰς σκιαγμένου πουλιοῦ ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ὅλα τὰ μάτια τεντωθήκαν κι' ἀλλάξανε κρυφοματιὰς.

— Ρὲ παιδιὰ, τὸ Τριζῶνι.

Πῶς τὴ θυμάται, τώρα, στὴ δύσι τῆς ζωῆς του, τὴ μικρούλα, νὰ βγαίνῃ ἀπ' τὴν πόρτα μὲ τὴν ἄσπρη καπελιέρα στὸ χέρι, καὶ νὰ περνᾷ διαταχτικὰ ἀπ' τὸ μέρος τοῦ σχολεῖου, μὲ μάτια πιὸ μεγάλα καὶ ἄλαλα, σὰ νὰ φοβόντανε ἀκόμα καὶ τὴ σιωπῆ.

Κι' ἀληθινὰ μιὰ σιωπῆ βασίλευσε στὴν ἀρχὴ. Τὸ Τριζῶνι θάρρασε κ' ἔκανε καμπόσα βήματα.

Ἄξαφνα, πατατράκ! Ἡ πρώτη χιονιά... Τὴν πέτυχε στὰ πόδια· τὸ Τριζῶνι γλιστρῆσε, πῆγε νὰ πέσῃ, ἀρπάχτηκε ἀπὸ νὰ δέντρο, κοκίνησε ὡς τ' αὐτιά.

— ὦ! Τριζῶνι, ὦωωωω!...

Δεύτερη, τρίτη, τώρα πέφτανε βροχῆ. Θέ μου! Τ' ἦταν ἐκεῖνο; σκοτισμένο, μὴ ξέροντας κατὰ ποῦ νὰ στραφῆ, σκεπάζοντας μὲ μάτια χέρια τὴν ἄσπρη καπελιέρα, καὶ ρίχνοντας κατὰ πάνου ματιὰς γιομάτες ἕσσια, τῶβανε στὰ πόδια, κυνηγημένο ἀπ' τὶς ἄσπρες χιονιὲς ποῦ πέταγαν σὰν περισσότερία καὶ πέφταν σὰ γροθιές· ἔτσι ἔφτασε ὡς τὴ γωνιά· ἐκεῖ παραπάτησε κ' ἔπεσε χάρμον.

Χτύπησε τὸ κεφάλι σ' ἓνα σιδερένιο κάγκελο, κ' ἔμεινε ξερῆ μέσ' τὰ χιόνια.

Ὑστερα—θυμάται τὸν κόσμο ποῦ μαζώχτηκε γύρω, καὶ τὸν τρόμον ὀλονῶν...

Τὴν πῆγαν σ' ἓνα φαρμακεῖο νὰ τῆς δέσουν τὸ κεφάλι. Καὶ καθὼς τὴν πάγαιναν ἔτσι, κουβαλώντας, μὲ σουρωμένα κι' ἄφρηκα ματάκια ἔμοιαζε σὰν ἀγγελάκι τοῦ Σάντρο Μποττιτσέλλι πεθαμένο. Τὸ θυμάται — γιὰ τὴν ἔτρεξε ἀπὸ πίσω μαζί μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, σκυφτός, σὰ νὰν τοῦ ἀναλογοῦσε κι' αὐτοῦν ἓνα μερικὸ ἀπ' τὸ κρέμα.

Ὁ γιατρός ποῦτυχεν ἐκεῖνη τὴν ὥρα, ζάρωσε τὰ μούτρα του σὰν τὸ εἶδε ἔτσι φτωχοκόριτσο καὶ κοκοντυμένο. Δὲ μπορέσαν μὲ κανέναν τρόπο νὰν τὸ ξελιγοθυμήσουνε, καὶ νὰ σταματήσουν τὴν αἱμορραγία...

Τὴν ἴδια νύχτα τὸ Τριζῶνι πέθανε.

Κι' ὅμως θὰ μποροῦσε νὰν τὴν ἀγαπήσῃ τὴν Παιδοῦλα — ὦ! ναί, θὰ τὸ μποροῦσε — καὶ τὴν ἄκόμα, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ζωὴ τρανταχτὴ καὶ πολυκύμαντη, τὸ ξέρει πὼς θὰ τὸ μποροῦσε.

Εἶχε μιὰ τρυφεράδα μέσα του, ὅπου δὲν τὴν ἔβγανε ποτὲς καὶ γιὰ κανέναν — ὅπου ἔμεινε παρθένα κι' ἀγγιχτὴ μέσα του, σὰ χιόνι σ' ἀπάτητες βονοκορφές· κ' ἦταν αὐτὴ ὁ παιδεμός του, γιὰ τὸ σφαλνοῦσε τὸ δρόμο στὴν καθημιαν ἀπόλειψη, καὶ τοῦ θύμιζε τὸ τί θὰ ἐδινοῦτον νὰ χαρῆ, κρυφαλλάζοντας τὴν μ' ἄλλην ὁμοία τρυφεράδα, ἐρχόμενη ἀπὸ κάπου, ἀπὸ πλάσμα

πιότερο ἁρμονισμένο μαζί του, καὶ μὲ τὶς ἴδιες ἀποθυμίες, ὅπου νᾶητανε κουρνιατισμένο στὸ ἴδιο δικό του «διαπασῶν».

Κ' ἡ Παιδοῦλα τώρα ἀναδίνοντας ἀπὸ τὰ περασμένα καὶ σκιαγραφούμενα στὸ νοσταλγικὸ φρόντο τῶν μερῶν ὅπου δὲ θὰ ματαφανοῦνε πιά, δαναϊζόταν μιὰν ὀμορφάδα ἀσύγκριτη, σὰν τὸ προνομιούχο καὶ ἔξωρα ἔλλειπτο πλάσμα, ποῦ θὰν τότε καταλάβαινε ὡς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς του καὶ τὰ λόγια του ὅλα θὰν τᾶξερε πρὶν νὰ εἰπωθοῦνε ἀπὸ τὰ χεῖλια του.

ὦ! ναί, θὰ μποροῦσε νὰν τὴν ἀγαπήσῃ τὴν Παιδοῦλα, ἔτσι φτωχιά καὶ κοκοντυμένη, μὲ τὴ μπλε-σιέλ ποδίτσα της, καὶ μὲ τὰ χεῖλιάκι της τὰ λαξεμένα, σὰ σὲ ἀρχαῖον ἀγαλμα ἐφηβικό.

Καὶ τὸ «Γιατί;» — τὸ αἰώνιο γιατί ποῦ ἀποτείνουμε στὴ Μοῖρα, σὰμπως νὰ εἶχε αὐτιά ν' ἀκούσῃ καὶ στόμα γιὰ ν' ἀποκριθῆ ἢ Μοῖρα — θέρεινε μέσα του καὶ γινόταν κατάρρα. Τοῦ φαινόταν πὼς ἂν μποροῦσε νὰ καταβρῆ τὴν Παιδοῦλα, δὲ θὰν τοῦ ματᾶφευγε ἀπ' τὰ χέρια πιά, κ' ἡ ζωὴ θὰπαίρνε χρῶμα καὶ οὐσία, καὶ θᾶλυνε τὸ γόρδιο κόμπο τῆς εὐτυχίας μὲ τὴ σπαθιά τῆς ἀγάπης.

Γυναίκες, κρᾶσί, καρτιά — ἔ! ὅλ' αὐτὰ ἦταν τίποτα, μικροτάτα στὴ θρησκεία τῆς Παιδοῦλας.

Ὁ Πλούτος — κολοκύθια: γίνεται ζητιάνος ἄμα φτάσῃ ἢ Πλῆξι! Μποροῦσε νᾶχῃ τὴν καθεμιὰ κοπέλλα, μὲ τὴν ἴδιαν εὐκολία ποῦ μποροῦσε νᾶχῃ καὶ τὸ κάθε μπαφιόκι ἀπὸ τὸ κάθε ξενοδοχεῖο: Ὅμως δὲν ἦταν αὐτὸ ποῦ γύρευε — ὦ! δὲν ἦταν αὐτό!

Ἡ Παιδοῦλα.

Ἐκεῖνη μοναχῆ, ἐκεῖνη· τί λογάκια θὰν τῆς ἔλεγε — λογάκια ἀδικοξοδεμένα σὲ σπῖτια, σὲ σπῖτια ποῦ μπαίνεις χωρὶς ὄνομα καὶ βγαίνεις χωρὶς ἀγάπη...

Στὴν ἀρχὴ εἶπε νὰ σκορπίσῃ τὸν παρᾶ του, κ' ὕστερα, φτωχὸς κ' ἀσήμαντος, νὰ γυρῆ παρηγοριά μεσ' τὴ δουλειά. Νὰ σκάψῃ, νὰ βγάνῃ τὸ ψωμὶ μὲ τὸν ἴδρωτα τοῦ προσώπου του νὰ δουλέψῃ σὰ σκυλλὶ μέσα σ' ἓνα χωράφι, γιὰ ν' ἀγαπήσῃ τὸ ψωμὶ καὶ τὸν ἕπνο.

Μιὰ νύχτα ἀποφάσισε νὰ σκοτωθῆ.

Κλείσθηκε ἀπὸ νωρὶς στὴν καμαρῆ του κ' ἀρχισε νὰ γράφῃ. Ἐγραψε σὲ φίλους του — γιὰ τὴν κανένα συγγενῆ δὲν εἶχε, κι' ἂν εἶχε δὲν τὸν ἤξερε οὔτε ἤθελε νὰν τὸν ἐξῆρ — ξαναδιάβασε προσεχτικὰ τ' ὅτι εἶχε γραμμένο κ' ἔβανε φαρδεῖα πλατεῖα τὴν ὑπογραφή του.

Μιὰν ἀνακούφισι ἔνοιωσε σὰ νὰν τοῦ βγῆκε ἓνα μεγάλο βᾶρος ἀπὸ πάνου.

Πέρασε ἔτσι τὴ νύχτα, κόνοντας βόλτες καὶ

μιλώντας μονάχος του ύστερα γδύθηκε κ' άλλαξε ρούχα και ξεπλώθη στο κρεβάτι ανάσκελα, με τὰ μάτια κερκωμένα στο ταβάνι, με τὸ κεφάλι ἄδειο ἀπὸ σκέψεις τὸ πιστόλι του ἦταν ἀκουμπισμένο στὸ πλαϊνὸ τραπέζι.

Εἶχανε περάσει τὰ μεσάνυχτα κ' ἡ ἡσυχία κάρφωνε ὅλα τὰ πράγματα σὲ μεγάλην ἀκινήσια σὰ νὰ εἶχε κοπῆ ἡ ἀνάσα τῆς ζωῆς, κ' ὁ θάνατος κηραδοκοῦσε.

Ὁ ἀποπνιχτικὸς ἀέρας τῆς κἀμαρας τὸν ἔκανε καὶ σηκωθῆ ν' ἀνοίξῃ τὸ παράθυρο. Ἐν' ἀερόκυμα δροσερὸ μῆκε μέσα κ' ἀνάδνε τις κορυτίνες, σὰ στήθια ἐρωτόπαθης γυναίκας...

Ἀφουγκράσθη καλὰ μὲς τῆ σιγῆ καὶ εἶχοντες μιὰ βαθειὰ κ' ὑστερονῆ ματιὰ στ' ἄστρα καὶ στὸν κάμπο, γύρισε μ' ἀργὰ βήματα πρὸς τὸν ἄλδερ.

Ξάρνου — ἕνας ἦχος, σὰν πριόνισμα, ἦχος σιγανὸς καὶ μοιραῖος, ὅπου ἔρχότανε ἀπ' τὴν περιπλοκάδα τοῦ κῆπου!... Σταματάει...

Ἐνα τριζῶνι τραγουδαίει στὴ σιγαλιά τῆς

ΜΥΣΤΗΡΙΑ

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

XV

Τὶς δυὸ τρεῖς ἐπόμενες μέρες ὁ Νάγκελ ἔλειψε ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐκαμνε ἕνα ταξίδι μὲ τὸ ἀτιμόπλοιο καὶ ἡ κἀμαρά του στὸ ξενοδοχεῖο ἦτον κλειδαμένη. Κανεὶς δὲν ἤξερε ποῦ εἶχε πάει μὰ εἶχε πάρει ἕνα πλοῖο ποῦ πῆγαινε πρὸς βορρᾶν καὶ ἴσως νὰ ταξίδευε μόνο γιὰ διασκέδασι.

Ὅταν ἕνα πρωὶ, πρὶν ἀκόμα σηκωθῆ ἡ πόλις στὸ πόδι, γύρισε, ἐφαίνετο χλωμὸς καὶ ξενητισμένος καὶ ὅμως δὲν πῆγε ἀμέσως στὸ ξενοδοχεῖο, μὰ περπάτησε λίγη ὥρα στὴν προκουμαία ἀπάνω κάτω. Ἐπειτα πῆρε ἕναν δρόμο ποῦ πῆγαινε πρὸς τὸν μέσα κόλπο, ἐκεῖ ποῦ ἴσα ἴσα ἄρχιζε ν' ἀνεβαίνῃ ὁ κλιπὸς ἀπ' τὸν κλιπνοδόχο ἑνὸς ἀτμομύλου.

Δὲν πῆγε πολὺ μακριὰ ἐφαίνετο σὰν νὰ πῆγαινε μόνο γιὰ νὰ σκοτώσῃ μερικὲς ὄρες. Ὅταν ἄρχισε ἡ κίνησις στὴν ἀγορά, ἦτον κ' αὐτὸς ἐκεῖ. Ἐστῆκετο στὴν γωνία τοῦ ταχυδρομείου καὶ παρατηροῦσε μὲ προσοχὴ ὄσους πῆγαιναν κ' ἔρχονταν, καὶ ὅταν εἶδε τῆς Μάρθας Γουδέ τὸ πρόσαινο φόρεμα, τὴν ἐπλησίασε καὶ τὴν χαιρέτησε.

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεύχος τῆς 31 Μαΐου 1911.

νύχτας, κ' ἡ φωνὴ του εἶναι βαθεῖα, σὰ νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὰ περασμένα...

Ὡ! τὸ Τριζῶνι δὲ θέλει νὰ πεθάνῃ — ἦρθε καὶ τοῦ λέει νὰ μὴν πεθάνῃ...

Καὶ πέφτει ἀπάνου στὸν καναπέ καὶ κλαίει, καὶ λέει πὼς εἶν' ἡ ψυχούλα τῆς Παιδοῦλας, κ' ἡ ἀγγὴ τόνε βρῖσκει βουτημένο στὰ κλάματα, σὰ μαρὸ παιδί, ἀνήμπορο νὰ σκοτωθῆ κ' ὑποταγμένο στὴ Μοῖρα...

Περὶτὸ βέβαια εἶναι νὰ εἰποῦμε, πὼς ὁ φίλος μας δὲν πέθανε: Καμιὰ φορὰ ἀνοίγει τὸ συρτάρι καὶ καθαρίζει τὸ πιστόλι του ποῦ πάει νὰ σκουριάσῃ — αὐτὸ εἶν' ὄλο.

Καὶ καμιὰ φορὰ πάλε — κακόμοιρο Τριζῶνι — ἐκεῖ ποῦ εἶν' ὄλοι συναγμένοι καὶ γλεντᾶνε στὴ σάλα τοῦ σπιτιοῦ, ἐκεῖνος βγαίνει κρυφὰ καὶ πάει στὸ μπαλκόνι, κ' ἀκούει μὲ προσοχὴ μὲς τῆ γαλήνῃ τοῦ χινόπωρου, καὶ κάθε ποῦ γυρᾶει πίσω στὴ σάλα — εἶναι σκυφτός, σὰ νὰ γέρασε κατὰ δέκα χρόνια.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Νὰ τὸν συγχωρήσῃ, λέει μήπως τὸν ἔχασε κ' ὄλας; Εἶναι ὁ Νάγκελ ποῦ τῆς εἶχε προσφέρει χορήματα γιὰ τὴν καλὰ καρέκλα. Ἡ, μήπως τὴν πούλησε κ' ὄλας;

Ὅχι, εἶπε, δὲν τὴν πούλησε.

Καλὰ. Δὲν πιστεύει, λέει, οὔτε νὰ πῆγε κανεὶς ἄλλος νὰ προσφέρει περισσότερο.

Πὼς, πῆγε. Μὰ...

Μὰ, ἀλήθεια; Πῆγε κ' ἄλλος κανεὶς; Τί λέτε; Μιὰ κυρία; Ἄχ, αὐτὲς οἱ ὀλέθριες γυναῖκες παντοῦ πρέπει νὰ πᾶν νὰ χώσουν τὴν μύτη τους! Λοιπὸν βέβαια θὰ εἶχε φτάσῃ στ' αὐτιά της ἡ φήμη αὐτῆς τῆς καρέκλας, κ' ἀμέσως θὰ ἤθελε νὰ τὴν πάρῃ. Ναι, ναι, αὐτὴ εἶναι ἡ τακτικὴ τῶν γυναικῶν. Μὰ πόσο ἐπρόσφερε; πόσο ψηλὰ ἀνέβασε τὴν τιμὴ; Σὰς τὸ λέγω ὀρισμένως, γιὰ τίποτα δὲν τὴν ἀφίνω ἀπ' τὰ χέρια μου αὐτὴν τὴν καρέκλα, νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβολος ἂν τὴν ἀφήσω!

Ἡ Μάρθα εἶχε τρομαξῆ μετὴν τόση ταραχὴ ποῦ μιλούσε ὁ Νάγκελ καὶ βιάστηκε ν' ἀπαντήσῃ:

— Μὰ βέβαια, ἐσεὶς νὰ τὴν πάρετε, μὲ πολλὴ εὐχαρίστησι...

— Νᾶρθω λοιπὸν σήμερα τὸ βράδυ κατὰ τις ὀχτὼ νὰ τελειώσωμε τὴν ὑπόθεσι;

Ναι, εἶπε, καλὰ. Μὰ δὲν προτιμᾶ νὰ τοῦ τὴν

στελῆ στὸ ξενοδοχεῖο; Καὶ ἔτσι τότε τελειώνει ὅλη ἡ ὑπόθεσις.

Ὅχι, καθόλου μάλιστα, δὲν τὸ θέλει καθόλου αὐτό. Αὐτὴ ἡ καρέκλα θέλει προσοχὴ, θέλει νὰ τὴν πιάσουν μαθημένα χέρια ἀλήθεια, δὲν θέλει οὔτε νὰ τὴν κυτᾶξῃ κανένας ξένος. Στις ὀχτὼ θὰ πάῃ αὐτὸς ἐκεῖ. Ἄχ, καὶ προσοχὴ, ὄχι ξεσκονίσματα, ὄχι πλυσίματα, γιὰ τῆνομα τοῦ θεοῦ! Οὔτε μιὰ στάλα νερό!...

Ἐπειτα ὁ Νάγκελ πῆγε κατ' εὐθείαν στὸ ξενοδοχεῖο, κ' ἔπεσε ντυμένος ἀπάνω στὸ κρεβάτι καὶ πῆρε ἕναν ὕπνο μονοκόματο, ἦσυχον καὶ βαθὺ ὡς στὸ βράδυ.

Ἀφοῦ δείπνησε πῆγε κάτω στὴν προκουμαία, στὸ σπιτάκι τῆς Μάρθας Γουδέ. Ἦτον ὀχτὼ ἡ ὥρα: χτύπησε καὶ μῆκε μέσα.

Ἡ κἀμαρα ἦτον σφουγγαρισμένη, τὰ τζάμια τῶν παραθύρων πλυμένα καὶ ἡ ἴδια εἶχε στολιστῆ, εἶχε βάλει μιὰ ἀλυσίδα μὲ χάντρες γύρω στὸν λαιμὸ τῆς. Ἐφαίνετο πὼς τὸν περιμένε.

Ὁ Νάγκελ χαιρέτησε, κάθισε κ' ἄρχισε ἀμέσως γιὰ τὴν ὑπόθεσι. Ἐκεῖνη δὲν ἤθελε νὰ ἐνδώσῃ, ἐπέμενε καὶ ξαναπέμενε κ' ἤθελε καὶ καλὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν καρέκλα χάρισμα. Ἐπὶ τέλους ἔκανε ἐκεῖνος τὸν θυμωμένο, τὴν φοβέρισε πὼς θὰ τῆς πετάξῃ πεντακόσιες κορόνες στὸ πρόσωπο καὶ θὰ πάρῃ τὴν καρέκλα νὰ φύγῃ. Τῆς ἀξίσε βέβαια! Ὅλην τὴν τὴν ζωὴ δὲν εἶδε τέτοια κουταμάρα χτύπησε μὲ τὴν γροθιά του τὸ τραπέζι καὶ τὴν ρώτησε ἂν εἶναι ἐντελὼς τρελλή.

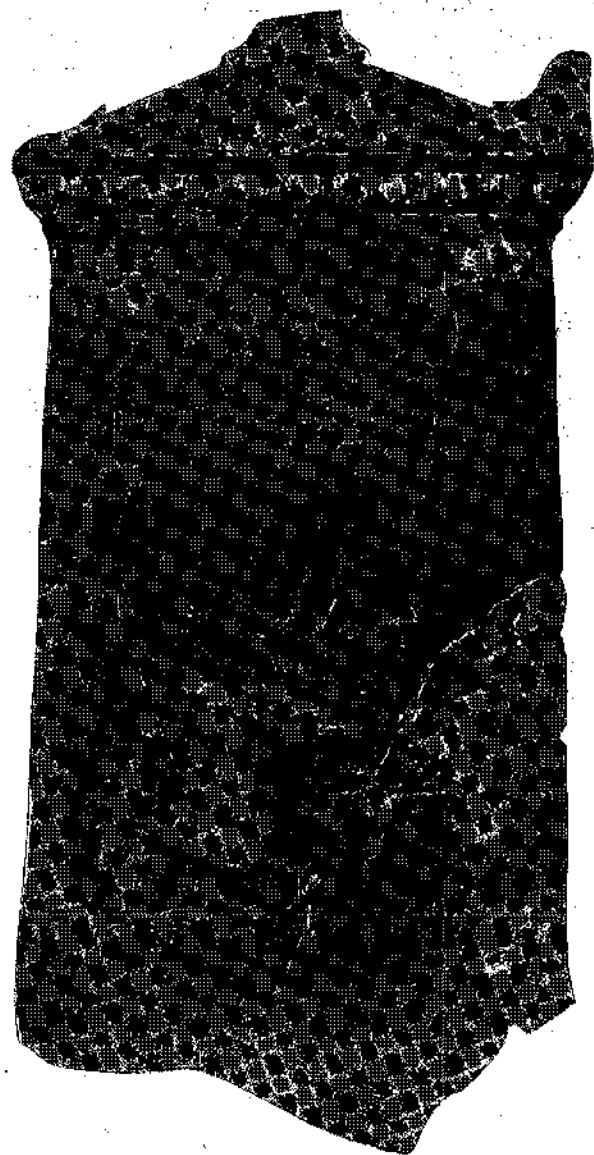
— Ἐρετε τί; τῆς εἶπε καὶ τὴν κυτᾶξε μὲ αὐστηρὸ βλέμμα. Ἡ ἀντίστασις σας ἀρχίζει νὰ μὲ ἀνησυχῆ. Γιὰ πῆτε μου τὴν ἀλήθεια: Ἡ καρέκλα αὐτὴ μὴ δὲν βρῖσκεται μὲ τίμιον τρόπο στὰ χέρια σας; Ἐπειδὴ, ἔρετε, ἐγὼ ἔχω νὰ κάνω μὲ λογιῆς λογιῆς ἀνθρώπους, καὶ ποτὲ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔσῃ. Ἄν τυχὸν κ' αὐτὴ ἡ καρέκλα ἦρθε στὰ χέρια σας μὲ τίποτα κατεργαριές, τότε δὲν τολμῶ ν' ἀνακατωθῶ μέσα. Μὰ ζητῶ συγγνώμη ἂν τυχὸν καὶ παρεξηγῶ τὴν ἀντίστασι σας.

Καὶ τὴν ἐξώρμησε νὰ τοῦ πῆ τὴν ἀλήθεια.

Σαστισμένη, μισοφοβισμένη καὶ μισοπροσβεβλημένη ποῦβαλε ὁ νοῦς του ἐναντίον τῆς τέτοια ὑποψία, ἀμέσως δικαιολογήθηκε: Τὴν καρέκλα, ὁ παποῦς τῆς τὴν εἶχε φέρει σπῆτι, κ' ἀπὸ τότε εἶχε μείνει κτήμα τῆς οἰκογένειας ἑκατὸ χρόνια νὰ μὴ νομίσῃ πὼς τοῦ κρύβει τίποτα. Δάκρυα τῆς ἀνέβηκαν στὰ μάτια.

— Καλὰ, λοιπὸν τώρα ἂς τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις! — Κ' ἔκανε νὰ βγάλῃ τὸ πορτοφόλι του.

Ἡ Μάρθα ἔκανε ἕνα βῆμα πρὸς αὐτόν, σὰν γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ: μὰ ἐκεῖνος μὲ δὴν τὴν ἡσυχία ἀκούμπησε τὰ δυὸ κόκκινα χαρτονο-

ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΩΝ — ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

μισματα ἀπάνω στὸ τραπέζι κ' ἔκλεισε πάλι τὸ πορτοφόλι του.

— Νά! εἶπε.

— Τοῦλάχιστον δώστε μου μόνο πενήντα κορόνες! τὸν παρακάλεσε. Κ' ἐνόσω τῶλεγε αὐτὸ τὰ εἶχε τόσο χαμένα, ποῦ τοῦ χάιδε μετὸ χέρι τῆς τὰ μαλλιά του, γιὰ νὰ τὸν κἀνῃ νὰ ἐνδώσῃ. Κι' αὐτὴ δὲν ἤξερε τί ἔκανε μὰ τοῦ χάιδε τὰ μαλλιά του καὶ πάλι τὸν παρακαλοῦσε νὰ δώσῃ μόνο πενήντα κορόνες. Τὰ μάτια τῆς ἦταν ἀκόμα δακρυσιμένα.

Ὁ Νάγκελ σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὴν ἐκύταξε. Αὐτὴ ἢ φτωχὴ γυναῖκα μὲ τ' ἄσπρα μαλλιά καὶ μὲ τὸ μαῦρο τῆς τὸ φλογερὸ βλέμμα, καὶ μὲ κάτι ἄλλο ἀόριστο συγχρόνως πού τὴν ἔκανε νὰ μοιάζῃ σὰν καλογορητὴ, ἔτσι μὲ τὴν παρξενή τῆς ὁμορφιά στεκόταν κοντὰ του καὶ τὸν ἔκανε μιὰ στιγμή νὰ κλονισθῇ. Πῆρε τὸ χέρι τῆς, τὸ χάιδεψε καὶ τῆς εἶπε: Θεέ μου, τί ὠραία πού εἶστε! Μὰ ἀμέσως τῆς ἄφησε πάλι τὸ χέρι τῆς καὶ σηκώθηκε.

— Δουπόν, ἔλλω, εἶπε, πὼς δὲν ἔχετε καμία ἀντίρρηση νὰ τὴν πάρω τώρα ἀμέσως μαζί μου; Καὶ ἔπιασε τὴν καρτέλα.

Ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο νὰ τὸν φοβάται πιά. Ὅταν εἶδε πὼς τὰ χέρια του λερώθηκαν πού ἔπιασε τὴν καρτέλα, ἔβαλε τὸ χέρι τῆς στὴν τσέπη καὶ ἤθελε νὰ τοῦ δώσῃ τὸ μαντίλι τῆς γιὰ νὰ σκουπισθῇ.

Τὰ χρήματα ἦταν ἀκόμα ἀπάνω στοῦ τραπέζι.

— Ἀ, εἶπε ὁ Νάγκελ, ἐπιτρέψτε μου νὰ παρατηρήσω ἀκόμα ἓνα πράμα: δὲν νομίζετε πὼς εἶναι καλύτερα ἂν τὴν κρατήσετε κρυφὴ ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορία μὲ τὸ πούλημα τῆς καρτέλας; Δὲν ἔχει νόημα νὰ τὸ μάθῃ ὅλη ἡ πόλις, ἔ;

— Βέβαια, εἶπε ἐκείνη σκεπτικῆ.

— Ἐγὼ στὴν θέσι σας θὰ τὰ κρυβῶ ἀμέσως τὰ χρήματα. Ἡ τοῦλάχιστον θὰ κρεμνοῦσα πρὶν κάτι ἐμπρὸς στὰ τζάμια. Πάρτε ἐκείνην τὴν φούστα ἐκεῖ.

— Ἔτσι θὰ σκοτεινιάσῃ πολὺ ἡ κάμαρα, εἶπε. Μὰ τὴν πῆρε τὴν φούστα καὶ τὴν κρέμασε στοῦ παράθυρο καὶ ὁ Νάγκελ τὴν βοήθησε.

— Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχαμε κάνει ἀμέσως στὴν ἀρχή, εἶπε ὁ Νάγκελ. Θὰ ἦτον ἄσχημο ἂν μὲ εἶδε κανεὶς πὼς ἦμουν ἐδῶ μέσα.

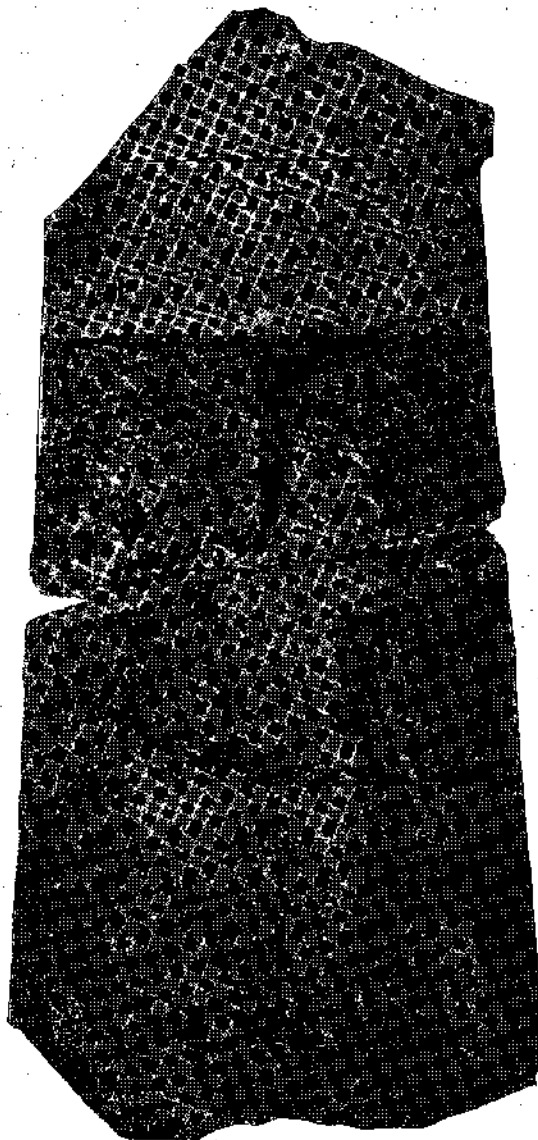
Ἐκείνη δὲν ἀπήντησε σ' αὐτό. Πῆρε τὰ χρήματα ἀπ' τὸ τραπέζι καὶ τοῦδωσε τὸ χέρι κομποῦσε τὰ χεῖλιά τῆς σὰν νὰ ἤθελε νὰ μιλήσῃ, μὰ δὲν ἔλεγε λέξι.

Ἐνῶ βαστοῦσε ἀκόμα τὸ χέρι τῆς ὁ Νάγκελ, λέγει ἔξαφνα:

— Γιὰ νὰ σὰς πῶ, ἤθελα νὰ σὰς ρωτήσω: Ἴσως σὰς εἶναι ἀρκετὰ δύσκολο, ἴσως δὲν ἔχετε πολὺ τὰ μέσα... ἐννοῶ, ἔτσι πού εἶστε χωρὶς προστασία, χωρὶς βοήθεια... ἢ μήπως ἔχετε καμιά μικρὴ βοήθεια;

— Ναί, ἔχω.

— Συγχωρήστε με πού ρωτῶ! Ἐσκέφθηκα πὼς ἂν τὸ μάθαιναν πὼς ἔχετε μερικὰ χρήματα, ἴσως τότε ὄχι μόνο νὰ μὴ σὰς ἔδιναν πιά τίποτα, μὰ ἴσως καὶ νὰ σὰς τὰπαιρνάν αὐτὰ τὰ χρήματα. Γι' αὐτό, καλὸ εἶναι νὰ τὴν κρατήσωμε μυστικῆ ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορία μὲ τὴν

ΓΡΑΦΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ "ΑΦΡΟΔΙΣΙΑΣ...—ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

καρτέλα δὲν νομίζετε κ' ἐσεῖς; Ἐγὼ, σὰν πρακτικὸς ἄνθρωπος πού εἶμαι, σὰς τὸ συμβουλεύω. Μὴν πῆτε σὲ κανέναν κανέναν γι' αὐτὴν τὴν δουλειά... Μὰ συλλογίζομαι τώρα πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ σὰς ἔδιναν μικρότερα χαρτονομίσματα, γιὰ νὰ μὴ ἔχετε ἀνάγκη νὰ τ' ἀλλάζετε.

Ὅλα τὰ σκέπτεται καὶ τὸ παραμικρό. Καθί-ζει πάλι καὶ μετρᾷ μικρὰ χαρτονομίσματα. Δὲν τὰ μετρᾷ σωστά, τῆς δίνει ὅλα τὰ μικρὰ χαρτιά πού ἔχει, παίρνει ἔτσι στὰ κουτουροῦ καὶ μαζεύει ἓνα ὀλόκληρο σωρὸ.

— Νά, κρύψτε τα τώρα, τῆς λέγει.

Κ' ἐκείνη γυρίζει ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος, ἀνοίγει τὸν μπουστό τῆς καὶ κρύβει τὰ χρήματα στοῦ στήθος τῆς.

Μὰ ἐκεῖνος δὲν σηκώνεται, κάθεται ἀκόμα καὶ λέγει, σὰν κατὰ τύχην.

— Τί ἤθελα νὰ πῶ!— Τὸν ἔχετε ἴσως τὸν Μινούττα;

Καὶ παρατήρησε πὼς τὸ πρόσωπό τῆς κοκίνησε ἀμέσως σὰν φλόγα.

— Τὸν εἶδα κάμποσες φορές, ἔξακολουθεῖ ὁ Νάγκελ, ἔχω πολὺ καλὴ ἰδέα γι' αὐτόν, εἶναι ἀλήθεια χρυσὸς ἄνθρωπος. Ἀκριβῶς τώρα τὸν ἔχω ἐπιφορτίσει νὰ μοῦ προμηθεύῃ ἓνα βιολί, καὶ πιστεύω πὼς θὰ μοῦ τὸ κἀνῃ, δὲν νομίζετε; Ἡ ἴσως δὲν τὸν ἔχετε;

— Πὼς, τὸν ἔχω.

— Βέβαια, βέβαια, μοῦ διηγήθηκε πὼς ἀγόρασε ἀπὸ σὰς κάτι λουλούδια γιὰ μιὰ κηδεῖα, γιὰ τὴν κηδεῖα τοῦ Κάρλσεν. Γιὰ πῆτε μου, τὸν ἔχετε καλὰ; Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σας γι' αὐτόν; βέβαια νομίζετε πὼς θὰ μοῦ τὸ κἀνῃ καλὰ αὐτὸ πού τὸν παρακάλεσα; Ὅταν κανεὶς ἔχη νὰ κἀνῃ μὲ τόσους ἀνθρώπους, πρέπει πού καὶ πού νὰ ρωτᾷ γιὰ νὰ ἔσῃ. Μιὰ φορὰ ἔχασα κάμποσα χρήματα μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ εἶχα τυφλὴ ἐμπιστοσύνη σ' ἓνα ἄνθρωπο, χωρὶς νὰ πληροφωρηθῶ πρὶν ἦτον στοῦ Ἀμβούργου.

Καὶ ὁ Νάγκελ βρῖσκει ἀφορμὴ ν' ἀρχίσῃ νὰ διηγῆται τὴν ἱστορία ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου πού τοῦ ἔχασε τὰ χρήματα. Ἡ Μάρθα ἀκόμα στέκεται μπροστὰ του ἀκουμπησμένη στοῦ τραπέζι· εἶναι ἀνησυχῆ, ἐπὶ τέλους λέγει, πολὺ ταραγμένη.

— Ὁχι, ὄχι, μὴ μιλήτε γι' αὐτόν!

— Ποιὸν αὐτόν;

— Τὸν Ἰωάννη, τὸν Μινούττα.

— Ὀνομάζεται ὁ Μινούττας Ἰωάννης;

— Ναί, Ἰωάννης.

— Ἀλήθεια ὀνομάζεται Ἰωάννης;

— Ναί.

Ὁ Νάγκελ μένει σιωπηλός. Αὐτὴ ἢ ἀπλὴ παρατήρησις πὼς ὁ Μινούττας ὀνομάζεται Ἰωάννης τοῦ ταραξὶ τις σκέψεις του, ἀλλάζει μάλιστα μιὰ στιγμή καὶ τὴν ἐμφρασι στοῦ πρόσωπό του. Λίγον καιρὸ κάθεται ἔτσι σιωπηλός, ἔπειτα λέγει:

— Καὶ γιατί τὸν λέτε Ἰωάννη; Γιατί δὲν τὸν λέτε Γκρέγκαρδ, ἢ Μινούττα;

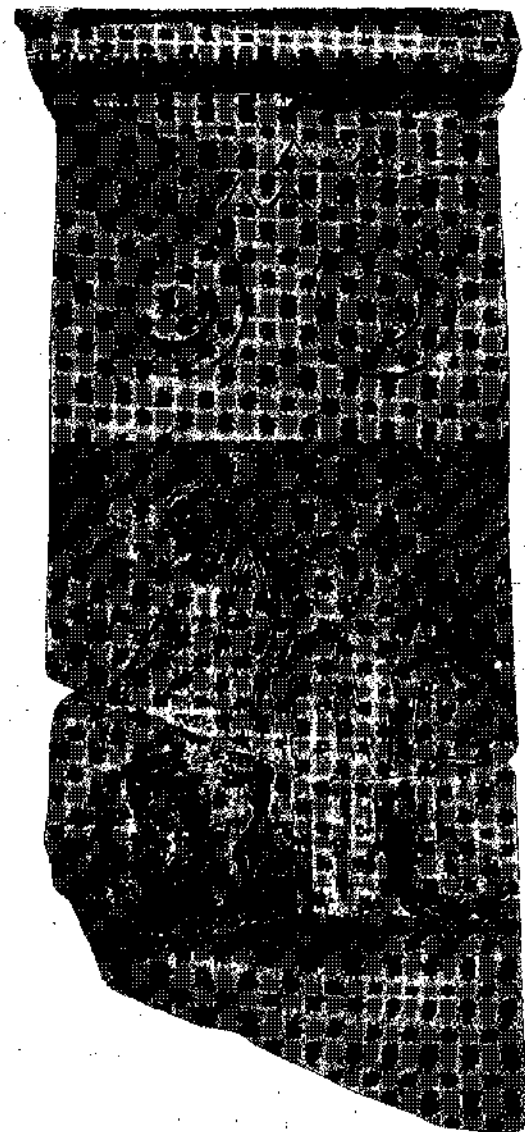
Ἡ Μάρθα χαμηλώνει τὰ μάτια κ' ἀπαντᾷ ντροπιασμένη:

— Γνωρίζομαστε ἀπὸ μικρὰ παιδιά...

Σηγῆ.

Ἐπειτα λέγει ὁ Νάγκελ μισο-χωρατεύοντας καὶ μὲ ὕφος ἀρκετὰ ἀδιάφορο:

— Ἔχετε τί ἐντύπωσι ἔχω; Πὼς ὁ Μινούττας εἶναι πέρα πέρα ἐρωτευμένος μαζί σας. Ναί, ἀλήθεια μούκανε αὐτὴν τὴν ἐντύπωσι. Καὶ δὲν ἀπορῶ γι' αὐτό, ἂν καὶ πρέπει νὰ δηλολογήσω πὼς εἶναι λίγο τολμηρὸς ὁ Μινούττας. Κυτᾶξτε, πρῶτον δὲν εἶναι νέος ὁ Μινούττας, καὶ ἔπειτα εἶναι καὶ παραμορφωμένος. Μὰ Θεέ μου, οἱ γυναῖκες εἶναι καμιά φορὰ τόσο περιέργες ἂν τοὺς κατεβῆ, πάνε καὶ ρίχνουν τὸν ἑαυτό τους στὰ χαμένα ἔτσι, μὲ χαρὰ, μὲ ἐνθουσιασμό. Χί, χί, τέτοιες εἶναι οἱ γυναῖκες. Τὸ 1886 γνώριζα μιὰ κυρία πού πῆγε καὶ παντρεύθηκε ἀπλού-

ΓΡΑΦΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ "ΦΙΛΙΑΣ ΜΕΛΑΝΟΣ...—ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

στατα τὸν ὑπερήθευτον τοῦ γραφεῖου τοῦ πατέρα της. Ποτέ μου δὲν θὰ τὸ ξεχάσω. Ἐκεῖνος ἦτον ὑπάλληλος στὸ κατάστημα, παιδί δικόμα, δεκαεξί, δεκαεπτά χρόνων, οὔτε ἕγνος μουστακιού, μὰ ἦτον ἄλλο, παρὰ πολὺ ἄλλο, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Λοιπὸν αὐτὸ τὸ παιδί τὸ ἀγάπησε τρελλὰ κ' ἔφυγε μαζί του γιὰ τὸ ἔξωτο-ρικό. Μετὰ ἔξι μῆνες γύρισε πάλι, καὶ τότε εἶχε φύγει ἡ ἀγάπη. Δὲν εἶναι λυπηρό! — μὰ ἡ ἀγάπη εἶχε φύγει! Λοιπὸν, τότε μερικὸς μῆνες πῆγε νὰ πεθάνῃ ἀπ' τὸν βαρεμό παντομενῆ ἦτον κι' ὅσο γι' αὐτὸ ὅλα ἦταν ἕν ταξί... μὰ αὐτὸ εἶναι τώρα ἄλλη δουλειά. Τί ἦτον ποὺ ἔλσα; Ναι, ναι, τέτοιες εἶστε οἱ γυναῖκες. Γελᾶτε; μὰ δὲν τολμᾶτε νὰ τὸ διαψεῦσετε; τέτοιες εἶστε ἕνας ὑπερήθευτος, ἕνα παιδί ἐκεῖ μπορεῖ νὰ σᾶς γυρίσῃ τὸ κεφάλι. Εἶμαι τόσο βέβαιος πὼς κι' ὁ Μινούττας, ἂν προσπαθήσῃ λίγο, μπορεῖ πολὺ καλὰ νὰ μὴ ζῆ ἔτσι μοναχός του τὴν ζωὴ του. Ἐχει κάτι ἀπάνω του αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ποὺ κ' ἔμένα ποὺ εἶμαι ἄνδρας μὲ κἀνε ν' ἀπορω: ἡ καρδιά του εἶναι τόσο ἀγνή, καὶ τὸ στόμα του ἀδύνατο νὰ πῆ μιὰ ψευτιά. Πῆτε μου ἐσεῖς ποὺ τὸν ξέρετε τόσο καλὰ, δὲν εἶναι ἔτσι; Γιὰ τὸν θεῖο του πάλι τί νὰ πῆ κανεῖς; Τὸν φαντάζομαι ἕναν γέρο ὑπουλὸ καὶ σχαμένο. Ἐχω τὴν ἰδέα πὼς ἀλήθεια ὁ Μινούττας συντηρεῖ ὅλο τὸ ἐμπόριο. Μὰ τότε ρωτᾶ: Γιατί νὰ μὴ μπορῆ νὰ ἀνοίξῃ καὶ νὰ συντηρῆ μιὰ δική του δουλειά; Μὲ δυὸ λόγια θέλω νὰ πῶ πὼς ὁ Μινούττας εἶναι εἰς θέσιν, ὁπόταν κι' ἂν εἶναι, νὰ φροντίξῃ γιὰ μιὰ οἰκογένεια... Κουνατε τὸ κεφάλι;

— Ὅχι, δὲν τὸ κούνησα.

— Ἐ, βέβαια, ἀνυπομονεῖτε καὶ βαριέστε ν' ἀκούετε μιὰ κουβέντα γιὰ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ δὲν σᾶς μέλει καθόλου, κ' ἔχετε βέβαια δίκαιο... Γιὰ ἀκοῦστε, ἤθελα νὰ πῶ πὼς — μὰ δὲν πρέπει νὰ θυμώσετε γι' αὐτὸ — τὸ λέω ἀλήθεια γιὰ τὸ καλὸ σας — τὴν νύχτα πρέπει νὰ κλειδώνετε καλὰ τὴν πόρτα σας. Μὲ κυτᾶτε τρομαγμένα. ἔνοια σας, μὴ φοβᾶστε καὶ μὴ μὲ ὑποψιάζετε καθόλου ἔμένα. Ἦθελα μόνο νὰ σᾶς συμβουλεύσω, προπάντων τώρα ποὺ ἔχετε νὰ φυλάγετε χρήματα, νὰ μὴ ἐμπιστεύετε εἴκοστα κανέναν. Ὅχι πὼς ἀκουσα καθόλου πὼς δὲν ἔχει ἀσφάλεια ἐδῶ σ' αὐτὴν τὴν πόλιν μὰ καλύτερα νὰ προσέξῃ πάντα κανεῖς. Κατὰ τὴν δύο τὰ μεσάνυχτα, ξέρετε, εἶναι πολὺ σκοτεινὰ ἐδῶ γύρω καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δύο ἀκουσα καὶ ὑποπτο θόρυβο μπρὸς στὰ παραθύρα μου. Δὲν θυμώνετε ποὺ σᾶς δίνω αὐτὴν τὴν συμβουλή!... Λοιπὸν, χαίρετε! Ἐγὼ εἶμαι πολὺ εὐχαριστή-

μένος ποὺ ἐπὶ τέλους κατώρθωσα νὰ σᾶς πάρω αὐτὴν τὴν καρτέλα. Χαίρετε!

Τῆς ἔσφιξε τὸ χέρι: ὅταν ἔφθασε στὴν πόρτα, γύρισε πάλι καὶ τῆς εἶπε:

— Γιὰ νὰ σᾶς πῶ, τὸ καλύτερο θὰ εἶναι νὰ πῆτε πὼς σᾶς ἔδωσα δυὸ κορόνες γιὰ τὴν καρτέλα, μὰ νὰ μὴ πῆτε οὔτε ἕνα λεπτὸ περισσότερο, εἰδεμὴ, καθὼς σᾶς εἶπα, μπορεῖ νὰ σᾶς τὰ πάρουν. Λοιπὸν, ἔχω τὸν λόγο σας;

— Ναι, εἶπε ἐκείνη.

Ὁ Νάγκελ ἔφυγε καὶ πῆρε τὴν καρτέλα μαζί του. Ὅλο του τὸ πρόσωπο ἔλαμπε καὶ γελοῦσε σὰν νὰ εἶχε κάνει κανένα ὄρατο μασκαράδου. Θεέ μου, τί χαρούμενη ποὺ θὰ εἶναι τώρα! εἶπε. Βέβαια σήμερα τὴν νύχτα δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ κοιμηθῇ ἀπ' τὰ πολλὰ τῆς πλοῦτη!...

Ὅταν ἔφθασε στὸ ξενοδοχεῖο, ὁ Μινούττας κάθονταν καὶ τὸν περιμένε.

Ὁ Μινούττας ἤρχετο ἀπὸ τίς δοκιμὲς κ' εἶχε μαζί του ἕνα μεγάλον δέμα μὲ ἀγγελίαις γιὰ τοιχοκόλλημα. Ναι, οἱ πλαστικὲς εἰκόνες ἐπρομη-νύοντο πολὺ ὄρατες θὰ παριστάιναν σπηρὲς ἀπ' τὴν ἱστορία καὶ θὰ ἐφωτίζοντο μὲ φῶτα πολλῶν χρωμάτων αὐτὸς εἶχε ἕναν ῥολὸ στατιστοῦ.

Καὶ πότε θ' ἀρχίσῃ ἡ ἀγορά;

Τὴν Πέμπτη θ' ἀνοίξῃ, στίς 9. Ἰουλίου, τὰ γενέθλια τῆς βασιλοῦσας. Μὰ ἀπὸ σήμερα εἶχε ὁ Μινούττας νὰ τοιχοκολλῆσῃ τίς ἀγγελίαις εἶχαν μάλιστα λάβει καὶ τὴν ἄδεια νὰ κολλήσουν μιὰ καὶ στὴν εἰσοδο τοῦ νεκροταφείου... Μὰ τώρα ποὺ ἦρθε, ἦρθε, λέει ὁ Μινούττας, νὰ πῆ γιὰ τὸ βιολί. Δὲν τοῦ στάθηκε δυνατό νὰ βρῆ κανένα. Τὸ μόνο βιολί σ' ὄλην τὴν πόλιν δὲν πουλιέται, εἶναι τοῦ μουσικοῦ ποὺ θὰ τὸ χρειασθῇ τὴν μέρα τῆς ἀγορᾶς: ἔχει νὰ παιξῇ μερικὰ κομμάτια.

Τί νὰ γίνῃ, δὲν πειράζει.

Ὁ Μινούττας ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ, τότε τοῦ λέγει ὁ Νάγκελ.

— Ἐ, δὲν πίνουμε ἕνα ποτηράκι; Ἐρεῖς, σήμερα τὸ βράδυ εἶμαι πολὺ χαρούμενος μὸς συνέβηκε κάτι εὐχάριστο. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολὺν καιρὸ κατώρθωσα νὰ γίνω κάτοχος ἑνὸς ἐπίπλου, ποὺ κανέναν σ' ὄλην τὴν χώρα ποὺ μαζεύει ἀρχαῖα πράγματα σπάνια δὲν μπορεῖ νὰ ἴδῃ ἄλλο σὰν αὐτὸ νὰ, αὐτὴ ἐδῶ ἡ καρτέλα. Γιὰ δὲς τὴν! Καταλαβαίνεις τί θησαυρὸς ποὺ εἶναι! Δὲν τὴν πουλῶ γιὰ δλοκλήρη παρουσία, μὰ τὸν Θεὸ! Καὶ ἀπὸ ἀφορμὴ αὐτῆς τῆς καρτέλας θὰ ἤθελα νὰ πῶ μαζί σου ἕνα ποτηράκι, ἂν δὲν ἔχῃς ἀντίρρηση. Νὰ παραγγεῖλω; Ὅχι; Μὰ, τίς ἀγγελίαις μπορεῖς κι' αὐριο νὰ τίς κολλήσῃς...

[Ἀκολουθεῖ]

[Μεταφρασ. Τ.]

KNOYT ΧΑΜΣΟΥΝ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Κάτω ἀπὸ τὸν μελαγχολικὸν τίτλον, ποὺ ἀναγ-κάζει τὸ βλέμμα νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἀνάμνησιν, ἔχει πειὰ τὸν τόπον τῆς ἡ Σπεράντσα Καλό. Ἐφυγε; εἶνε ἀλήθεια. Κι' ἂν ἡ ἀτμοσφαιρα ἡ μαγικὴ δὲν διελύθη ἀκόμα, — σημαίνει πὼς ἦταν πικρὰ γεμάτη ἀπὸ τὸ ἐγὼ τῆς. Ὅμως τὸ ἐγὼ ποὺ μένει σὲ μιὰν ἀτμοσφαιρα, διαλύεται. Ἡ κομματιασμένη ψυχὴ ποὺ ρίπτεται σὰν τροφὴ στὸ πλήθος, κ' αὐτὴ χωνεύεται εἴκοστα. Μόνον οἱ ἰδιαιτέρως αἰσθαντικοὶ διατηροῦν παντοτενὰ τὸ πνεῦμα τῆς οὐσίας, καὶ μόνον σ' ἐκείνας ἀποτυπώνεται ἡ ἐπίδρασις.

Ἄς χαίρωνται ὅσοι αἰσθάνθησαν τὴν ψυχὴν τοῦ ἰδίου δαυροδύχην ἐξευλισμένην στὸ ξέπνημα τῆς Σπεράντσας Καλό — καὶ σὲ κάθε παρόμοια θλιβερῇ στιγμῇ. Ἀπέχουν γιὰ πάντα ἀπὸ τὰ Διονύσια τῆς Ζωῆς, καὶ παραδίδουν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου. Μὰ γι' αὐτὸ ἔχουν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ρίχνουν ψηλότερα τὴν ἀκτίνα τοῦ πόθου των, καὶ φθάνει νὰ ποθήσῃς βιθεῖα, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃς καὶ τὸ πειὸ ἀδύνατο.

Τώρα ἡ Σπεράντσα Καλό βρίσκεται στὴν Ἰταλία, καὶ βλέπω τὴν Στάελ, τὸν Δάντη καὶ τὸσους ἄλλους, νὰ τῆς τείνουν διαχυτικὰ τὰ ἀέρινα χέρια των. Ἡ Στάελ τῆς δείχνει τὸ Καπιτώλιον. Ἡ θλιβερῇ Σπεράντσα χαμηλώνει τὸ βλέμμα, προτιμώντας νὰ κυτᾶξῃ κατὰ τοὺς ἡσυχους τάφους.

Γυναῖκα, μὲ τὴν παντοτεινὴν νοσταλγίαν τοῦ θανάτου, καὶ τῇ στιγμῇ ποὺ σοῦ ἀνοίγεται ἡ Ὁραία Πύλη, γιὰ νὰ περάσῃς σὶν ἀπάτητο ἀνθῶνα τῶν περωτῶν.

Κι' ἂν παλεύουν μέσα σου οἱ δυὸ γίγαντες πόθοι,

Κι' ἂν διαδοχικὰ ἰσικοφατίζεται ἡ ψυχὴ σου,

Κι' ἂν συχνὰ πέφτῃς τὸ ξεφυλισμένο λουλοῦδι στὴν ἀντίθετη πάλιν κάποιον κρυφῶν ἀνέμων, ἐκέρδιες τὴν ἡμέρα — Τί σὲ μέλει!

Ἐνα ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς Ἰακωνδινῆς γῆς θὰ μείνῃ καὶ ὁ κ. Γρηγόριος Ξερόπουλος. Μυστήρια ὄχι. Περιέργα ἔπρεπε νὰ εἰπῶ. Σήμερα ναι, αὐριο τὸ ἀντίθετο. Μιὰ σὶν οὐρανὸ καὶ μιὰ στὰ τάρταρα. Ὅμως δὲν παραξενεύομαι. Ἐπει τὸν ἔκαμεν ἡ φύσις, ἔλεγα προχθὲς σὲ φιλικὸν κύκλο. Ὁ κ. Ξερόπουλος εἶνε φυσικὰ ἀγαθός. Καί, διὼς ὅλο ξεύρομε, «φύσιν ἀγαθὴν μεταβαλεῖν οὐ ραδίον». Ἀγαπᾷ, ἐνθουσιάζεται. Ἐπειτα ἐπέρχεται ἡ μετάνοια — καὶ ξεύριον πολὺ καλὰ τὸν λόγον — καὶ διαμαρτύρεται. Ὁ κ. Ξερόπου-

λος δὲν διορθώνεται. Πρὸς ἐπαινὸν τοῦ βέβαια, — μὰ δὲν διορθώνεται.

Τὸ τελευταῖον θῆμα ποὺ βρῆκε σὶν δρόμον ἡ ἀγαθότης τοῦ φίλου συναδέλφου καὶ συνεργάτου μου εἰς τὸ περιοδικὸν αὐτὸ, εἶνε ἡ Ἐλις Καλογεροπούλου. Ἐκεῖνος μᾶς τὴν πρωτοπαρουσίασεν, ἐκεῖνος πρωτοενθουσίασε τοὺς ἄλλους, ἐκεῖνος πρωτοχάλασε τὸν κόσμον, σὰν ἀκόμα ἡ Ἐλις δὲν ἦταν ὅτι εἶνε σήμερα. Τώρα ἐκεῖνοι ποὺ ἐνθουσιάζονται εἶνε... ὑστερικοί. Ἐγὼ θὰ ἐξακολουθῶ νὰ κηρύττω τὴν ἀγαθότητα τοῦ συναδέλφου καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Κι' ὁ προχθεσινὸς Βάκχος ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Ἐῖκοσι-τριάντα μαθηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου τὸν ἔπλασαν σὶν ὑπόγεια τῆς μεγάλης σχολῆς. Στὸ πλάσιμον τοῦ μυθικοῦ θεοῦ ἐβοήθησαν καὶ οἱ καθηγηταὶ των, — τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ἐπει ἐπαρουσιάσθη ὁ Βάκχος ποὺ εἶδαμεν, ζυμωμένος μὲ πηλὸν καὶ μὲ ἰδρώτα ἡμέρας καὶ νυκτός.

Ἦταν ὑψηλός, δυνατός, καλοδεμένος, ἴδιος γίγαντας, καὶ ἐπιχλωμένος. Γύρω του χορὸς ἀπὸ τοὺς ὑποταλῆς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐξυμνοῦσε τὴν δύναμιν. Οἱ πολύχρωμες χλαμίδες ἀνεμίξοντο εὐμορφα, καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν σημερινὸν κόσμον ἐπέρασαν αἰθέρια κάποια ὕασις τῆς ἀρχαίας ζωῆς.

Μὰ τί νὰ τὸν κάμωμεν τὸν Βάκχον ποὺ τὸ πνεῦμα του καὶ ἡ ἐννοία του ἀπέχει τόσο πολὺ ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ ἀπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἐνα χάος στὴ μέση, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δημιουργοῦν οἱ καιροὶ διὰν ἀπέχουν μεταξύ τους. Πὼς κανεῖς νὰ γεμίσῃ τὸ χάος, ὅστε ἄμαλὰ νὰ συνδέωνται οἱ ἀπομακρυσμένοι αὐτοὶ καιροὶ. Μάταια. Οἱ ὄγκοι ποὺ ὑψώνονται στὴν νύχτα τοῦ παρελθόντος, σύμβολα πειὰ ζωικῶν καὶ πνευματικῶν καταστάσεων, δὲν ἔχουν καμιάν ἐλαστικότητα. Ἀκίνητες στὴν θέσιν τους οἱ ἐποχῆς, δὲν τρέχουν πρὸς τὸν ἀνθρώπον, δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν κίνησιν ποὺ ἐδυναμώσε στὴν ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς. Ἀποτραβηγμένες, περιμένουν τὸν ἀνθρώπον νὰ γυρίσῃ πρὸς αὐτὲς, σὰν κοσμοπολίτης προσκνητής, ποὺ δρεῖλει νὰ χαιρετίσῃ κάθε ἐρείπιον περασμένης λατρείας.

Στὴν ἐρετικὴν μας ἀποκορῆν, συνέβη τὸ ἀντίθετον. Ἐπιάσαμεν ἀπὸ μιὰν ἄκρην τῆς τὴν ἰδέαν τοῦ Βάκχου, καὶ τὴν ἐτραβήξαμεν, τὴν ἐτραβήξαμεν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀσθαλείας

ήταν να ιδούμε το συμβολικό του ανάστημα, σκαλωμένο στην κορυφή ενός βάρους. Έτσι, ρεζιλεμένος ο θεός των αρχαίων Ελλήνων, επέρασε τις πλατίες και τους δρόμους, — πού πια δεν είχαν την δνειρεμένη λιτότητα, και δεν άντηχούσαν από το «ενοί Βάκχε!» Ούδὲ ἤχώ, οὐδὲ ἀντανάκλασις ἀπὸ τότε. Ἄλλοι ἀνθρώποι πια.

Ἀνάμεσα ἀπὸ τέτοια φυλὴ ἀπροσανατόλιστη, ἐπέρασαν ὁ Βάκχος, γελοιογραφία, στὸ σύνολον, τῆς ἀρχαίας δοξασίας. Τὸν εἶδαν οἱ Ἕλληνες, τὸν ἐχαιρέτησαν, ἐθαύμασαν τὸ κορμί του, — ἔτσι, λένε, τὸν ἐφαντάσθησαν τὸν Βάκχον. Κι' ὅμως οὐτε τὸν θεὸν τοῦ πότου εἶδαν οἱ φτωχοί, μὰ οὐτε καὶ τίποτε ἄλλο. Ἄν οἱ καλοί μας τεχνίται ἐκύτταζαν ἐμπρὸς τοὺς, καὶ ζωντανὸ θὰ ἤμποροῦσαν νὰ μᾶς δώσουν. Οἱ ἀναμνήσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς δὲν κοιμῶνται βαθειά, κι' εὐκόλα ξυπνοῦν μέσα μας. Αὐτὸ τὸ ξύπνημα εἶνε ἡ συγκίνησις, τὸ «κάτι» πὸν ζητεῖ κανεὶς γιὰ νὰ εἰπῆ πὸς ἐκέρδισε τὴν στιγμήν. Ἄλλοιῶτα καὶ ὄλα χαμένα: ἡ δουλειὰ τῶν τεχνιτῶν στὰ ὑπόγια τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ, ἡ δοξαστασία τῶν χιλιάδων ἀνθρώπων, τὸ χοῦμα, ἡ φωνὴ τῆς πένας μου. Ἐπειτα, αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἐορτῶν, — δὲν ἤμπορῶ νὰ ἐννοήσω πὸς εἶνε πάντα ἴδια ἀφοῦ τὴν ἀποτελοῦν κάθε φορὰ ἄλλα ἄτομα. Βραβεῖται τὸν ἄγκον μιάς παραστάσεως, τὰ χρώματα πὸν ἐξοδεύθησαν, τὰ χρυσόχαρτα, καὶ τὸ ἀλλάγαμα, πὸν εἶνε καὶ μεγαλύτερο ὅσο περισσότεροι εἶνε οἱ μοσχομάγκας τῆς μασκαράτας. Κι' ὅμως ἐπρεπε ἡ ἰδέα νὰ παίρνῃ τὸ μεγάλο βραβεῖο, τὸ σύμβολο, ἡ ἀλληγορικὴ εἰκῶν, — ὥστε μιά ἡμέρα νὰ ἐκπληρώσῃ κάποιον προσορισμὸν αὐτῆ ἡ ἀνοστη ἐορτῆ. Τὴν μῆσιν τοῦ λαοῦ, διὰ τῆς φαιδρᾶς μορφῆς, σὴν ἀγάπην τῶν πνευματικῶν τελετῶν.

Κάθε φορὰ πὸν ἀκούω μίαν ἰδέα, σκύβω νὰ κντᾶξω τὴν γῆν πὸν τὴν ἐβλάσθησε. Κι' ἂν εἶνε ἡ γῆ θετικὴ, κι' ἂν δὲν σαλεύῃ, σὴν ἐκείνες πὸν κρύβουν ἠφαίστεια, — πιστεύω. Ἡ ἱστορία τοῦ φωσφορισμοῦ, πὸν ἐταξινόμησε τὶς τοσκαμακόπετρες δίπλα στοὺς κενοδόξους ἀνθρώπους, δὲν μὲ ἀφίνει νὰ δώσω προκαταβολικὴν τὴν πίστιν μου.

Καὶ ὄχι τίποτε ἄλλο, μὰ, τὸ πνεῦμα τῆς κ. Βαρουξάκη, πὸν ἀναγκαστικὰ ἐμελέτησε τὸν πρακτικισμό, μέσα σὴν ζωὴν ἐνὸς σχολείου, μὲ πείθει γιὰ τὸ καλὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ «Σύλλογος τῆς ὑγιεινῆς» πὸν ἔγινε ἀπὸ καθηγητᾶς καὶ ἀπὸ κυρίες ἐργατικῆς ἔχει ἕνα εὐγενικὸ πρόγραμμα.

Νὰ ἰδούσῃ οὐσίτια, λουτήρες, ἐξοχικῆς ἐορτῆς, ὑπαίθρια σχολεῖα γιὰ τὰ φτωχὰ παιδιὰ.

Ἡ κ. Βαρουξάκη τὴν ἀνάγκην τοῦ Συλλόγου δὲν τὴν ἐφαντάσθη ἀπὸ τὸ σαλόνι τῆς, μὰ τὴν εἶδε μὲ τὰ μάτια τῆς ἀπὸ τὴν κρῖα ἐποπτικὴ ἔδρα. Νά, τί μὲ πείθει πὸς θὰ καταναλωθοῦν ψυχικὰ κεφάλαια, καὶ ὄχι φωνῆς γιὰ τὴν ἐνσάρκωσι τοῦ ἔργου. Οἱ κόρες, περνώντας ἐμπρὸς τῆς ἦσαν χλωμῆς κι' ἀδύνατες, — τίς εἶδε. Τὸ κῆμα τῆς βιοπάλης φουσκώνει ἀπὸ τὰ σκαλιὰ τοῦ σχολείου, ὅταν εἶνε γραφτὸ.

Καὶ τὸ βράδυ μὲ τὴν δύσι, ξεκνοῦσαν κυρτές, ξηντλημένες, μὲ λίγο ψωμί σὴν λάσπη στὸ στομάχι, καὶ τὸ ἄλλο πρῶτὸ ἤρχοντο ἀκόμα χλωμότερες στὸ σχολεῖο. Τὰ μάτια τῆς, σὴν φωτογραφικὴ μηχανή, ἐπαιρναν τὴν πρώτην τοὺς πρῶτῃ εἰκόνα. Νὰ τὸ δράμα τὸ ἀφάνταστο, πὸν πρέπει νὰ ζήσῃς ἀνάμεσα τοῦ γιὰ νὰ τὸ νοιώσῃς. Ἐτσι σιγὰ-σιγὰ, ἡ καθημερινὴ ἀντίληψις αὐτοῦ τοῦ δράματος ὑψώθη σὲ πόνον κι' ὁ πόνος ἐβγήκε σὲ κραυγὴν. Ἐγινε ὁ «Σύλλογος τῆς ὑγιεινῆς» καὶ ἡμέρες ὄρατες καὶ εὐθυμες ξανοίγονται γιὰ τὰ φτωχὰ παιδιὰ τῶν σχολείων: τὸ γέλιο καὶ ἡ ὑγεία θὰ τοὺς προσφέρεται φθηνότατα. Παιὰ, δὲν θὰ βλέπουν τοὺς παραδείσους τῆς ζωῆς ἔξω ἀπὸ τὰ κάγκελα. Μὲ μιά δεκάρα θὰ λούζωνται, θὰ τρῶνε, θὰ πηγαίνουν εἰς ἐκδρομῆς, θὰ χαιρώνται τὸ πῶς καὶ τὸν ἥλιο, θὰ βλέπουν. Θὰ βλέπουν τὸ περισσότερον, — τίς σκηνῆς τῶν ἀγῶν μας, πὸν δὲν ἤμπορεῖ νὰ τίς φαντασθῇ ὁ ἄβγατος φτωχὸς ἀνθρώπος, μέσα ἀπὸ τὰ σίδερα τοῦ παραθυριοῦ του.

Νὰ λοιπὸν τὰ ἔργα, καὶ πιστεύσατε ὅτι: πρέπει ἀπὸ κονιά νὰ ἰδῆς τὴν θαλασσοταραχὴν γιὰ νὰ νοιώσῃς τὸ μαρτύριο τῶν ναυαγῶν. Τότε θὰ φωνάξῃς: Ἐ, οἶσι πὸν στένεσθε μακρύτερα! βοηθήσατε νὰ φτιάσωμε τὰ σωσίβια γιὰ νὰ μὴ χάνωνται ἄδικα οἱ ψυχῆς.

Ὁ κ. Σίμος Μενάρδος εἶνε ὁ καθηγητῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, πὸν διορίσθη τελευταῖα στὸ Πανεπιστήμιον. Τὸ πρῶτον τοῦ μάθημα ἦτο μιά πυκνὴ παρέλασις τῶν πνευματικῶν ἐποχῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς. Ἀναλύοντας τὸ ἔργον καὶ τὴν σκέψιν τῶν Βυζαντινῶν, παρουσιάσθηκε ἕνας ὑψηλὸς καὶ μελαγχολικὸς παρατηρητῆς. Πνεῦμα βιβλικῶν τότε ἐπαισιώσε τὸν λόγον του, καὶ ἀφθονῆς λυρικῆς ἑκφρασις ἀνέβλυσε ὄχι πια ἀπὸ τὸν νοῦν, μὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ διδασκάλου, πὸν εἶχε αἰσθανθῆ ἰδιαίτερα τὴν ἐποχὴν. Σὴν ἔφθασε σὴν χρονικὰ τῆς δουλειᾶς, ὁ λόγος του ἔγινε λιγώτερον ψυχικὸς

καὶ ζωγραφικὸς, μὰ περισσότερον πατριωτικὸς, καὶ ἴσως μὲ κάποιαν δόσιν ρητορείας.

Ὡς σύνολον ἦτο μάθημα ὄρατον ἐξαιρετικῶν διδασκάλου, — μὲ προσόντα βαθυτέρας μελέτης, καὶ γεωτέρας ἐκφρασεως τῶν πραγμάτων.

Τὴν σειράν τῆς διδασκαλίας τοῦ κ. Μενάρδου θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν παρακολουθήσουν καὶ οἱ λόγοι τῆς ἐποχῆς. Πολλὰ θὰ εἶχαν νὰ μάθουν.

Οἱ φοιτητῆς ἐτίμησαν μὲ πολλὴν ἐνθουσιασμὸν τὸν νέον καθηγητῆν τῆς Γραμματιολογίας, πὸν συγκινημένος ὕστερα ἐδέχετο τὴν παρουσίαν των Παλαιοὶ καὶ νέοι τῆς Πανεπιστημιακῆς ἔδρας, συγγραφεῖς καὶ λόγοι, ἀκροάσθησαν τὴν διδασκαλίαν μὲ ἀληθινὸν ἐνδιαφέρον.

Ὁ Ἕλλην πρωθυπουργὸς ἐκδηλώνεται μιά ἀρκετὰ παράξενη φύσις. Αἷμα τολμηροῦ Ἀμερικανοῦ μὰ καὶ ὄνειρο ποιητοῦ τῆς Ἀνατολῆς — ἤμπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς πὸς ἀποτελοῦν δυὸ ἀπὸ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ του. Μετὰ τὸν κ. Ἀργυρόπουλον, τὸν ἐπιστήμονα ἀεροπόρον, ὁ κ. Βενιζέλος εἶνε ὁ δεύτερος. Δίπλα σὸν ἐξοικειωμένον, ἔλαβε τὴν θέσιν αὐτός, πὸν ἤξευρε τοὺς κινδύνους μόνον, τοῦ ταξειδιοῦ τῶν οὐρανῶν. Μὲ ἀλαφροπρηθῆματα ἀνέβηκε τὰ ἀέρινα σκαλο-

πάτια, τὸ φτερόμενο, ὅπως αἰσθητικώτατα τὸ ἐκάλεσε ὁ κ. Ποριώτης, δίδοντας τὴν ἡδονὴν τῶν πτερυγῶν στοὺς δύο Ἰκάρους. Ἀπὸ κάτω ὁ κόσμος ἔστειλε εὐχῆς, ἀκολουθώντας τὴν τύχην καὶ τὸν δρόμον τοὺς. Ὅταν ἐξαναπάτησε τὴν γῆν, πὸν ἦταν στερεὰ, ὁ κ. Βενιζέλος ἐλυπήθη. Γύρω του ἡ ἀκνησία τῶν ἐγκοσμίων τοῦ ἐφάνηκεν σὴν μιά μεγάλη ἀσχημιά, πὸν δὲν μπορεῖ νὰ γυμνάσῃ τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων σὲ καμιάν τόλμην. Καὶ μιά σιγανὴ ὀμίλια πὸν εἶπε σὲ κάποιον φίλον του, εἶχε ὄλη τὴν πικρίαν αὐτῆς τῆς σκέψεως. Ἀλήθεια, σὴν γενθῆ κανεὶς κατὰ πειρὸς ὑψηλό, σὴν ἐπιχειρήσῃ κατὰ λιγώτερον ἀνθρώπινο, καὶ ξαναγυρῆσῃ ὕστερα σὸν κοινὸν δρόμον, ἴσως μὲ τὴν χαρὰν τοῦ θάνατι κι' ὁ πόνος του.

Ἐτσι, ἔγινε τὸ πρῶτον ἀέρινον ταξίδι, καὶ ἡ ὄρατις Ἀττικῆς, ὅτι ἐστρώοντο μὲ τὴν χλόην τῆς ἀπεκαλύφθη σὴν μάτια δυὸ Ἕλλήνων.

Ὁ πρωθυπουργὸς ἔκαμε τὴν ἀρχὴν. Τὰ παιδιὰ του οἱ Ἕλληνες ἄς τὸν ἀκολουθήσουν, — ἄς μιμηθοῦν πια πολλὴ τὴν τάσιν του πρὸς τὰ τολμηρὰ ὄνειρα. Τότε κι' αὐτοὶ θὰ φθάσουν ψηλά, ἀκόμα ψηλότερα, ὅσο φανταστοῦν, γιὰ τὴν ἰδέαν ἔχει ἀτελείωτον θόλον, καὶ εἶνε ἕνας δεύτερος οὐρανός.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ANPY NTE PENIE

Ο ΝΕΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ

Σ' ἕνα παλαιὸ τῆς Ἰταλίας παλάτι ζῆ, ὅπου οἱ τοῖχοι εἶνε ζωγραφισμένοι μὲ πορτραῖτα καὶ μὲ οἰκόσημα. Συλλογισμένος διαβαίνει μέσα ἀπὸ τίς αἴθουσες: πρὸς τὸ βράδυ κατεβαίνει ἀπὸ τὴ σκάλα τὴ μαρμαρένια σὸν κῆπο, τὸν πλακοστρωμένον σὴν αὐλή, νὰ ὄνειροπολήσῃ πάνω σὴν ζωὴν τοῦ ἀνάμεσα σὴς κρήνες καὶ τίς στέρνες τὴν ὄρα πὸν οἱ μαῦροι κύκνοι εἶνε ἀνήσυχτοι γιὰ τὴ φωνὴν αὐτοῦ, κ' ἕνα παγόνι, μοναχικὸν σὴν βασιλικῆς, φαίνεται νὰ ρουφᾶ μὲ μεγαλοπρέπεια τὸ περὶφανε σβύσιμο χρυσοῦ δειλινοῦ. Ὁ Ρενιὲ εἶνε μὲγα-

ANPY NTE PENIE

χολικὸς ποιητῆς: δυὸ λέξεις ξεπετοῦν πολλὴ συχνὰ μέσα στοὺς στίχους του: χρυσάφι καὶ πεθαμένα. Καὶ εἶνε ποιήματά του πὸν ἡ ἐπιμονὴ αὐτῆ ὁμοιοκαταληξία — or, mort — ἡ φθινοπωρινὴ καὶ βασιλικῆ, φοβίξει. Στὴν τελευταία του συλλογὴ θὰ ὑπόχουν, χωρὶς ἀμφιβολία, περισσότεροι ἀπὸ πενήντα στίχοι πὸν τελειώνουν ἔτσι: πουλιὰ χρυσά, κύκνοι χρυσοί, κρήνες χρυσοῦς, λουλούδι χρυσά καὶ: λίμνη πεθαμένη, ἡμέρα πεθαμένη, ὄνειρο πεθαμένο, φθινόπωρο πεθαμένο. Πολλὴ περίεργη ἐπιμονὴ καὶ πὸν δείχνει ὄχι φτωχὸ λεξιλόγιον — τὸ ἐναντίον μάλιστα — ἀλλὰ μίαν ἐκδηλωμένην ἀγάπην πρὸς ἕνα χρῶμα ἐξαιρετικὰ πλούσιο καὶ ἕναν πλούτον πένθημον σὴν τῆς δύσεως, πλούτον πὸν πάει νὰ σκοτεινιάσῃ.

Εἶνε λέξεις πὸν τοῦ ἐπιβάλλονται ὅταν θέλει νὰ ζωγραφίσῃ τὰς ἐντυπώσεις του καὶ τὸ χρῶμα τῶν ὄνειρων του. Ἐτσι, καὶ σ' ἐκεῖνον πὸν θέλει νὰ τὸν παρουσιάσῃ, ἐπιβάλλονται μερικαὶ λέξεις. Καὶ πρῶτα-πρῶτα, αὐτῆ πὸν τὴν ἔχω εἰπῆ καὶ πὸν ξανάρχεται ὀλοένα: πλούτος.

Ὁ Ρενιέ είναι ὁ πιὸ πλούσιος ποιητής — πλούσιος σὲ εἰκόνες. Κασέλες γεμάτες, ὑπόγεια γεμάτα ὄπου, ἀκατάπαντα, σκλάβοι τοῦ φέρνονν πανέρια ξεχειλισμένα, καὶ σπάταλα τὰ σκορπᾶ πάνω στὰ λαμπέρα σκαλοπάτια τῆς μαρμαρένιας του σκάλας· καταρράκτες πολυχρωμοὶ ποὺ τρέχουν ἀφρίζοντας, ἤρεμοι κατόπι, νὰ σχηματίσουν λίμνες καὶ λιμνοθάλασσες ποὺ δέχονται ἕνα φῶς. Ὅλες οἱ εἰκόνες δὲν εἶναι καινούριες. Ὁ Βεραϊρεν προτιμᾷ ἀπὸ τίς πιὸ πιστές καὶ ἀπὸ τίς πιὸ ἔμορφες εἰκόνες ποὺ ἔχουν ἕως τώρα γραφῆ, ἐκείνες ποὺ δημιουργεῖ ὁ ἴδιος ἀκόμα καὶ μὴ ἐπιτυχημένες ἢ ἀτεχνες. Ὁ Ρενιέ δὲν περιφρονεῖ τίς παλαιῆς μεταφορές· τίς ξαναδολεῦει καὶ ἀλλάζει τὸ πλαίσιον, βάνοντας καινούριον περιβάλλον καὶ ἔννοιες ἀγνωστες ἀκόμα: Ἄν, μέσα στις εἰκόνες αὐτές τίς ξαναδολεμένες, εἶναι καμιά ἀπὸ νέον ὕλικό, ἢ ἐντύπωσις ποὺ θὰ δώσῃ ἢ ποιήσις αὐτῇ δὲν θὰ εἶναι λιγώτερο πρωτότυπη. Ἔτσι ἐργαζόμενος, φεύγει κανεὶς ἀπὸ τὸ παράδοξο καὶ τὸ σκοτεινό. Ὁ ἀναγνώστης δὲν πέφτει ξαφνικῶς μέσα σὲ δαίδαλο· ξαναβρίσκει τὸν δρόμο του, καὶ ἡ χαρὰ του νὰ δρέψῃ νέα λουλούδια, γίνεται διπλῆ ἀπὸ τῆς χαρᾶς ποὺ τὰ λουλούδια αὐτὰ δὲν τοῦ εἶναι ξένα.

Τέτοια ποιήσις ἔχει βέβαια ἕνα χρῶμα δικό της. Ὁ Ρενιέ ξέρεῖ νὰ εἰπῇ μὲ στίχους ὅτι θέλει λεπτότατη ἢ τέχνη του μεταχειρίζεται ἀποχρώσεις ὄνειρεμένες ποὺ δὲν ἤμπορεῖς νὰ τίς ὀρίσῃς, φόρμες φανταστικές, διακόσμους φευγαλέους· ἕνα χέρι γυμνὸ ποὺ ἀκουμπᾷ, λίγο μαζωμένο, πάνω σὲ τραπέζι μαρμαρένιο, ἕνας καρπὸς ποὺ ταλαντεύεται ἀπὸ τὸν ἄνεμο· καὶ πέφτει, μιὰ τεχνητὴ λίμνη ἐγκαταλειμμένη, αὐτὰ τὰ τιποτένια πράγματα ἀρκοῦν, γιὰ νὰ βγῇ ἕνα ποίημα τέλειο καὶ καθάριο. Ὁ στίχος του ἔχει μέσα του τὴν ἐπικλήσι· μὲ λίγες συλλαβές μᾶς ἐπιβάλλει τὸ ὄραμά του.

Ξέρω νερὰ θλιμμένα, ὁποῦ τὰ βράδια ξεψυχοῦν
[στήν ἀγκάλη τους]
Λουλούδια ποὺ κανεὶς δὲν τὰ κόβει, πέφτουν
[μέσα κεί ἕνα - ἕνα.

Ἀκόμη πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν Βεραϊρεν, εἶναι ἀπόλυτος κύριος στὴ γλῶσσα· εἴτε ἐργάστηκε πολὺ σ' ἕνα ποίημα, εἴτε γλήγορα τὸ ἔγραψε, καμιά προσπάθεια δὲν φαίνεται καὶ παρακολουθεῖς, ὄχι χωρὶς ἀπορία ἢ χωρὶς θαυ-

μασμό, τὸν εὐγενικό καὶ εὐθύ καλπασμό τῶν ὀραίων αὐτῶν στροφῶν, ποὺ εἶναι δρομάδες λευκές, χρυσοσελωμένες, καὶ τρέχουν μέσα στὴ δόξα τῆς βραδυῆς.

Πλούσια καὶ λεπτὴ ἢ ποιήσις τοῦ Ρενιέ, ποτὲ δὲν εἶναι ἀπολύτως λυρική. Κλείνει μιὰν ἰδέα μέσα στὸν λουλουδιωμένο κύκλο τῶν μεταφορῶν του· καὶ ὅσο ἀόριστὴ ἢ πλατειὰ καὶ ἂν εἶναι ἡ ἰδέα αὐτῇ, ἀρκεῖ γιὰ νὰ εἶναι καλοδεμένο τὸ περιδέραιον· τὰ μαργαριτάρια εἶναι συγκρατημένα μὲ μιὰ κλωστή, κάποτε ἀόρατη, μὰ πάντα στερεή.

Τέτοιοι οἱ στίχοι αὐτοί:

Τόση γλωμάδα εἶχε χθὲς ἡ αὐγῆ
Πάναι στὰ ἤμερα λειβάδια καὶ τοὺς νερότοπους,
Καὶ τὸ ξημέρωμα πιά
Ἔνα παιδί φθάνει ἀνάμεσα στὰ χορτάρια
Κι' ἀπάνω τους ἀπλώνει
Τὰ χέρια του τ' ἀγνὰ ποὺ κόβουν ἀσφοδελοῦς.

Βαρὺ ἀπὸ τῆς θύελλα τὸ μεσημέρι κι' ἀνήλιαγο
Στὸν κῆπο τὸν πεθαμένο ἀπὸ δόξα μέσα σὲ
Ληθαργικό ἀπὸ λουλούδια καὶ δέντρα· [ἔπνο
Σκληρὸ στὴν ὄψη τὸ νερὸ σὰν μάραρο.
Χλιαρὸ τὸ μάραρο σὰν νερὸ φωτεινό.
Καὶ τὸ παιδί ποὺ ἦρθε ἦταν ἔμορφο
Ντυμένο μὲ πορφύρα καὶ χρυσοστεφανωμένο,
Καὶ γιὰ πολλὴν ὥρα ἔβλεπε ἀπὸ κλωνάρι σὲ
[κλωνάρι,
Μιὰ μιὰ τίς παπαροῦνες νὰ ματώνουν μὲ τὸ
[αἷμα τῶν φύλλων τους
Στὸ διάβα τοῦ ὀραίου παιδιοῦ.

Τὸ παιδί ποὺ ἦρθε τὸ βροῖδου αὐτοῦ, ἦταν γυμνὸ,
Ἔκοβε στὴ σκιά τραντάφυλλα
Ἐκλαιγε γιὰτὶ νάρθη.
Τραβιότανε στὸν ἦσοιο του μπροστά.
Στὸ παιδί αὐτὸ τὸ γυμνὸ
Γνώρισα τὴ Μοῖρα μου.

Ἀπλὸ ἐπεισόδιο μεγάλου ποιήματος, τὸ μικρὸ αὐτὸ τρίπτυχον ἔχει πολλὰ σημασίες καὶ λέει διάφορα πράγματα ἂν τὸ ἀφήσῃς στὴ θέσι του ἢ ἂν τὸ διαβάσῃς μονάχο του· ἐδῶ, ζωγραφιὰ τῆς μοῖρας ἑνὸς ἀνθρώπου ἐκεῖ, εἰκὼν γενικῆ τῆς ζωῆς. Εἶνε ἕνα ὑπόδειγμα γιὰ τὸν ἐλεύθερο στίχο, ἀληθινὰ τέλειο καὶ δουλεμένο ἀπὸ ἕναν ἀριστοτέχνη.

[Μετᾶφρ. Μ.]

PEMY NTE ΓΚΟΥΡΜΟΝ

ΠΑΛΗΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΠΟΚΡΕΩ

Εἰς τὴν σελίδα αὐτὴν μᾶς ἐνδιαφέρει ὁ βυζαντινὸς ἑλληνισμός, ποὺ εἶνε καὶ ὁ ὀλιγώτερον γνωστὸς ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν του ὑπόστασιν. Διότι, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, εἶχον καὶ οἱ Βυζαντινοὶ τὰς ἡμέρας τῶν ὀργίων των, συγκεντρῶσαντες τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν δύο προκατόχων των εἰς τὴν κοσμοκρατορίαν λαῶν. Εἰς τὸ Βυζάντιον αἱ Ἀπόκρεω ἐορτάζοντο ἀπὸ τῶν Χριστουγένων μέχρι τῶν Φώτων, ἐκαλοῦντο δὲ Καλένδαι, Βοτὰ, ἢ Βρουμάλια. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα προέκυψε, κατὰ τὸν Τέτσην, ἀπὸ τὰς ἀρχαίας ἐορτᾶς τοῦ Διονύσου, ποὺ ὀνομαζέτο ὡς γνωστὸν καὶ «βρόμιος»· ἄλλοι ὅμως, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Βυζαντινός, προτιροῦν τὴν παραγωγὴν τῆς λέξεως ἀπὸ τὸ λατινικὸν bruma, διότι αἱ ἐορταὶ αὐταὶ ἤγοντο ἐν μέσῳ χειμῶνος, — ὅπως καὶ τὰ Βοτὰ ἐκ τοῦ vota (εὐχὴ δημοτελής καὶ εὐφρόνους πανηγυρις, τελομένη ἐν Ρώμῃ τὴν γ' τῶν Νόνων τοῦ Ἰανουαρίου).

Ὅπως ὅμως ἢ ἄλλως, τὰ βυζαντινὰ Βρουμάλια ἤνοιγον εἰς τὸν λαὸν στάδιον παρακινδυνευμένων ἐλευθεριοτήτων, ποὺ δὲν ἀπέχον πολὺ ἀπὸ τὰ ὄργια τῶν ἀρχαίων Βακχικῶν ἐορτῶν. Ἡ μέθη, ἢ ἀσέλγεια καὶ αἱ ἀγρία βιαιότητες, ἰδίως μεταξὺ τῶν κάτω κοινωνικῶν τάξεων, προσέκαλον σκάνδαλα καὶ ἐγκλήματα, τὰ ὅποια δὲν ἴσχυεν ἢ πολιτεία νὰ περιορίσῃ ἢ νὰ προλάβῃ. Ματαίως συνετοὶ καὶ θεοσεβεῖς Ἀυτοκράτορες καὶ Πατριάρχαι προσεπάθησαν νὰ περιορίσουν τὴν κοινωνικὴν ἠθικὴν ἀπὸ τὰ γιγάντια κάρματα τῶν ὀργίων αὐτῶν, ποὺ τὴν συνέτριβον ἀνηλεῶς. Ἡ διαρκὴς ἀποτυχία ἠνάγκασε τὴν ἐν Τροσὺλλῳ Οἰκουμένην Σύνοδον νὰ ἐκδώσῃ διὰ τοῦ Μβ' κανόνος τῆς κατηγορηματικώτατον ἀφορισμὸν κατὰ τῶν Βρουμαλίων ἢ Καλενδῶν, τοιουτοτρόπως δὲ ἐπιμαρτύρησεν τὸ κακὸν καὶ μετεδόθη μέχρις ἡμῶν ἀπηλλαγμένον τοῦ ἀνατρεπτικοῦ διὰ τὰ ἤθη χαρακτήρος του.

ΧΟΡΟΙ

Ἄλλὰ καὶ οἱ χοροὶ τῶν Ἀποκρεω εἶχον ὡσαύτως τὴν προγονικὴν καταγωγὴν των εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, ἐκδηλώσεις καὶ αὐτοὶ τοῦ γενικοῦ ἔξωφρενισμοῦ, ποὺ ἐβασίλευεν εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Καλενδῶν.

Αἱ οἰκίαι, τὰ οἰνωπώλετα, οἱ θυμέλαι, τὰ ὑπαίθρια κέντρα, τὸ Παλάτιον καὶ αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον ἀκόμη — εἶνε ἀπόσπυτον, καὶ ὅμως εἶνε ἐξακριβωμένον — ἀντήχον ἀπὸ τὰ ἄματα καὶ ἀπὸ τὸν δαιμονιώδη θόρυβον τῶν χορευτῶν. Ὁρῶνται καὶ ὀρχηστρίδες, διάσμοι διὰ τὴν καλλονὴν ἢ διὰ τὴν ἐκδοτον ζωὴν των, ἐπεδεικνύον τὴν τέχνην καὶ τὰ θέληγτρα των εἰς τοὺς κερηναίους, καὶ ἀνεργαίουν τὸ χορευτικὸν κάθος καὶ τὴν ῥοπήν πρὸς τὴν ἀσέλγειαν, τὴν μέθην, καὶ τὰ ὄργια. Εἶχε δὲ προσλάβῃ τόσον ἐπίσημον χαρακτῆρα ἢ ἀνάγκη τῶν χορῶν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Λογγίνος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀυτοκράτορος Ζήνωνος, εἶχε δευρῆση εἰς τὴν Βασιλευσσαν τέσσαρας ὀρχηστὰς νάνους «ἐμμάλους μικρούς», προωρισμένους νὰ χορεύουν ἐνώπιον τοῦ πληθους εἰς τὰ τέσσαρα κυριώτερα σημεῖα τῆς πόλεως. Καθ' ἕνα ἀπ' αὐτοὺς εἶχον παραλάβῃ πρὸς διατροφὴν καὶ πλουσίαν συντήρησιν αἱ τέσσαρες μερίδες τοῦ Δημοῦ ἀναφέρονται μάλιστα καὶ τὰ παράξενα ὀνόματά

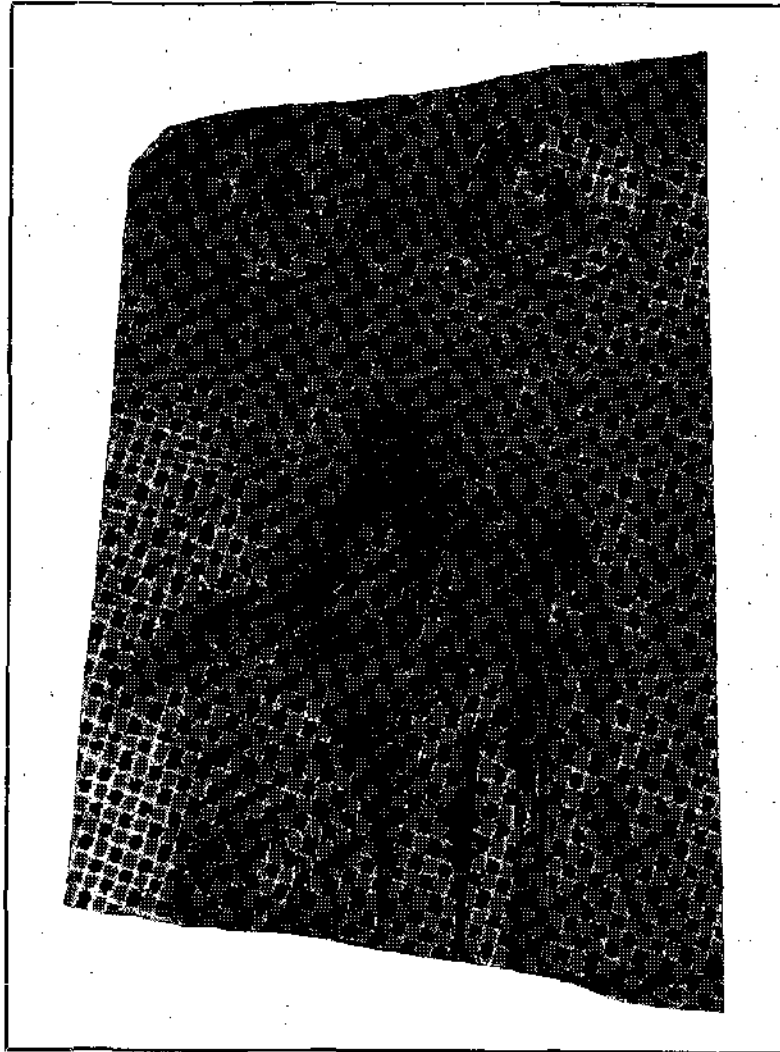
των: Ὁ Ἀυτοκτοῦν, ἐπιλεγόμενος καὶ Καράμαλλος, περιφημος καὶ εἰς τὴν παντομίαν ἀλέξανδρος, εἶχε δοθῆ εἰς τοὺς Πρασίνους· ὁ Ρόδος, ἐπιλεγόμενος καὶ Χρυσόμαλλος, ἀλέξανδρος καὶ αὐτός, εἶχε δοθῆ εἰς τοὺς Βενέτους· ὁ Ἑλλάδιος εἰς τοὺς Ρουσαίους· ὁ Μαργαρίτης, ἐπιλεγόμενος καὶ Κατσάμος, εἶχε τοὺς Λευκοὺς. Ἄλλὰ καὶ ὀρχηστρίδες ἐπίσης ἦσαν περιφημοὶ ἐν Βυζαντίῳ, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἤμασεν ἢ περιφημὸς Χρυσομαλλῶ, φίλη τῆς Θεοδώρας, κατόπι δὲ ἡ Καρομαλλῶ, διὰ τὴν ὁποίαν μάλιστα ὁ Λεόντιος ἔχει γράψῃ καὶ ὀλόκληρον σύγγραμμα!

Υπήρχον ὅμως καὶ αὐτοκρατορικοὶ χοροὶ, τῶν ὁποίων ἡ σεμνότης ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὰ ἤθη τοῦ κυβερνήτορος αὐτοκράτορος. Ἰδίως ἐπὶ Μιχαῆλ Γ', τοῦ ἐπιλεγόμενου Μεθύσου, ὁ ὀργαστικὸς χαρακτῆρ τῶν ἀνακτορικῶν χορῶν εἶχεν ὑπερβῆ πᾶσαν δυνατὴν περιγραφήν. Οἱ κατ' ἔθιμον ὅμως χοροὶ, ἐπὶ σεμνῶν αὐτοκρατόρων, ἐγίνοντο κατὰ τὸ ἀ' δωδεκαήμερον τοῦ ἔτους μὲ προσκλήσεις, ποὺ ἐκαλοῦντο Κλητήρια. Οἱ ἀνώτεροι ἄρχοντες — ὁ Δομέστικος τῶν Σχολῶν καὶ ὁ τῶν Νομῶν (στρατηγὸς) οἱ δῆμαρχοι τῶν Βενέτων καὶ τῶν Πρασίνων μὲ τοὺς ἐπισημοτέρους δημότας των, οἱ Τριβούνιοι καὶ οἱ Βικαριοί, — ἔφερον εἰς τοὺς πόδας των «ποδοψέλλα» (ἡχηρὰ κρόταλλα) καὶ ἐχόρευον γύρω τῆς βασιλικῆς τραπέζης εἰς τὸ θαυμάσιον τρίκλινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ· ἔφερον προσετι χρυσοκέντητα κοντομάνικα καὶ ἐβάσταζον «φέγγια» (φανασράκια). Τὸ σύνθημα τοῦ χοροῦ εἶδιδετο ἀπὸ φορισμένων αὐλικῶν, ἀνοίγοντα τοὺς δακτύλους «ἀκτινοειδῶς» καὶ κλείοντα αὐτοὺς «βροτηρόν». Τέλος δὲ μετὰ τὸν χορὸν ἴσταντο οἱ χορευταὶ ἐνώπιον τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ἐνῶ οἱ κράτια ἐφάναζον φαιδρῶς «ἐξ!» — ποὺ δ' ἀντιστοιχῆ βέβαια πρὸς τὸ σημερινὸν «ἀμὰν κ' ἄς φέξη!» Ὁ χορὸς αὐτὸς ἐκαλεῖτο «Σάξιμον».

Ὅσαύτως ἄλλος ἀνακτορικὸς χορὸς ἐγίνετο εἰς τὸ λεγόμενον Σίγμα τοῦ παλατίου, θαυμασίαν αἰθουσαν μὲ τοίχους μαρμαροστόλιστους καὶ μὲ λαμπρὰν ὀροφήν, ποὺ τὴν ὑπεβάσταζον 15 κίονες ἀπὸ δοκμῖνον λίθον. Ὁ χορὸς αὐτὸς ἦτο μᾶλλον λαϊκὸς καὶ εἶδιδετο εἰς φορισμένας ἐορτὰς, εἰς τὸ αὐτὸ Σίγμα, καθὼς καὶ ἔσπερος, λαϊκὸς καὶ αὐτός, ὅπου ἐχόρευον μὲ λαμπάδας ἀναμμένας καὶ ἐλέγετο χορὸς τῆς «Φαλλοραίας». Ἄλλ' ἐκεῖνο βεβαίως ποὺ θὰ προκαλέσῃ ἐκπληξιν εἶνε ὁ χορὸς ποὺ ἐγίνετο καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον, κατ' ἔθιμον εἰσαχθέν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Θεοφυλάκου τὸ 933. Οἱ Νοτάριοι, κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν ἐχόρευον μεθυσμένοι γύρω ἀπὸ τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, κατὰ τρόπον τόσον ἄσεμνον καὶ μὲ γέλωτας καὶ καγχασμούς, ὥστε ἡ ἐορτὴ ἐκείνη δὲν διεφερε τίποτε τῶν Βρουμαλίων. Τὸ χορευτικὸν αὐτὸ ὄργιον διήρκεσε 200 ὀλόκληρα ἔτη, μέχρις ὅτου κατηγορήθη ἀπὸ τὸν σεμνὸν Πατριάρχην Λουκᾶν Χρυσοβέργην.

ΚΟΥΛΟΥΜΑ

Περὶ τῶν λεγομένων «Κουλούμων», ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἔχω καμίαν πληροφορίαν, ἀναγομένην εἰς παλαιὰς τοῦ γένους ἐποχάς. Εἶνε κατὶ παρεμφερές πρὸς τὴν «δαλομαρασίαν» τῶν ἀρχαίων; Εἶνε λειψανὸν ἄλλου ἐθίμου, ἀφελόμενον καὶ αὐτὸ εἰς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν καὶ εἰς τὰ ἤθη τους. Ὁ εἰδικὸς ἱστορικὸς ἀς δώσῃ τὴν λύσιν εἰς τὴν ἀπορίαν. Εἰς τὸ παρὸν θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὸ γνωστὸν ἔθιμον τῆς Καθα-

ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΩΝ

ως Δευτέρας, το επικρατούν καθ' όλην την Ελλάδα, να εξέρχονται οι διασκεδασταί των Απόκρεω εις τας εξοχάς με τὰ σαρακοσιανά εδάδιμα, να γευματίζουν, να πίνουν και να χορεύουν εις τὸ ὑπαίθριον. Εἰς τὰς παλαιὰς Ἀθήνας, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν ὡς πρωτεύουσος, ἡ ἑορτὴ τῆς Καθαρῆς Δευτέρας εἶχεν ἐπισημότερον χαρακτῆρα καὶ ἀπ' αὐτῆς τὰς Ἀπόκρεω. Τὸ περιωπθὲν δίστιχον

Μασκαράδες καὶ πολῖται
στὶς κολώνες νὰ βρεθῆτε,

διαπιστώνει τὴν παράδοσιν, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι, ἐξήρχοντο εἰς τὸ Θησεῖον, μετὰ τὰς προσωπίδας δεμένας

ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς, καὶ ὑπεδέχοντο τὴν σαρακοστὴν χορεύοντες καὶ τραγουδῶντες

Καλῶς τὴν τὴ σαρακοστὴ
με σκόρδα καὶ κρεμμύδια!

Οἱ ἀείμνηστοι πρῶτοι Βασιλεῖς Ὄθων καὶ Ἀμαλία ἐξήρχοντο τακτικὰ καὶ συνεμερίζοντο τὴν λαϊκὴν πανηγυρίαν. Οἱ διασκεδασταὶ ἐπροθυμοποιεῖντο ποῖος πρῶτος νὰ προσφέρῃ τὴν «πλόσκαν» ἢ «τοῦτραν» (ξύλινον δοχεῖον οἴνου φερόμενον δι' ἱμάντων), οἱ δὲ Βασιλεῖς ἔπινον μετὰ τὴν κατάλληλον πρόποιον:

— Καλὴ σαρακοστὴ, παιδιά!

ΠΟΛ. Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλα τελειοποιούνται τὰ σονηδικὰ σπύρτα, οἱ ὑπερέτες, οἱ ἀτμομηχανές, τὰ κρασιά Δεπρέ καὶ οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τελειοποιεῖται καὶ ὁ γάμος. Πῶς ἦτο καὶ πῶς κατήχητος στὶς ἡμέρας μας, τὸ ξέρετε. Πῶς θὰ κατατήγη ὕστερ' ἀπὸ 10-15 χρόνια, δταν μεγαλώσουν τὰ παιδιὰ μας, δὲν εἶνε δύσκολο νὰ τὸ μαντεύσῃ κανεὶς. Νά, μὴ σκιαγραφεῖ τὸν μυθιστορημάτων τοῦ μέλλοντος.

Στὸ σαλόνι κάθεται μὴ νέα 20-25 χρόνων. Εἶνε ντυμένη κατὰ τὸν τελευταῖο συρμό. Κάθεται μονομιᾶς σὲ τρεῖς καθέκλες: στὴ μεσητὴ κάθεται ἡ ἴδια, στὶς ἄλλες δύο τὸ τουρνουῖ τῆς. Στὸ στήθος φορεῖ καρφίτσα, μεγάλη σὺν ἑνα τηγάνι. Τὸ χιένισμά τῆς εἶνε σεμνὸ, ὅπως ἀρμόζει σὲ μὴ ἀνεπτυγμένη κόρη: δύο-τρία ποῦτια ξένα μαλλιά γυρισμένα πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ ἐπάνω στὰ μαλλιά μὴ μικρὴ σκάλὰ γιὰ τὴν ὑψηλότερα πού τὴν χιενίζει. Ἐπάνω στὸ πιάνο εἶνε τὸ καπέλλο τῆς: ἑνα μεγάλο καπέλλο σχήματος ἀπροσδιοριστοῦ, στολισμένο μετὰ μὴ διὰνα σὲ φυσικὸ μέγεθος. Κτυπᾷ τὸ κουδοῦνι. Μπαίνει ἕνας νέος με κόκκινο φράκκο, στενὸ πανταλόνι καὶ μεγάλα παπούτσια.

— Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῶ, λέγει ὑποκλινόμενος: Μπαλαλάικιν, βοηθὸς τοῦ δικαστοῦ...

— Χαίρω πολὺ... Σὲ τί εἰμπορῶ νὰ σὰς φανῶ χησιμη;

— Μὲ στέλλει τὸ γραφεῖον τῆς συνάψεως εὐτυχῶν συνδικαίων.

— Χαίρω πολὺ... Καθῆστε!

— Τὸ γραφεῖον μοῦ ὑπέδειξε μερικὰς νύφες, ἀλλὰ νομίζω ὅτι οἱ δικοὶ σας ὄροι εἶνε οἱ καταλληλότεροι. Ἀπὸ τὴν σημείωσιν πού μοῦ ἔδωκαν στὸ γραφεῖο, βλέπω πῶς δίνετε στὸν ἄνδρα σας ἑνα σπιτι στὴν Πλιουστσίχα, 40 χιλιάδες ρούβλια μετρητὰ καὶ κινητὴ περιουσία ἀξίας ἕως πέντε χιλιάδες. Ἔτσι;

— Ὁχι. Μόνον 20 χιλιάδες ἔχω, χαριεντίζεται ἡ νέα.

— Τότε λοιπὸν, κυρία μου, συγγνώμη... με συγχωρεῖτε διὰ τὴν ἐνόχλησιν... Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς ἀποχαιρετήσω...

— Ὁχι, ὄχι... ἀστείρευθηκα! Ὁχι, λέει ἡ σημείωσις εἶνε σωστά. Χρήματα, σπιτι καὶ κινητὴ περιουσία.

— Στὸ γραφεῖο θὰ σὰς εἶπαν βέβαια, πῶς τὸ σπιτι θὰ τὸ ἐπιδορθώσῃ ὁ ἄνδρας μου γιὰ λογαριασμό του καὶ... καὶ... (εἶμαι, ξέρετε, πολὺ ντροπαλὴ) καὶ πῶς τὰ χρήματα δὲν θὰ τὰ δώσω μαζωμένα ἀλλὰ κατὰ δόσεις, εἰς διάστημα τριῶν χρόνων.

— Ὁχι, κυρία, ἀναστενάζει ὁ Μπαλαλάικιν, σήμερα κανεὶς δὲν παραδέχεται τέτοιο πρᾶγμα. Ἄλλ' ἂν ἐπιμένετε, μόνον ἑνα χρόνον σὰς δίνω προθεσμίαν...

Ἡ κόρη καὶ ὁ Μπαλαλάικιν ἀρχίζουν τὰ καζάρια καὶ στὸ τέλος ὑποχωρεῖ ἐκείνη καὶ δέχεται σ' ἑνα χρόνον νὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ χρήματα.

— Τώρα νὰ μάθω καὶ τοὺς δικούς σας ὄρους, τοῦ λέγει. Πόσων χρόνων εἶσατε; Πού ὑπηρετεῖτε;

— Ἐγὼ... ἀλλὰ δὲν θὰ παντρευθῶ ἐγώ. Ἐνεργῶ γιὰ τὸν πελάτη μου... Εἶμαι ἀντιπρόσωπος...

— Μά, ἐγὼ παρακάλεσα στὸ γραφεῖο νὰ μὴ μοῦ στέλλουν ἀντιπροσώπους! προσεβλήθηκα ἡ νέα.

— Μὴ θυμόντες, κυρία μου... Ὁ πελάτης μου εἶνε ἡλιωμένος, ὑποφέρει ἀπὸ ρευματισμούς... Νὰ τρέξῃ ἐπάνω κάτω, νὰ φροντίξῃ ὁ ἴδιος δὲν ἔχει δυνάμεις· καὶ ἔτσι volens-nolens ἀναγκάζεται νὰ ἀναθέτῃ τὴν φροντίδα σὲ τρίτον πρόσωπον. Ἀλλὰ μὴν ἀνησυχεῖτε, δὲν παίρνω ἀκριβὰ...

— Οἱ ὄροι τοῦ πελάτου σας;

— Ὁ πελάτης μου εἶνε 52 χρόνων... μ' ὅλα ταῦτα ἔχει ἀκόμη ἀνθρώπους πού τοῦ δίνουν δανεικά. Δύο ῥάβια τοῦ ῥάβιου ἐπὶ πιστώσει, στὰ μπακάκια τοῦ δίνου ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃ χωρὶς παρῶ. Κανεὶς καλύτερ' ἀπ' αὐτὸν δὲν ἔχει νὰ ξεφυγῇ ἀπ' τὸν ἀμαξά διχως πληρωμὴ κ.τ.λ. Δὲν θὰ σὰς ἐπαινώσω τὴ δραστηριότητά του, θὰ εἰπῶ μόνον γιὰ τὴ συμπληρώσει τὸν χαρακτηρισμόν, ὅτι κατορθώνει καὶ ἀπὸ τὰ φαρμακεῖα ἀκόμη νὰ ψωνίξῃ ἐπὶ πιστώσει.

— Ζῆ λοιπὸν ἀποκλειστικῶς με δανεικά;

— Τὰ δάνεια εἶνε ἡ κυριώτερα του ἐνασχόλησις. Ἄλλ' ὡς φύσις εὐργετῆ, ὄχι στενὴ καὶ περιορισμένη, δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον... Σὰς λέγω χωρὶς ὑπερβολὴν ὅτι καλύτερα ἀπ' αὐτὸν κανεὶς δὲν κατορθώνει νὰ ἐξαργυρώσῃ τὰ ψευτικά συναλλάγματα. Ἐκτός τούτου εἶνε κηδεμὼν τοῦ ἀνεπιού του καὶ αὐτὸ τοῦ φέρει ἐσοδήματα ἕως τρεῖς χιλιάδες ρούβλια τὸν χρόνον... Στὰ θεάτρα παρουσιάζεται ὡς κριτικός, καὶ ἔτσι κερδίζει ἀπὸ τοὺς ἠθοποιούς εἰσιτήρια δωρεάν καὶ δειπνα... Ἀνὸ φορές δικάσθηκα γιὰ κλοπὴ καὶ τώρα ἀκόμη εἶνε ὑπὸ δίκην γιὰ πλαστογραφία...

— Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη δικαστήρια;

— Ναι, σὺν λείψανα τῆς περασμένης μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, πού δὲν ἐχάθηκε ἀκόμη... Ἄλλ' ὡς ἐλπίζωμε, κυρία, ὅτι ὕστερ' ἀπὸ ἑνα ἢ δύο χρόνια ὁ πολιτισμένος ἄνθρωπος θ' ἀποχωρισθῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ παλαιὸ ἔθιμον... Δουτὸν, τὶ ἀπάντησι με διατάσσετε νὰ δώσω στὸν πελάτη μου;

— Εἰπῆτε, ὅτι θὰ σκεφθῶ...

— Ἀλλὰ γιατί νὰ σκεφθῆτε, κυρία; Δὲν τολμῶ νὰ σὰς συμβουλεύσω, μετὰ ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ τὸ καλὸ σας, δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἐκφράσω τὴν ἀπορία μου... Ἄνθρωπος ὅπως κρῆπει, λαμπρὸς σὲ καθεὶ καὶ... καὶ δὲν συγκατατίθεσθε εὐθύς, μολονότι γνωρίζετε πόσον τοῦτο εἰμπορεῖ νὰ σὰς βλάψῃ. Ἐνῶσω οὖν θὰ σκεπτεσθε, ἐκεῖνος πιθανὸν νὰ συμπωνήσῃ με ἄλλη νύφη!

— Ἀλήθεια... Τότε καλά, εἶμαι πολὺ σύμφωνη...

— Πολὺ καλά! Ἐδραστεῖσθε νὰ μοῦ δώσετε μὴ μικρὴ προκαταβολή;

Ἡ νέα δίνει στὸν ἀνταποκριτὴ 10-20 ρούβλια. Ἐκείνος τὰ παίρνει, ὑποκλίνεται καὶ ετοιμάζεται νὰ φύγῃ.

— Καὶ τὴν ἀπόδειξιν; τὸν σταματᾷ ἐκείνη.

— Mille pardou, κυρία! Τὴν ἐξέχασα ἐντελῶς!

Ὁ Μπαλαλάικιν γράφει τὴν ἀπόδειξιν, ὑποκλίνεται ἀκόμη μὴ φορὰ καὶ φεύγει, ἡ δὲ νέα σκεπάζει τὸ πρόσωπο μετὰ τὰ χέρια τῆς καὶ πέφτει στὸν καναπέ.

— Τί εὐτυχὴς πού εἶμαι! ἀναφωνεῖ, ἐνῶ ἑνα ἄγνωστο αἰσθημα τὴν ἔχει κρυενυμένη. Τί εὐτυχὴς πού εἶμαι! Ἀγαπῶ καὶ... ἀγαπῶμαι!

Τέλος... Τέτοιοι θὰ εἶνε οἱ γάμοι τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος. Καὶ μήπως, ἀνεγνώστα μου, καλὸς καιρὸς ἐπέρας ἀφότου οἱ νύφες ἐφοροῦσαν κρινολίνα οἱ δὲ γαμπροὶ ἐκαμάρωναν μετὰ παντελόνια ριγωτὰ καὶ γραμματιστὰ φράκα; Πολὺς καιρὸς πέρας ἀφότου ὁ γαμπρὸς πρὶν ἀγαπήσῃ τὴν νύφη, ἐπερίμενε νὰ συμφωνήσῃ μετὰ τὰ πεθερικά;

Τὰ ἀηδόνια, τὰ ῥόδα, οἱ σεληνοφάτιστες βραδείες, τὰ μυρωδῶτα γραμματάκια, τὰ ἐρωτικά τραγούδια... ὅλ' αὐτὰ ἔφυγαν μακριὰ, μακριὰ. Τὰ κρυφομλήματα στὶς σκοτεινὰς οὐράδας, οἱ ἀναστεναγμοὶ, ἡ δίψα τοῦ πρώτου φιλήματος κτλ. δὲν εἶνε κειὰ τῆς ἐποχῆς. Ὅλα τελειοποιούνται!

[Ἐκ τοῦ ρωσικοῦ ὑπὸ ΦΥΛΑΔΙΟΣ]

A. ΤΣΕΧΟΦ

ΣΤΙΧΟΙ

1

Νά! κι' ο γιγάντιος Πλάτωνος,
Που λικιώνει τόσο τόπο,
Σε λίγο πάει θα σωριασθή
Από τον ξυλοκόπο.

Και το λουλούδι τ'αμωρφα
Που μόλις έχει άνθισει,
Κάτω χερσά κατάστρο
Θε να το ξεφυλλισή.

2

Βαθειά-βαθειά την έσκαψα την έρημη γή,
Και πως εβρήκα νόμισα τα πύρινα της στήθι.
Μά φέμα... γούβα έφτιαξα μικρή
Κι' έγειρε το κορμάκι μου κι' αποκοιμήθι.
Ναύπλιον

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΜΑΝΙΚΗΣ

ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κι' όλο χτυπάνε γοερά
Βραχνές αθάωρητες Καμπάνες.
Και θανατώνεται η Χαρά.
Κι' όργοπεθαίνουν τα λουλούδια
Από στα πλάγια των βουνών...
Κι' από στα χείλη, τα τραγούδια...

Και στο μικρό τους τον άχο
Που σαν λυγμός αντίλαλοι,
Έπαψ' η Νύκτι το χορό
Κι' οι Νικητάδες τους παιάνες...
Κι' όλο χτυπάνε γοερά
Βραχνές αθάωρητες Καμπάνες...

Τών νιών μαραίνουν (;) τα κορμιά
Και της Ζωής στερεύει η βούση...
Τδιο καρί λικώνει η Χαρά...
Μά γ'ό τους λέω, θα ξαναρχίσω
Πάλι με χρόνους με καιρούς
Τών νιών το ξέφαντο μεθύσι...

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Η Χαραυγή, κάποιαν αυγή, σ' έγλυκοχάιδεψεν
Κι' έπήρες της Πανέννοστη, την άυλην ώμορφιά της.
Η Ροδαυγή, κάποια φορά, σ' άλιμφοφίλησεν
Κι' άλιμοβάφτησαν τα χείλη σου,
— στο μελιούταλχο τ' άλαφροφίλημά της.

ΤΑΚΗΣ ΜΠΑΡΑΣΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καρυάτης (Βόλου). — Άκυρολεξία. Πτωχό λεξιλόγιο
και άφρονιότης στην άναπαράστασι εικόνων. Στείλατε
κάτι άγριότερο. Άλήθεια, μήπως έχετε καμιά άδελφή
στάς Αθήνας, εκτός εκείνων που βρίσκονται στο
Έρεχθειον;

Κους Κ. Γ., Σ. Ζ., Α. Κ., και Σπ. Ν., κλπ. — Άκατάλληλα για δημοσίευσι. Έμπνεύσεις άσχημάτιστες

άκομα, άμυδρά σχεδιαγραφημένες κι' έντελώς παιδικα-
κίσιαι. Μελετήστε. Άκοπα δεν βγαίνουν τα έργα.
Κον Άν. Μαν. — Αυτά εινε καλύτερα. Δημοσιεύομεν.
Κον Παν. — Από όλα ξεχωρίζει αυτό το τετράστιχο
που άληθινά εινε ώραίο:

•Κι' ένθ' μακρὰ κάποιο πουλι με κόπο θε να ψάλλη,
κι' ένθ' τα δάκρυα τούρουθου θα στάζουν θλιβερά, έ...
με τα στεγνά τριαντάφυλλα να σβίσω άγάλι άγάλι
και να μου γίνουν σάβανο τα φύλλα τα ξερά».

•Ότε βλέπετε δεν χρειάζονται πολλά λόγια για να
ειπθ κανείς κάτι καλό. Προσέχετε στην συντομία.
Δα Στ. Α. — Στους στίχους σας έχετε μιá γλυκειά
τρυφερότητα. Γράψετε κάτι κειó πρωτότυπο και στείλτε
τό μας.

Κον Άντ. — Και η δευτέρα άπόπειρα άτυχής. Περι-
μένομε.

Κον Μαλεβ. — Καμιά πρωτοτυπία.

Κον Τ. Μ. — Δημοσιεύομεν. Είπατε έπηρεασμένος
από ξένην ποιήσιν. Το τετράστιχο σας μοιάζει πολύ με
άρχαιο έπίγραμμα, μα σονέτο δεν λέγεται. Κατά κανόνα
σονέτο θα είη: Δυó τετράστιχα και δυó τρί-
στιχα, των όποιων οι 2 πρώτοι στίχοι όμοιοκαταλη-
τούν μεταξύ τους και ó 3ος με τον 6ον.

Κον F. P. (Πειραιά). — Αυτά που μας έστείλατε
καταντούν άκατανόητα. Διακρίνει κανείς κάποιαν κομ-
ψήν έκφρασιν μά τίποτε άλλο. Τα θέματά σας, καθώς
και η έκτέλεσις, άς εινε κειó συγκεκριμένα.

Κον Α. Μ. — Σχεδόν παιδικά, μάλιστα το «βιβλίον
της Στασίας». Μελετήστε νεώτερους συγγραφείς.

Κα Κ. Μ. — Το πεζό σας ποίημα «τα παράνομα» έχει
τόν τύπον έρωτικής έπιστολής. Γράψετε με κειó γενι-
κότητα. Η γλώσσα σας εύμορφη, και η φράσις σας
κομψή, όμως όχι και πρωτότυπη. Περιμένομε κάτι
καλύτερο.

Κον Α. Σ. — Τα δυó πρώτα τετράστιχα της «Κατα-
δίκης» καλά. Άν διορθώσετε τους παρακάτω στίχους,
ίσως να εινε δημοσιεύσιμα. Τα σφάλματά τους εινε
στον ρυθμό και στην έκφρασι.

Κον Π. Β. (Ισθρον). — Έπηρεασμένα πολύ από τον
Σολωμό. Σχεδόν μίμησις. Γράψετε με κειó άτομι-
κότητα.

Κον Ι. Οί. (Ριζόκαστρον). — Το διήγημά σας δεν
λέγει τίποτε. Μάλιστα ούτε διήγημα εινε, γιατί δεν
έχει υπόθεσιν. Ένα έπεισόδιον μόλις, που δεν όμιλει
για τίποτε νέο.

Κον Τ. Μ. — Το πεζό σας ποίημα άκατάλληλον. Μί-
μησις μερικών εδρασιών νέων, που έβγήκαν τώρα
τελευταία. Η φρασσιολογία του ψεύτικη. «Κορμί» δεν
έχει η σελήνη, ούτε χείλη, όσο κι' αν θέλομε να την
παρομοιάσομε με γυναίκα.

Κον Ι. Χ. — Παραφράσεις δεν δημοσιεύομεν, παρά
μόνον δημιουργικήν έργασίαν. Τα θαλασσινά σας τρα-
γουδάκια εύμορφα ίσως, μα πολύ παιδικά.

Κον Ν. Α. Άν. — Καμιά πρωτοτυπία στα ποιήματα.
•Όμως και «Τα κοσμοκίνηματα» τί εινε; Σατυρικοί
σκέψεις; Σάς συμβουλεύομεν να μελετήσετε επί του
παρόντος.

Κον Γ. Μπ. — Άκατάλληλον.

Κον Ν. Κιρ. (Άδριανούπολιν). — Μίμησις γνωστοτά-
του ποιήματος του Ζαλοκώστα. Μελετήστε στην ζωήν
μας. Θα βρήτε τόσα πράγματα για να γράψετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Άγαπητέ μου,

12 Φεβρουαριου 1912

ΣΤΙΣ τελευταίες έφημερίδες διάβασα για το πέταγμα
του πρώτου αεροπόρου μας. Άσθρα, χρονογρα-
φήματα, περιγραφές, θούρια, διθύραμβοι πανηγυρί-
σανε την ύποταγή του Άττικου αϊθέρους στον μακρινόν
άπόγονο του Ίσάρου και Ίσας ο ένθουσιασμός αυτός
να μην ειναι άδικος, άφοδ και μένα εδω, κάτω άπ' τον
ήουχον ουρανό, που τον σχίζου μονάχα τα ελεύθερα
φτερά των μεγάλων πουλιών, το πρώτο έλληνικό αερο-
πλάνο μουστειλε κάποις κρηφές άνατριχίλες.

Δεν ξέρω, αν ειναι τόσο η παλληκαριά του άνθρώ-
που, για η νίκη του πνεύματός του, που με συγκινει
περισσότερο. Ίσως νάιναι και τα δυó. Ίσως νάιναι
άκομα και η έπαρση ενός συμβόλου, που πρώτη, τόσο
πλούσια και φανταχτερά, το ένσώρμωσε η Έλληνική
φαντασία.

Μά — τί το θέλεις; — όταν καθόμαι και καλοσυλλο-
γίζομαι, αν ειναι κέρδος πραγματικό για την έντυχία
του άνθρώπου η κατάκτησις του ουρανού, αρχίζω να
διστάζω αν πρέπει να ύποταχθώ στον πρώτο μου έν-
θουσιασμό. Κέρδος πάντα μπορεί ναίναι για κάποιες
κατώτερες ανάγκες, που στην γενική αντίληψη του
καιρού μας λογαριάζονται πρώτες και καλύτερες. Μά
τίποτε θαρρώ δεν ειναι άληθινό κέρδος για τον άν-
θρωπο, όταν δεν ειναι δεμένο στενά με την ψυχική
τον ζωή και δεν ειναι καλό να πλατύνη και να δυνα-
μώση τον μέσα του κόσμο. Κι' ο άνθρωπος-πουλι,
όσο κι' αν η ιδέα φαίνεται πιοτερο ποιητική, παρά
πρακτική, δεν μου φαίνεται ναίναι ένα δέιο και μεγάλο
άνθρωπινο ιδανικό. Όπως κι' ο άνθρωπος-ψάρι!

Όπως και καθει, που άπλώνοντας, κατά τα φαινό-
μενα, τα όρια της ανθρώπινης ένέργειας και της αν-
θρώπινης ζωής, στην πραγματικότητα δεν κάνει άλλο
παρά να τα στενεύη και τα δυó.

Τα στενεύει! Μή σου φανή παράξενο! Οι μεγάλες
ταχύτητες, η κατάκτησις των θαλασσών και των άέρων,
οι φανταστικές νίκες των στοιχείων, που πέτυχε το
άνθρωπινο πνεύμα, αντι ν' άπλώσουν πλατύτερα την
ψυχή του άνθρώπου μέσα στη φύσι, δεν έκαναν άλλο
παρά να την κλείσουν πιο στενά μέσα στο κλουβί της.
Κόιταξε τους πρώτους ανθρώπους, στα λόγια, στα
τραγούδια, στις φαντασιές, στα παραμύθια, στη χειρο-
νομία τους, σ' όλα τα φανερώματα της ψυχής τους,
που μας έφερε η παρόδοσις και τα γραπτά μνημεία.
Αυτοί θαρρείς πως είχαν πραγματικά κατακτήσει
τη γή, τον ουρανό και τα καταχθόνια. Αυτοί θαρ-
ρείς πως πετούσαν στον αϊθέρα, πως έσχιζαν τους
άκεανούς, πως βουτούσαν στα τριόβαθα των θαλασ-
σών και πως κυβερνούσαν με τα χέρια τους τα κο-
σμικά σινοχέια. Μύθοι, έποποιίες, διθύραμβοι, προ-
φητείες, άποκαλίψεις, κοσμογονίες, πολιτείες, κλεί-
νονν μέσα τους τον ήρωϊκό άνθρωπο, βασιλῆθ της
Δημιουργίας. Σήμερα ο άνθρωπος σχιζει με το σώμα
του τους άκεανούς, λάμνει με μεγάλα φτερά τον άέρα,
ταξειδεύει κάτω από τα βουνά και κάτω άπ' τα κύ-
ματα της θάλασσας, διαβαίνει στο διάστημα με τη
γρηγοράδα της άστραπής, μιλει με τον όμοιο του άνά-
μοσ' από βουνά και θάλασσας και όμως ποτέ δεν

ήταν τόσο κλεισμένος στο κουφάρι, όσο ειναι σήμερα.

Γιατί τάχα; Γιατί η φαντασία του πεθαίνει με κάθε
τέτοια νίκη του; Σβύνει μέσα στην άπόλαυσι, όπως
σβύνει το καθει μέσα σ' αυτή. Με λίγα μέτρα άνέ-
βασια στον ουρανό, χάνει τον κόπο του άκωνός και
του άπειρου. Μιά σταλαγματιά νερού του σβύνει μέσα
του τη δύση του άκεανού. Με μιá μικρή πραγματική
νίκη, έξοφλάει όλον τον ήρωϊσμό που του κλεισε ο
Θεός μέσα στα στήθι του. Πέφτει κουρασμένος και
κοιμάται άπάνω στις δάφνες του. Άνάσκειλα σά νεκρός
άπάνω στο σώμα της γυναίκας, που λαχτάρησε. Fugit
Apor! Πριν να πετάξη με φτερά στον άέρα, ήτανε
άνώτερος άπ' τον άειό. Άπ' την στιγμή που πέταξε
έγινε κατώτερος άπ' το σπουργίτι. Κι' αν έγινε ίσος του,
τί δόξα ειναι πάλι για τον άνθρωπο να γίνη όμοιος
μ' ένα πουλι; Η τί μεγαλειό να παραβγαίνη με το
ψάρι; Η τί άρεστή να περνάη το λαγό στο δρόμο; Ο
Σωκράτης πλένοντας τα πόδια του στον Ίλισό, ο Πίν-
δαρος καθάλλικεύοντας ένα γαϊδάρο, ο Αισχύλος σκαρ-
φαλόνοντας, λιθάρι με λιθάρι, ένα λόφο της Άττικής,
ο Ίωάννης, κλεισμένος μέσα σε μιá σπηλιά, πέταξαν
ηγήλότερα, κατέβηκαν βαθύτερα, εϊδαν μακρότερα,
αγγίλιασαν πλατύτερα τον κόσμο των όρατων και των
άοράτων.

Ίσως και ναχο άδικο! Μ' άρέσει η παλληκαριά του
γενναίου παιδιού, που πέταξε άπάνω από τα κεφάλια
σας. Μά δε ζηλεύω την άπόλαυσι! Πολύ φοβάμαι
πως κι' ο ίδιος, σχιζοντας τον άέρα, θα κατάλαβε, ότι
ο ουρανός ειναι πολύ στενωτερος άπ' ό,τι τον φαντά-
σθηκε παιδι, ακολουθώντας με το μάτι του το δρόμο
των μεγάλων πουλιών. Κι' όμως δεν έχει δίκιο. Η
άλήθεια ειναι σ' εκείνο που πρωτοεϊδε, ξαπλωμένος
στο γρασιδι, με τα μεγάλα, άδωα παιδιάτικα μάτια
γυρισμένα προς το μυστήριο.

Σε φιλό

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Α Σ Ο Φ Ο Σ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Κ. Χρηστομάνου: «Η Κερένια Κούκλα». Δογο-
τεχνική Βιβλιοθήκη Γ. Φέξη. Αθήνα 1911.

Ο ίδιος ο συγγραφέας στον πρόλογο του βιβλίου του
λέγει, ότι η ιστορία του «ειναι άπλή και λυπη-
τερή — γιατί άπλή και λυπητερή ειναι η ζωή». Άν η
ζωή ειναι τόσο άπλή, όσα τη θέλει ο δημιουργός της
«Κερένιας Κούκλας» ειναι ζήτημα, που βέβαια δεν θα
έπιχειρήσω να το συζητήσω εδω. Καθένας άλλως τε
έχει το δικαίωμα ν' αντιλαμβάνεται τη ζωή όπως
θέλει. Ο Χρηστομάνος την προσδιώρισε άπλή, επειδή
άπλή ειναι κ' η ιστορία του. Άν αυτή ήταν πιο σύν-
θετη θα προσδιώριζε ίσως τη ζωή κάπως άλλοιώςια.
Ειναι όμως, άλήθεια, κoi πολύ περιεργό πως αυτός,
που έζησε μιá ζωή τόσο πολυσύνθετη και που η τέχνη
του δεν ήταν άπλή, βρήκε για τη ζωή τέτοιον όρισμό.
Η «Κερένια Κούκλα» ειναι πραγματικώς μιá άπλή
ιστορία τόσο, που μοροόισε να γίνη κ' ένα συντομώ-
τατο διήγημα, να όνομασθῆ ίσως και κοινότητα, αν
γύρω της δεν ήταν τα άλλα τα πλούσια και πολυποί-
κιλα στολίσια της τέχνης, που της δίνουν την ξεχωρι-
στή αξία της. Η αξία αυτή, για μένα, βρίσκεται μόνο

στό περιγραφικό μέρος, επειδή το όρισμένο να μάς δειξη τη σημερινή Αθηναϊκή κοινωνία — αφού η «Κερένια Κούκλα» ορίζεται *«Αθηναϊκό μυθιστόρημα»* — είναι άρκετά περιορισμένο. Η «Κερένια Κούκλα» φαίνεται να είναι μυθιστόρημα ήθογραφικό. Δε μπορούμε όμως να παραδεχθούμε για πραγματική ήθογραφία ένα μυθιστόρημα, που μάς μιλάει για την Αθηναϊκή ζωή χωρίς να εξετάζεται ή συνδέεται ψυχρή της σημειώσεως μας κοινωνίας σε τύπους και χαρακτήρες, που θα συγκέντρωναν έγκαιρα τους επεισόδια πιο ενδιαφέροντα κοινωνικά κ' όχι μόνον έρωτικά και κορκοσουρικά.

Η «Κερένια Κούκλα» είναι περισσότερο ένα έρωτικό ρομάντζο, καλογραμμένο βέβαια, και με πολύ λυρισμό. Μας δίνεται με αυτό τεχνικά ή εικόνα μιας Αθηναϊκής ζωής, που υπάρχει βέβαια, μα που δεν κλεί καμιά ουσιαστικώτερη σημασία. Στο ρομάντζο αυτό δεν βλέπουμε τίποτε από το πολυσύνθετο της συγκαιρινής κοινωνίας, ένα βαθύτερο εξέτασμα κάποιου κοινωνικού μας προβλήματος, μα αναπαράσσει τέλος κάποιος δυνατής πάλης σε ιδέες κ' αισθήματα, που τόσο άδικα φαίνεται σήμερα σ' όλες τις εκδηλώσεις της ζωής μας. Είναι μα κινόετα έρωτική ιστορία, όπου τα γενναϊότερα φανερώματα της ζωής δεν παίρνουν κανένα ρόλο και όπου ο Χρηστομάνος ξόδεψε ολη τη δύναμη της τέχνης του για να δοξολογήσει τη νεότη, που ερωτεύεται, για να υμνήση τη νεότη που σκλαβώνεται στον έρωτα. Ίσως σε τούτο να οφείλεται και ο πολύς λυρισμός, ο τόσο πολύς, που άρκυτε φορές εκδηλώνεται με άποστορφές που θα είχαν τη θέση τους μόνο σ' ένα ποίημα. Ο λυρισμός αυτός βυσιλεύει σ' όλο το μυθιστόρημα και τραβάει τόσο τον συγγραφέα, ώστε σε μερικά μέρη τ' λόγια, κ' οι ιδέες του, καθώς και κάποια επεισόδια, φαίνονται σαν να γράφηκαν μόνο για να συγκινήσουν τίποτε αισθηματικές κοπέλες.

Στην περιγραφή είναι βέβαια άσυγγριτος ο Χρηστομάνος. Δίνει τέλεια τη ζωγραφιά του καθετί, που θα επιχειρήση να το περιγράψη. Η έπιμονή όμως αυτή τάς του να φιλολογή το καθετί, τον σέρνει πολλές φορές σε μικρολογίες, όχι και τόσο αντίξεις της περιγραφικής του τέχνης. Τέτοιες μικρολογίες υπάσχουν άπειρες στην «Κερένια Κούκλα» και γίνονται άφορη ν' άδυνατίζονται πολλά φορές μέρη. Υπάρχουν άκομμη και παρανοήσεις στη σημασία των λέξεων, πράγμα που άναγκάζει κανένα να υποθέσει, ότι ο Χρηστομάνος, γραφίζοντας έδω κ' εκεί για να γνωρίση την Αθηναϊκή ζωή, κρατούσε σημειωματάριο στα χέρια του και σημείωνε, ότι άκουε κ' έβλεπε, και ότι πολλές φορές το σημειωματάριο και ή αντίληψή του ήταν προδοτικά.

Είναι χαριτωμένος όμως διαν περιγραφή νεώριου γυναικείο, σκηνές κοτομπολιός, όταν άναλύη γυναίκα συναισθημάτα. Χαριτωμένος κ' άληθινός. Και γενικά βλέπει και νοιώθει, ότι θάβλεπε και θάνιωθε τέλεια μόνο μια γυναίκα.

Άλλ' αυτά είναι λεπτομέρειες, που μοροούν βέβαια να έχουν την αξία τους, μα δεν προσθέτουν τίποτε το σημαντικό στην όλη του βιβλίου ούσία. Είναι ή «Κερένια Κούκλα» έργο με πολλά προτερήματα, αλλά και με περισσότερα έλαττώματα. Η ρυθμική φοράς, ο λυρισμός του, ο περιγραφικός πλούτος δε φτάνουν να γεμισουν το άδειο, που άφίνει ή έλλειψής μας βαθύτερης μελέτης της κοινωνικής μας ζωής, της πλατειάς κ' όχι περιορισμένης σ' έρωτικά μόνον αισθήματα ή σ' ένα δοξολόγημα της καρδιάς που ξεγελάται. Το άδειο αυτό το βλέπουμε και στο βιαστικό της ιστορίας τέλος, που όσο κ' άν είναι τραγικό, δε μάς συγκινεί, γιατί το νοιώθουμε πως είναι βιαστικό.

Ευρωπίδον : «Εκάβη» μετάφρασις Ν. Ποριώτη. — «Τρωάδες» μετάφρασις Αρ. Καμπάνη. Βιβλιοθήκη Γ. Φέξη Αρχαίον Έλληνων Συγγραφέων. Αθήναι 1911 - 1912.

Η βιβλιοθήκη αυτή του κ. Γ. Φέξη, που μάς δίδει τους άρχαίους συγγραφέας σε διαλεχτές μεταφράσεις, έπιλοντίσθηκε τώρα τελευταία με δύο τόμους αξιόσημειωτους για τη φιλολογική τους.

Διαβάζοντας την «Εκάβη» του Ευρωπίδου, μεταφρασμένη από τον κ. Ν. Ποριώτη, και τις «Τρωάδες» του ίδιου τραγικού, μεταφρασμένες από τον κ. Αριστ. Καμπάνη, βλέπουμε ότι έχουν εμπρός μας δημιουργική μεταφραστική έργασια. Το βαθύ πάθος της τραγικής γροήτης — της «Εκάβης» — να εκδικηθή για τον άδικο θάνατο του παιδιού της, ζωγραφισμένο τέλεια από τον άρχαίο τραγικό, άνασπασταίνεται από το δεξιό μεταφραστή με ίκανότητα που μάς βοηθεί να νοιώσουμε καλλίτερα τη δύναμη της τέχνης του Ευρωπίδου. Οι θεαματικές και άγριες και καθηκικές σκηνές, που αποτελούν το κυριώτερο δραματικό στοιχείο της άτεχνότερης από όλες τις τραγωδίες του Ευρωπίδου, των «Τρωάδων», δεν χάνουν τίποτε στη μετάφραση, έξ αίτιος της έκπραστικής γλώσσας και της ελικρινσίας του μεταφραστή κ. Αρ. Καμπάνη.

Η σωστή άπόδοσις των νοημάτων, ή εύλάρεια προς το άρχαίον κείμενον, το δούλεμα του στίχου είναι τα κυριώτερα γνωρίσματα των δύο μεταφράσεων, των γινόμενων με ελικρινεία. Κοντά σ' αυτά πρέπει να προσθέσουμε και το ξεχωριστό χαρακτηριστικό της έργασίας των δύο δεξιών μεταφραστών: «Ότι στην εισθεϊον διάλεκτον, που μεταφραζείται ο Ευρωπίδης, άντοποκρίνεται τέλεια ή δημοτική γλώσσα, που μεταφραζονται οι μεταφρασται. Και να ένα παράδειγμα από την «Εκάβη»:

Φεϋ.
Ούμ έστι θνητών όστις έστ' ελεύθερος,
ή χρημάτων γάρ δουλός έστιν ή τύχης,
ή πληθος αυτών πόλεος ή νόμον γραφαί,
είργουσι χορήσια μη καία γνώμην τρόπους,
έπει δε ταρβείς τή τ' όχλην πλέον νέμεις,
έγώ σε θήσω τουδ' ελεύθερον φόβου.

Μετάφρασις :
'Αλλοίμονο!
θνητός ούτ' ένας λύτερος δεν είναι
μα ή των χρημάτων ή της τύχης δουλος
είναι, ή το πλθος του λαού ή των νόμων
να κείμενα τον έμποδίζουν ώστε
να περπατή με τη δική του γνώμη.
Μ' άφοψ δειλίης και ύπερημής τον όχλο,
από το φόβο έγώ να σε λυτρώσω.

Τέτοια πιστότητα στην άπόδοσι των νοημάτων και του ύφους του άρχαίου κειμένου θα βρούμε σ' άλλόκληρες τις δύο μεταφράσεις. Και γι' αυτό νομίζω, ότι πρέπει να στοχαζόμαστε πάντοτε, ότι τέτοιες μεταφραστικές έργασίες θα ξεασκούν την καλλιτεργη έπίδρασι στη δημιουργούμενη νέα φιλολογία μας.

ΝΑ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ
Αθήναι

ΚΑΤΑ την εξακολούθηση των έργασιών προς εκσκαφήν των θεμελιών των δημοτικών φυγείων προς του Βαρβακειού άνευρέθησαν έξατάς εν άκέφαλον άγάλματιον Κυβέλης καθημένης επί θρόνον ύψ. ο.50

περιού, έκτισμένην έντός τοίχου, και τινα μικρά άρχιτεκτονικά μέλη έξ άρχαίου κτιρίου. Άνευρέθησαν προς τούτους κατά το ΒΑ μέρος της πρσ του Βαρβακειού πλατειάς παρά την όδον Αθηνας μελανόμορφα τινα ληκύθια και όλίγα γεωμετρικά άγγεια. Τάφοι δεν παρατηρήθησαν.

Εξηκολούθησαν αι άνασκαφαι τάφων έπισθεν του μνημείου της Παμφίλης εν τή Κεραμεική, άνευρέθησαν δε τελευταίως εν τή βάση τρεις κώριαι σαρκοφάγοι και μία πυρά νεκρού των σαρκοφάγων ηνούχθησαν μέχρι τοϋδε οι δύο, περιείχον δε ή μόν σκελετον νεαρής κόρης πιθανώτατα, δύο μαρμαρινα άλάβαστρα και εν ληκύθιον με μέλαν γάνωμα, ή δ' έτέρα σκελετον άνδρος ίσως εν προκηρωρημένη ήλικία και όμοίως δύο μαρμαρινα άλάβαστρα και δύο ληκύθια: εν τή πυρά παρατηρήθησαν όμοίως λείψανα σκελετου νεκρού και μικρά άγγεια με μέλαν γάνωμα. Οι τάφοι οϋτοι προφανώς άνήκουν εις τον 4ον αιώνα και δι ή εις πρόσσφατα, ετινα εικονίζονται επί του άναγλυφου της Παμφίλης ή μνημονεύονται δι' επιγραφών, δηλαδή εις αυτην την Παμφίλην εις την Διηγησιαν και εις τον συγγενη αυτων Διοκλίαν Αδράστον, οϋτινος το όνομα υπάρχει επί μιās ψφορημένης εκεί κορυφής άναγλυφου.

Εν τή Έθνικη άρχαιολογική μουσειή ο διευθυντης κ. Β. Σταΐς ανέκάλυψε σπουδαιότατον νόμισμα εν τινη θήκη κλεισίμενη από έτών υπό της πρώην Γενικής Έφορείας. Το νόμισμα τοϋτο προσερχόμενον εκ των εν Λυκοσούρως άνασκαφών του κ. Λεονάρδου εικόνησε επί της επισιδίας ύφωος αυτου τα τέσσαρα άγάλματά του Δαιμοφάντος, μεγάλου γλυπτου άκμάσαντος τας άρχάς του β' π. Χ. αιώνος, ετινα Ισταντο εν τή εν Λυκοσούρως ναή της Δεσποίνης, και παριστάνον την Δημητρα και την Δέσποιναν καθημένες επί θρόνον κοινού, και εκάτεραν εν αυτών την Αρτεμιν και τον Άνυτον Ισταμίνους. Τα τεμάχια των άγαλμάτων τουτων άνευρέθησαν ως γνωστόν κατά τας άνασκαφάς της Λυκοσούρας και τη βοηθεία της περιγραφής του Πανσκιου και του σωζόμενου βάθρου αυτων κατωρθώθη να γίνη ή άνακαρτάσας του, ήτις συμφωνεί πληρστάτα προς την εικόνα του νομισματος. K.

Άνασκαφαι πολυανδριον εν Θεσπιαίς

ΗΔΗ κατά το 1882 ο μακαρίτης έφορος των άρχαιοτήτων Π. Σταματάκης, άνασκάπτων εν Θεσπιαίς εβρεν οϋτως επιτυμβριους στήλας όμοίας άλλήλαις, περιεχούσας δε όνόματα νεκρών. Έπιγραφικώς άπειδείχη έπειτα, ότι αι στήλαι αυται άνάγονται εις τας άρχάς του Πελοποννησιακού πολέμου και ένένετο φανερόν, ότι οι καταγγόμενοι νεκροι έπσον εις την μάχην του Δηλίου τή 424 π. Χ. Κατά το παρελθόν έτος ο έφορος των άρχαιοτήτων κ. Κεραμόπουλλος, πραγματευόμενος εις δύο διαλέξεις εν τή Αρχαιολογική Έταιρεία περί των στήλων του μουσειου Θηβων φερουσών χωρικάς παραστάσεις, κατέληξεν εξ άφορηής δύο των στήλων τουτων, αιτινες προέρχονται εκ Τανάγρας, ότι και εν Τανάγρα υπήρχε πολυάνδριον των εν τή άνωτέρω μάχη πεσόντων Ταναγραίων. Διεπίστωσε δε και τον επιτύμβιον λίθον του πολυανδριου τουτου σωζόμενον εις το μουσειον του Σχηματαριου. Δύο εκ των άνδρων τουτων, τον Σαυγένην (περι ου έγραφον άλλοτε τα «Παναθηναϊκα») και τον Κοίρανον εικονίζουσι αι Ταναγραϊκαι χαρακται στήλαι.

Τουτουτροπως έχομεν δύο έργα καλλιτεχνικώτατα και ιδιορρυθμιώτατα άσφαλώς χρονολογικά, χρησι-

μεύοντα δε προσέτι δια την χρονολόγησιν και των άλλων όμοιων στήλων του μουσειου των Θηβών. Επειδή δε ο μόνος κλάδος της άρχαιολογίας, εις όν έλάχιστα άσφαλή χρονολικά σημεία γυωρίζομεν, εινε ο της άγγειογραφίας, ο κ. Κεραμόπουλλος έσκέψθη να ύπηρεγήση εν τούτω τή άνάγκη, άναζητών αυτα ταυτα τα πολυάνδρια, ετινα άσφαλώς θα περιείχον πηλινα κτερίσματα, ών έχομεν άνάγκη. Δυστυχώς ο τόπος της εύρέσεως των ταναγραϊκών λίθων δεν εινε γνωστός. Γνωστός όμως ητο ο τόπος του θεσπικου πολυανδριου, το οποιον μάλιστα ειχε θίξει και ο Σταματάκης. Εκεί λοιπον ένηργήθησαν αι περι αυν ο λόγος άνασκαφαι.

Το πολυάνδριον εινε μέγας τάφος οριζόμενος υπό ταπεινού τοίχου εις τας τρεις πλευράς και έχων προσωπον μεν ή μήκος 32 μ., πλάτος δε 23 μ., τουλάχιστον. Εις το μέσον του προσωπου όλίγον ένδον του τοίχου εκάθητο επί βάθρου λέων μέγας, κατά εν περιού μτρον μικρότερος του της Χαιρωνείας. Ο κορμός του λέοντος σφίζεται επί τόπου πεπτωκώς, άλλ' άνευ της προσθέτου ποτε κεφαλής και των ποδών. Εκ του πολυανδριου τουτου μικρόν μέρος μόνον άνεσκαφη έπειδή άμέσως άπεδείχηθη, ότι τα κτερίσματα ησαν πολυπλήθιστα, ή δε συλλογή αυτων ητο έργασία λεπτή και πολλή. Οι νεκροι εν αυτῷ ησαν οι πλείστοι κεκαυμένοι, όλίγοι δε άκαυτοι. Κυριώς άκαυτοι ησαν μόνον εν μί άσειρῷ παρά τον ανατολικόν τοίχον. Παρά τους πόδας αυτων ησαν πλείστα πηλινα κτερίσματα και τινα σιδηρά ή χαλκά μάλιστα δε στελεγγίδες, ήλοι κ. ά. Αμέσως μετά τα κτερίσματα ταυτα, όλίγον ύψηλότερον, εκτείνεται το σκράμμα το περιέχον τους κεκαυμένους νεκρούς. Μεταξύ των άνθρώπων εινε άπειρία όστών και άγγειων ή πηλίνων ειδωλίων, τεθραυσμένων ως επί το πλείστον. Τα άγγεια εινε όμοια προς τα των άκαυστων νεκρών, όνομάςω δε ένταυθα τους κανθάρους, ών μέγας ο άριθός, τους κρατήρας, τας κύλικας, τας ληκύθους, τας πυξιδας κλ. Ευρέθησαν επίσης κόραι ή πλαγγόνες πηλινα, κάδωνες χαλκοι και πηλινοι, πολλοι αστραγάλοι και καρποι κεκαυμένοι (σῖκα, άμύγδαλα κ. ά.), φλοιοι ώων κ. ά. Και ύπεράνω δε του κεκαυμένου στρώματος εύρέθησαν φωλεαί πλούσαι κτερισμάτων άποικημένων αυτῶνι όσάκις προσεφέροντο έπειτα κατ' έτος τιμαί τοις νεκροις υπό των οικείων.

Εινε άπορον διατι μέρος των νεκρών εινε άκαυτοι. Εικάζεται ότι οι άκαυτοι ίσως ησαν στρατηγοί ή άξιωματικοι τυχόντες διακριτών τιμών, άλλ' εινε πιθανώτερον, ότι οϋτοι θα ησαν οι πρώτοι κομισθέντες εκ του πεδιου της μάχης, όπερ ητο μακράν, και άντειχον εισάτι προς άνετον θερμασιαν και ευσεβή τέλεσιν των ειδικμένων τιμών, εν φ οι λοιποι, μακρότερον χρόνον παραμειναντες έκεινο και καθόντες την φωνην άλλοόωσιν της σαρκός, εδει έπειγόντως να ταρσάσι σωηρόν και δια τοϋτο ύπέσθησαν την κατά πλθος καύσιν.

Τα εύρήματα της άνασκαφής ταυτης έκομισθησαν εις το μουσειον Θηβών, ένθα θα καθαρσιώσιν και θα συγκολληθώσι. K.

ΜΟΥΣΙΚΗ
Τελευταίες συναυλιές Έλιπίδος Καλογεροπούλου

ΣΤΟΝ «Υμνον του Απάλλονος» και στην «Νέμεσιν» ή Καλογεροπούλου υπήρξες καταπληκτικά λιτή. Ένας κλασικισμός έζόθη στο σύνολόν της, και σχεδόν ακίνητη, εξέθεσε τα μεγάλα έργα από τα βάθη των μακρυνών έλληνικών αιώνων. Η άρρα της κ. Βασην-

χόβον την ακολουθούσε βροντερή, πολυθόρυβη με μιαν μονότονον απόλυτη κι' αυτή στον ρυθμόν και στο χρώμα.

Τα δυο αυτά έργα ήταν περίεργα. Χωρίς τις φωτοσκιάσεις και τις πολλές ψυχικές έννοιες, που θέλει σήμερα το κοινό, και τις ξαφνικές εκπλήξεις. Ένα λιτό πλέξιμο φθόγγων, κι' ένα ύψηλο πνεύμα γαλήνης σάν εξαγόμενον του συνόλου, — να οι δυο «Υμνοι» που έγγραψαν τον Β' αιώνα μ. Χ.

Ο κόσμος δεν τους εννοίωσε. Παραξυλλίσθηκε μάλιστα, εχάρθηκε, και μιαν συγμένη άμφέβαλλε, άν άκουσε μουσική.

Όμως ήλθε ο Gluck, ύστερα ο Schumann, τ'α νεύρα εξεμούλιασαν κι' άρχισαν να τινάζονται στην βαθειά ανγκινησιν της ψυχής. Στο τραγούδι «Sur la vie et l'amour d'une femme», πολλοί ευρήκαν τον πόνο τους. Γιατί η νεωτέρα έκφρασις του πόνου έχει γενικότητα και προσαρμόζεται σε κάθε πλάσμα που ύποφέρει. Τάχα η νεωτέρα έκφρασις ή η Καλογεροπούλου που δίδει την έκφρασιν. Την έχω παραδεχθή έτσι δυνατήν, μ' έκαμε να συγκινηθώ τόσες φορές αυτή η περίεργη γυναίκα, μ' έχει κάμη να βρω τόσα νέα πράγματα σε θέματα που τ'α είχα μελετήσει. Όποτε έπίστευσα στην αναδημιουργία των έργων που έκτελει, και στην άνάπλασι των συνθέσεων, που βγαίνουν ίδια άνάγλυφα από το καλλιτεχνικό εργαστήν της ψυχής της.

Υστερα Brauns, Chopin, Bach, Mozart. Στην «Arietta» του τελευταίου, την παθητικήν και περιόμιση, σάν κολώνισαν καλαίτοι Έρωτικοί Ρεμβασμοί, — ο κόσμος αισθάνθηκε και από τις γλυκιές στιγμές του συνθέτου. Έχειροκρότησε, εφίναξε, έσυγκινηθή. Για μι'α στιγμή η γαλαρία έκυμάτιζε έπικινδύνα στο βάρος της χαράς. Η Καλογεροπούλου έξανατραγουδύσε την «Arietta».

Ο Μπετόβεν έκλεισε την άπογευματινήν, ο υπεράνθρωπος αυτός, που έχει βρή τέλεια τον έκτελεστή του στην Έλπίδα Καλογεροπούλου.

Και μία με το Έλληνικόν Κουίντέτο

Ο άνθρωπος εινε μικρό σύνολον με πολλές δυνάμεις. Συχνά οι δυνάμεις δεν φανερώνονται κι' αυτό άποτελεί την προσωρινότητά του. Μα σάν φανερωθούν — τότε βλέπει κανείς ν' άναπηδή άνάμεσά τους ένας εργάτης έξαιρετικός, μι'α ζωή έξαιρετική, που θα δώση το έργον και τ'α ώραία ύποδείγματα.

Περισσότερο από άλλοτε εφάνηκε αυτό το προτέρημα των δυνάμεων στους πέντε μουσικούς του Έλληνικού Κουίντέτου. Η Δε Καλογεροπούλου τους εινε πώς θα ήθελε να τραγουδήση στην έσπερίδα τους. Μα ο καιρός ήταν λίγος. Δεν είχε ημέρες για να περιμεινή η Καλλιτέχνης. Πώς να προσφθάσουν να μάθουν δυο κουίντέτα δλόκληρα σε διάστημα δικτ'ο ημερών οι άνθρωποι. Έβριλαν όλη τους την ενέργειαν. Η ώραία άναπαράστασις της έκλεκτής γυναίκας στον μικρό τους καλλιτεχνικό όμιλο τους γοήτευε τις ψυχές. Το επρόκειντο μόνη η Καλογεροπούλου — να βοηθήση με το τραγούδι της. Έπρεπε να προσφθάσουν. Πρόβες ημέρα και νύκτα. Οι μουσικοί του Έλληνικού Κουίντέτου εινε όλοι νεώτατοι, και δυο ύπηρεθον στον στρατό. Έκοιμόντο τρεις ώρες, γιατί πρωί — πρωί τους καλούσαν άναπαύσεων, έμελείσαν τα δυο κουίντέτα έκείνης της βραδιάς: César Franc και Saint - Sanes.

Τους άκουσα σε μι'α τελευταία νυκτερινή δοκιμή. Από την ψυχή τους έφυγε ένα αστροποβόλημα και ήσαν όλοι σάν μεθυσμένοι. Τ'α δαξάρια πετούσαν από τα δάκτυλά τους. Από το μέτωπο του κ. Καλο-

μοίρη περνούσαν μαγεύτες — παιγνιδίσματα φραίων έντυπώσεων που εινε ο μουσικός. Είχαν μάθη τα δυο έργα τέλεια. Δεν ήξευαν πώς έτσι γρήγορα. Το όνομα της Σπεράντζας Καλό έτρεμε στα χείλη τους. Χαιρογελούσαν. Εκείνο το βράδυ είδα έντυχιμένους πέντε άνθρώπους. Ός που ήλθε η ώρα της συναυλίας. Στην μέση του προγράμματος έτραγουδύσεν η Καλογεροπούλου «την μνηστήν του Τυρμανιστού». Την γυναίκα που είχε όμορφοκεντήση με όνειρα το επανωφόρι του άρραβανιαστικού της, και τον είχε στολίση μόνη της σάν έφυγε για τον πόλεμο. Όμως κάποια τεργάνα της εινε μαύρα λόγια για την τύχη του. Δεν φαίνεται άν τ'α έπίστευσε. Τα στρατεύματα έσπαργίζον από τον πόλεμο. Με άγωνία κυττάζει η κόρη. Ο δικός της δέν εινε μαζί με τους άλλους. Περνούν όλοι, εκείνος λείπει. Ποίημα που έτελείωνε μ' ένα χαμό, ποίος ήμπορεί να ελπύ πως δέν άπεδόθη με την πραγματικήν τελειότητα άνθυποβαλλομένης ψυχής;

Για τους πέντε Έλληνες μουσικούς, μι'α που διηγήθηκα το παραμυθι εκείνης της μουσικής προετοιμασίας τους, άς μην ειλώ τίποτε άλλο. Φθάνει δι' ένωση ήμερον και νύκτα με την ασύλληπτη κλωστή ενός λευκού όνεϊρου για να κατορθώσουν ό,τι κατορθώσαν. Η έκτέλεσις τους ήταν έξαιρετικά έκφρασιτική. Ο μεταξένιος Franc άπεδόθη με κάθε λεπτήν του άπόχρωσι, που κατόντησε το άκουστικόν όραμα έκείνης της ιδιαιτέρας συναυλίας. Έκλαιξαν περίεργα. Άνάμεσα από τα όργανα κι' από τα μάτια τους άδιάκοπα άνεργιπίετο το φεγγερό είδωλο της Καλογεροπούλου. Στο τέλος, σάν εσηκώθη από το κίον χλωμός ο κ. Καλομοίρης — έδιδε στην Καλλιτέχνηδα άσημένο στεφανάκι δάφνης. Έτσι έτελείωσε η ιστορία — τ'α καλλιτεχνικό παραμυθι των πέντε άδελφοποιημένων, που το ύφανε μι'α ώραϊόνηχη γυναίκα, με το φώς της ίδιας τους της ψυχής. Έφυγε η γυναίκα, πύει και το παραμυθι. Τραγούδι δέν θ' άκουσθή πια στο Κουίντέτο. Τό ειναν.

Η Καλογεροπούλου ήθοποιός

ΤΟ ήξευρα. Το τραγούδι της, που δέν εινε άλλο παρά μι'α συγκρατημένη ύπόκρισις, πειό έσωτερική, μου είχε δείξη ζωηρά την κατεύθυνσι του ταλάντου της. Και τέτοια την έπείριμενα. Η σκέψις μου, πολλές φορές συνεκεντρώθη στη μελέτη των καλλιτεχνικών της έκδηλώσεων και μόνη της εινε φθάση να την όνειρευθή ήθοποιόν. Στην φαντασία μου είχε παίξη μεγάλα δράματα σε τέτοιες στιγμές. Και έκφρασεως του συνόλου της στην ιδιωτική της άκομη ζωήν, σε όραν που διηγείτο κάτι, είτε που κάτι άκουε. μ' έκαμαν να βεβαιωθώ δι' έμπρός μου εινε την φυσικήν ήθοποιόν. Έπαιξε σκηές της Κάμεν και του Βέρτερ. Στο πρώτο έργον είδε κανείς την φλογερή γυναίκα με την βαθειάν αγάπην, που ήταν έτοιμη να έκδικηθή. Στα λιγυρματά της, στο βλέμμα της, που έδειχνε σύμφερα έτοιμα να σηκωθούν, — εφάνηκε μι'α νέα Κάμεν, εγενική, και σκεπτική. Όμως το φόρμα το σημερινό, που δέν εσκέσθη ίσως να το άλλάξη η Καλλιτέχνης, άφήρεσε το χαρακτηριστικόν ταγγόνικο πλαίσιον των κοκκινοχρόσων χρωμάτων.

Στον Βέρθερον ύπηρξεν το πλάσμα του όνειρου, που έκατέβηκεν όμας από το λιπτερό φώς μι'ας δόσεως. Διαβάζοντας το γράμμα του, αισθάνετο κανείς ρευστό ένα κλάμμα, ρευστό ένα πάθος, να χύνεται από την άπόδοσι του τραγουδιού της, που εινε το άνώτατον είδος του τραγουδιού. Η θλίβερά κινήσις της, ρυθμισμένη από συμμετρικήν εγέννησιν, άνήρπασε την Καλογεροπούλου σε άριστοτέχνιδα της Κινησεως

και της Γραμμής. Όρισμένως έχει μελετήσει τ'α άρχαία μας άνάγλυφα και έχει άποθηρεύση μέσα της την στάσιν για την άπόδοσι κάθε εγενικού τύπου.

Στην σκηνήν των «lettres» του Βερθερου, ήταν ίδιο χλωμό λουλουδι: που έβλάσθησε στη θλίβερή ώρα ενός βραδυού και πρωτογνώρισε τον άνεμον της κακοκαιρίας. Ίδια τραβή ή τύχη σε όλη την σκηνή της γυναικας — του ζωντανού λουλουδιού που έσυμβόλιζε την τέχνην του πόνου.

Διαλέξεις — Συναυλίας

Η κ. Άδρα Θεοδοροπούλου στην αθήουσαν του Όδείου Αθηνών θα δώση σειςράν από μουσικοφιλολογομικς συναυλίας. Εινε έξαιρετικά ώραϊες, όταν η πνευματική σκέψις ερχεται ώσαν κατάλληλος εξήγησις της μουσικής φράσεως, και άλληλοσυμπληρωθών τ'α κενά, που μορπει να ύπάρχουν για τον ποικίλον κόσμον ενός άκροατηριου. Από την κ. Θεοδοροπούλου, την θετικήν κι' εργατικήν έπιστήμονα, περιμένα πάντα καλά έργον. Θα την βοηθήσουν άρκετά και οι συνεργάται της: Δεσποινίδες Σμαράγδα Γεννάδη, Αργυρή Γκίνη, Ηβη Πανά, και οι κύριοι: Καζάζης, Παπαγεωργίου, Πίνδιος.

Η πρώτη σειςρά των μουσικοφιλολογομικων άπογευματινών θα περιέχη Μπάχ, Μπετόβεν, Βιάγγερ.

«La Trompette». Κρίσις του «Μουσικού Κόσμου» των Παρισίων για την Καλογεροπούλου.

ΠΡΙΝ άκομη έλθη στας Αθήνας η Έλπις Καλογεροπούλου έτραγουδύσε στην «Trompette» — την παλαιάν, λιτήν άριστοκρατικήν σάλαν της σοβαράς μουσικής.

Σ' αυτήν την σάλαν, που εινε ειδική για την «Musique de chambre», από την ημέραν της ιδρύσεώς της, επικρατεί μι'α αστείγη συνήθεια, να παρουσιάζωνται οι άναγνωρισμένοι μουσικοί — καλλιτέχνη της Εδρώπης. Ο κόσμος της εινε της ύψηλης μορφώσεως, — παλαιές εγενικές οικογένειες της Γαλλίας, που καλλιεργούνται από χρόνια και χρόνια, κι' έχουν κληρονομήσει από τους προγόνους των την αγάπην προς την καθαράν τέχνην. Γι' αυτό εισιτήρια δεν παλούνται για τις συναυλίας της «trompette». Κάθε άκροατής έχει ιδιοκτησίαν του πετι'α την θέσιν του στην περίεργην σάλαν, — και την πέρνε από τον πατέρα του για να την παραδώση μι'αν ήμεραν στο παιδι του.

Μέσα σε άτμοσφαιραν γεμίστην από τέτοια λεπτά και έξευγενισμένα πνεύματα, έτραγουδύσε και η Έλπις Καλογεροπούλου. Και τ'α κατέκτησε αυτά τ'α πνεύματα, που μι'α άκατάλαστη γενεολογική μόρφωσις τ'α έκαμε να την έννοήσουν βαθύτερα ίσως και από τους ειδικούς μουσικούς.

Ο «Μουσικός Κόσμος» των Παρισίων, περιοδικόν αίσθητόν, την παρακολουθεύει βήμα με βήμα. Γράφοντας για την συναυλίαν της «Trompette», στο φύλλον της 15ης Ιανουαρίου εινε: «... Σπεράντζα Καλό, που έτραγουδύσε όπως έπάνω σ' ένα βιολονεελο, και στην «Αδρια του Καλλάρα ύπηρξεν ύπερσοχος...»

Το εγενικό άκροατήριό της εξήγησε και δευτέραν φοράν να την άκούση στον ίδιον χειμώνα. Και έξαντρουδή έκεί την 1ην Μαρτίου. Αυτό εινε μι'α μοναδική έξαιρεσις που γίνεται στην τιμημένη Έλληνίδα.

Νέον μουσικόν σύστημα

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ εγεννήθη στο Παρισι το ζήτημα: άν πρώτη δια την έσκολια του κόσμου, που σπουδάζει μουσικήν, ν' αναπληρωθών οι φθόγγοι με αριθμούς.

Αιτία του ζητήματος, ήτο μι'α άπόφωσις του άνωτάτου Συμβουλίου της Δημοσίας Έκπαιδεύσεως, — που έπέβαλε την νέαν μέθοδον των αριθμών στας έξετασεις του Πανεπιστημίου. Οι καθηγηται της Μουσικής, τ'α Λύκια, τ'α Κολλέγια και οι Δημοτικά Σχολαία διαμαρτυρήθησαν. Όμως η μέθοδος αυτή — που όνομάζεται «γαλιανιακή» έχει μι'αν μεγάλην απλότητα. Αναπληρώνει τους 7 φθόγγους της Gamme με τους πρώτους έκτά αριθμούς. Εύρηκε πολλούς όπαδούς από τον λαόν, και μάλιστα στην φωνητικήν μουσικήν.

Ο «Μουσικός Κόσμος» των Παρισίων άντελήφθη την σημασίαν του ζητήματος, και ήθέλησε να ζητήση τας γνώμας των σοβαροτέρων συνθέτων. Ο Saint-Saens, ο Massenet, ο Dubois, ο D'Indy, ο Gédalge, και ο Pierné ειναν δι' με την μέθοδον των αριθμών δέν εινε δυνατόν να μορφωθών μουσικοί. Το κράτος όμως έξακολουθεύει να την ύποστηρίζη.

Νέον μουσικόν κατάστημα

ΕΝΑ από τ'α πέντε άδελφια του Έλληνικού Κουίντέτου άνοίγει «μουσικόν οίκον». Ο κ. Καζάζης. Από τον εγενικόν τεχνίτην του βιαλοού θα ιδούμε κάποιο νέον πνεύμα εργασίας. Θα έχη μικρές καρτισιών της τσέπης, για όσους θέλουν να παρακολουθών κατά φθόγγον την μουσικήν που άκούουν. Μεγάλην άποθήκην με μουσικά βιβλία όστε να μη περιμένουν οι μαθητες των Όδείων δέκα πέντε ημέρες να έλθη η παραγγελία τους. Συχνήν άναπόκρισιν με τ'α μεγάλα έκδοτικά καταστήματα της Εδρώπης, για να παρακομυθώ την τελευταίαν πάντα μουσικήν κινήσιν, και να παρουσιάζη τ'α έργα πριν παλήώσουν — όπως γίνεται ως τώρα. Θα διοργανώη καλλιτεχνικές έκθέσεις, και συγκεντρώσεις μέσα στο κατάστημά του, και θα ιδρύση μουσικήν διανεσιτικήν βιβλιοθήκην.

Ένα πρόγραμμα νέον έμπορευσιών εργασίας, που έχει και την καλλιτεχνικήν του όφην. Ο κ. Καζάζης κρείται να ύποστηραχθή γιατι κι' αυτή η επιχείρησις του έχει σάν άφστηριαν μι'αν εγενικήν ιδεάν.

ΕΙ. Π. Δ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΜΕΤΑ ένα μήνα έσομεν βουλευτικός έκλογός. Έάν παρακολουθήσομεν την έλευτικήν κινήσιν εις τας στήλας των έφημεριδών, δέν θα παρατηρήσωμεν καμιαν άπολύτως μεταβολήν από τ'α παλαιά και συνειθισμένα. Κλεισιμον συνδυασμών, περιοδία άρχηγών, ύποστηρίζεις δημόρων, διαφανία, λόγοι, προδοσία, διαδηλώσεις, μικρολογήματα και μικροπράγματα. Εινε εικόν άληθινά άποκαρδιωτική, λαού παριστανόμενου ως άναήφαντος, ως μεταβληθέντος, ως προκηθέντος εις την πολιτικήν άντίληψιν. Την εϋθύνην της καταστάσεως ύπέχει εις ικανόν βαθμόν η σημερινή Κυβέρησις ή όποία άνέβαλε την μεταρρύθμισιν του έκλογικού μας συστήματος, που έπρεπε να εινε η πρώτη φροντις της και να γίνη ήζικη. Η μεταρρύθμισις αυτή άλλως τε ήτο άφ' έαυτής συνέπεια του νόμου περί Κοινοτήτων και συμπλήρωσις έκείνου.

Βεβαίως δέν ήτο άπλοιν πράγμα η μεταρρύθμισις του έκλογικού συστήματος, εις έποχήν κατά την όποιαν ζρηρως συζητούνται τ'α διάφορα συστήματα και δέν δύναται κανείς μεταξ' των προτεινομένων να όρση τον πλειότερον προσαρμόζεται προς το κοινοβουλευτικόν σύστημα, προς τας νέας τάσεις κατά τας όποιας διαμορφούται το Κράτος και προς τας ειδικάς περιστάσεις εκάστης Πολιτις. Εινε πρόδηλον δι' το σύστημα της άναλογικής Αντισπροσωπεύσεως κερδίζει έδαφος και φαίνεται δι' τ'α άπόβη το επικρατέστερον

ἀλλ' εἶνε σύστημα τοῦ ὁποῦ προϋπόθεσις εἶνε ἡ ὑπαρξίς κομμάτων ἀρχῶν καὶ εἰς τὸν στεροῦμενον τοιοῦτων κομμάτων ἡ ἐφαρμογή του θά ἦτο πρόωρος.

Τὰς δυσχερείας ὁμοῦ αὐτὰς θά παρουσιάξῃ πάντοτε ἡ ἐπιλοῦσις τοῦ ζητήματος καὶ αἱ ἀπορίαι αὐταὶ θά γεννηθῶσι καὶ εἰς τὸ μέλλον διὰν ἐγερθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἀποφασισθῇ ἡ μεταρρυθμίσις. Διὰ τὴν Ἑλλάδα ὁμοῦ ἡ ταχύτερα μεταβολὴ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος δὲν θά εἶχε ἀπλῶς τὸν λόγον τῆς παραδοχῆς συστήματος τελειότερου ἀλλὰ θά εἶχε σπουδαιότερον σκοπὸν τὴν ἀποτιεραν ἐκδήλωσιν τῆς μεταβολῆς. τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὰς παλαιὰς ἐλευσινὰς μεθόδους αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς συναλλαγῆς.

Ὁ ψυχολογικὸς αὐτὸς λόγος ὁ ὁποῖος προσδίδει τὴν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος δὲν κατενοήθη. Καὶ συνέπεια τούτου εἶνε ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκλογικῆς κινήσεως μετὰ τὴν ἰδίαν μονοτονίαν, μικρολογίαν ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐκουράσθηκε τὰ ἀνοίγη δρόμους καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὸν χαραγμένον. Μᾶς χροιάζεται περισσότερον κόμμα μεταρρυθμιστῶν ἢ φιλελευθέρων μετὰ τὴν ἀντίληψιν. Ἐάν τοιοῦτο πρόγραμμα ἐτίθετο θά εἶχε τὴν κοινὴν ἐπιδοκιμασίαν, θά ἐπεκράτει καὶ θά συνεπλήρου ἐπιτυχῶς τὸ ἀρξάμενον ἔργον. Ριζικώτεραι μεταρρυθμίσεις καὶ πλέον ἀδιάλλακτος διοικητικὴ πολιτικὴ.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ

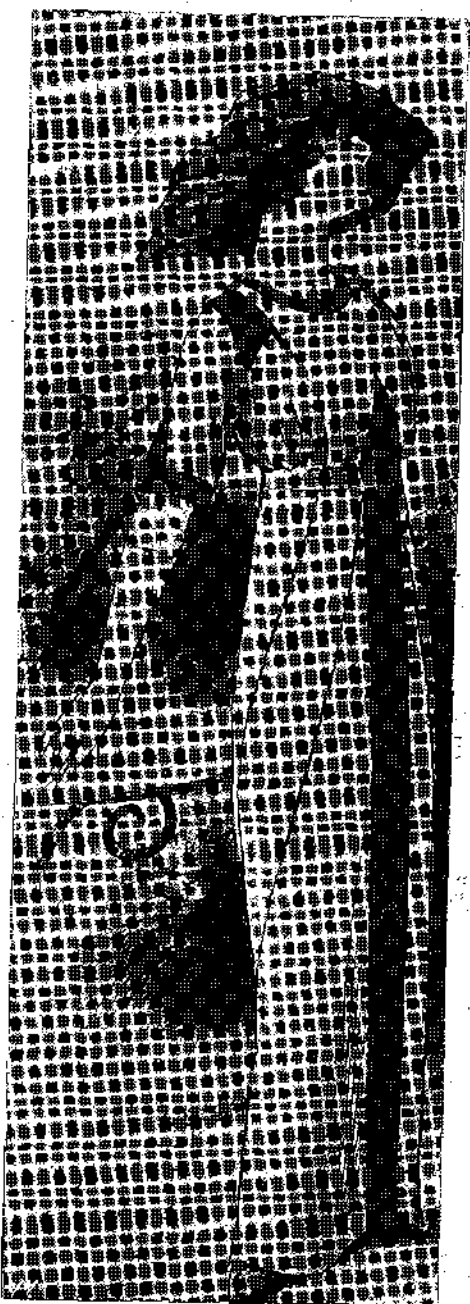
Η ΜΟΔΑ

Τὰ φορέματα ἐξακολουθοῦν λιτά. Τέτοιο εἶνε τὸ πνεῦμα ὅλου τοῦ συμφου τῆς ἐποχῆς. Τώρα ἀρχίζουν νὰ γίνωνται ἀπὸ ἐλαφρότερον ὕφασμα — λεπτὴν τσόζαν, μεταξίνον κισμίρι εἶτε μίλλιτον, καὶ σέρβ, πάλι

Ἄπλο καπέλο σχήματος beret ἀπὸ κεντημένο μεταξινὸ καὶ πυκνὸ μολακὸ τούλι σκοτεινοῦ χρώματος. Ὀλόγυρα στὴν ἀσπρὴν, λευκὸ πλισσαριστὸ τούλι.

λεπτὸν. Οἱ γούνες ἐπεσάν στὶς πρῶτες καλωσύνας τῶν ἡμερῶν. Τώρα γαρνιρίσματα ἀπὸ χονδρὸ ὀλομέταξο σατέν, βελούδο μετὰ μικρὸν χονδρὸ, δανιέλλες χονδρῆς καὶ κεντήματα. Συνηθίζεται καὶ τὸ θάμβο πετσί γὰ

Φορέμα περιπαιτόν ἀπὸ λεπτὴν τσόζαν κρέμ, γαρνιρισμένη μετὰ βελούδο χρώματος δάμιακηνου. Τὸ καπέλο πολὺκεντυγν — ἀπὸ τὸ ἴδιον βελούδο τοῦ φορέματος.

μανιέτια, χαμηλοὺς γαικάδες, καὶ ζῶνες, ὅμοιες τῶν Σουηδικῶν, ποὺ εἶνε ὑποκίτρινον καὶ λίγο σὰν ἀνώμαλον.

Ὅλο καὶ ἐξελληνίζεται, ἡμπορεῖ νὰ εἰσῆ κανεῖς, ἢ γραμμὴ τῶν φορεμάτων. Καὶ πιστεύω ὅτι ποτε ἄλλοτε δὲν εἶχε πλησιάζῃ τόσο πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά.

Οἱ φοῦστες δικιλῆς μετὰ περιέργως πτυχώσεις, καὶ τὰ μονίτια πλαγιότερα στὴν μασχάλην, δείχνουν τὸ σῆμα σὰν τυλιγμένο χαριτωμένα σὲ πλούσιον κῆμα ὑφάσματος.

Τώρα ἀρχίζουν νὰ εἶνε τῆς μόδας οἱ γιρλάντες οἱ χρωματιστές, ἐπάνω σὲ ἀνοκίτερον φάρμακ, καὶ τὰ χονδρὰ κεντήματα τῶν χειρῶν. Καὶ μάλιστα προβλέπεται μεγαλυτέραν ἀπλοποίησιν στὸ γαρνίρισμα, καὶ κάποιαν ἀφέλειαν τόσο εὐμορφῆν. Θά ἔλθῃ γοργὰ μιὰ ἡμέρα, ποὺ κάθε στολίδι ἐνὸς φορέματος θά εἶνε φτιασμένο μετὰ τὸ χέρι. Τότε θά ἡμπορῇ νὰ εἰσῆ κανεῖς, πῶς ἕνας εὐγενικὸς πολιτισμὸς ἐπηρεάσε καὶ ἐξωράισε τὸ ἔνδυμα τῆς γυναικὸς. Μηχανεῖς νεκρῆς δὲν θά γοργοκινουνοῦνται γιὰ νὰ πετάξουν τόπια κεντημάτων καὶ δαντελῶν, μὰ χέριο, ποὺ θά τὰ ἐπιβλέπῃ καὶ θά τὰ ὀδηγῇ ἢ καλαιουθεσία. Ἐκεῖ τείνει ἡ ἐξέλιξις περὶ τοῦ ὄραλου. Κι' ἂν παρατηρήσῃ κανεῖς, θά ἴδῃ πῶς ἀρχισε ὁ καλὸς κόσμος νὰ νοιώθῃ τὴν εὐμορφίαν καὶ τὴν λεπτότητα ἐνὸς ἐργοχειρίου. Κατηρηθῆ καὶ γιὰ τὰ φορέματα τῆς ὑψηλῆς εὐγένειας κάθε γαρνιτούρα τῆς μηχανῆς. Ἐνα πλῆθος ἐργατικῶν κόσμου εὐρήμεν εἶσι ἐργασίαν, καὶ στὸ μέλλον ἢ κινήσις θά μεγαλώσῃ στὴν τέχνην τῶν ἐργοχειρῶν.

Τὸ μικρὸ «beret» ποὺ δημοσιεύσμεν εἶνε τὸ τελευταῖο ὑπόδειγμα τῶν καπέλων. Γίνεται ἀπὸ ἐλαφρὸ μεταξινὸ ἢ κέντημα. Εἶνε πρωτότυπον στὸ σχέδιον καὶ θέλει πλούσιον κτένισμα.

Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ο κ. Ἠλ. Π. Βουτιερίδης γράφει εἰς τὰ «Χρονικά» τῆς το Φεβρουαρίου μετὰ τὸν τίτλον «Οἱ ποιηταὶ τοῦ ἡδονισμοῦ».

«Κάποιον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται εἰς τὴν ποίησιν μερικῶν νέων ποιητῶν μας, ἀξίζει νὰ μᾶς κινήσῃ γενικώτερον τὴν προσοχήν. Διὰ νὰ ἐξηγηθῶ καλῶτερον περὶ τίνος πρόκειται πρέπει νὰ δώσω μιαν ὀνομασίαν εἰς τὸ φαινόμενον αὐτό. Τὸ ὀνομάζω λοιπὸν ἡδονισμὸν.

«Ἰσως ἐχρειαζέτο λέξις παραστατικώτερα ἀλλ' ἂς ἀρκεσθῶμεν εἰς αὐτήν. Σημασίαν ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ ὄχι ὁ ὄρισμός του. Δημιουργοὶ τοῦ φαινομένου αὐτοῦ ἢ τοῦ πράγματος εἰς τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν ποίησιν εἶναι μερικὸι νέοι ποιηταὶ μας, αἱ ὁποῖοι εἰς τὴν ποίησιν τῶν δὲν κάμνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἑμνοῦν τὴν ἡδονὴν, ποὺ παρέχει εἰς αὐτοὺς τὸ κορμί τῆς φανταστικῆς ἢ πραγματικῆς ἐρωμένης των. Τώρα τελευταία μάλιστα τὸ φαινόμενον τοῦτο τοῦ ἡδονισμοῦ εἰς τὴν ποίησιν ἐγίνε τῆς μόδας διὰ μερικῶν νέων καὶ δι' αὐτὸ τὸ μόνον θέμα ποὺ τοὺς ἀπασχολεῖ εἰς τὴν ποίησιν τῶν εἶναι ἡ ἐξωτερικέυσις ἐνὸς εἶδους λαγνείας, ποὺ τὸν κατέχει διαρκῶς. Ὅλη ἡ ζωὴ, ποὺ θριαμβεύει καὶ φρονάζει γύρω των, ποὺ ἐκχύνεται εἰς μυρίας ἐκδηλώσεις, ποὺ δημιουργεῖ διαρκῶς, ἢ πάλι τῶν ἰδεῶν, οἱ ἀγῶνες τοῦ νοῦ καὶ τῆς σκέψεως δὲν λέγον εἰς αὐτοὺς τίποτε, δὲν ὑπάρχουν δι' αὐτοὺς. Ἡ μία καὶ μόνη πηγὴ τοῦ ποιητικοῦ των αἰσθήματος εἶναι ἡ λατρεία τῆς σαρκὸς ὄχι ἡ λατρεία ἐκείνη, ποὺ γεννᾷ τὸν ἕμνον εἰς τὴν ὑγείαν, εἰς τὴν δύναμιν τῆς ζωῆς, εἰς τὴν

ὄραιότητα τῆς ἀρμονίας, ποὺ ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ ὅλην τὴν ἰδέαν τῆς ζωῆς, καὶ τῆς φώσεως ἀκόμη, ἀλλ' ἢ λατρεία, ποὺ γεννᾷ τὴν λαγνείαν.

ΕΞΕΔΩΘΗ καὶ τὸ δεύτερον φύλλον τοῦ περιοδικοῦ ἢ «Μουσικῆ» τοῦ κ. Γ. Παχτίκου. Φανερώσει διάθεσιν ἐργασίας μετὰ τὴν ποικίλην του μουσικοφιλολογικὴν ὄλην, καὶ εἶνε πλούσιον εἰς εἰκόνες καὶ καλλιτεχνικὰς εὐρωπαϊκὰς πληροφορίες.

Κυριώτερος σκοπὸς του εἶνε νὰ παρουσιάξῃ ἔργα φωνητικῆς καὶ ὀργανικῆς μουσικῆς, γραμμῆνα σὲ ἐκκλησιαστικὴν καὶ γαρμικὴν παρασημαντικὴν. Ἐκδίδεται στὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν καρδίαν τοῦ παλαιοῦ ἑλληνισμοῦ, ποὺ εἶνε γεμάτη ἀπὸ μουσικὰς ἀπληξίσεις. Ἄν ἐργασθῇ συστηματικὰ ὁ κ. Παχτίκος, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ πρῶτα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ του, μιὰν ἡμέραν θά ἔχῃ νὰ παρουσιάσῃ ἕνα ὄγκον μουσικῆς, ποὺ ἴσως θά ἔμενε ἀγνωστος.

Ο υἱὸς τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ μυθιστοριογράφου Δίκηνς, ὁ Ἀλφρέδος Τέννισον Δίκηνς εἶχε τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀναφέρῃ τελευταίως κάποιον μερικῶν ἐνδιαφερούσας ἀναμνήσεις του διὰ τὸν πατέρα του: «Ἐνθυθεῖμαι ὅτι εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν πενήντα ἐτῶν τὰ μάτια εἶχαν πάρει κάποιαν ἐκφορσιν ἀρηρημάδας καὶ ταυτοχρόνως ἐγύριζαν ἀκαταπαύτως ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ἡ συνομιλία του ἦτο γεμάτη χιούμορ καὶ ἀνέκδοτα, ἀλλ' ἐάν τοῦ ὁμιλοῦσαν διὰ τὰ βιβλία του ἐσιωποῦσεν ἀμέσως. Ἦτο ὁ φοροδοσεύτης τῶν ἀνθρώπων, μὴ ὑποφέραν νὰ βλέπῃ ἕνα πρᾶγμα ἔξω ἀπὸ τὴν συνειδησμένην του θέσιν. Μεταξὺ τῶν φίλων του ἠρῖδιμε τὸν Ἄνδερσεν καὶ τὸν Τακεραῖν. Μετὰ τὸν τελευταῖον αὐτὸν συνδέετο ἐπὶ 25 ἔτη ἂν καὶ ἦσαν ἐντελῶς διαφοροτικῶν χαρακτῆρος. Παρηκολούθησε τὴν κηδείαν του καὶ ἔγραψε μερικὰς ἀπὸ τὰς ὄραιότερας του σελίδας εἰς Ἱπ Μεποτίαμ ποὺ ἀφιέρωσαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Τακεραῖν».

Ο Γερμανὸς δραματικὸς συγγραφεὺς Μάξ Χάλμπε, τὸν ὁποῖον τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν ἐγνώρισεν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ δράματος του «Τὰ Νεῖατα» ποὺ ἐπαύχθη εἰς τὴν Νέαν Σελήνην τοῦ μακαρίτου Χρηστομάνου, ἐδημοσίευσε τελευταίως ἕνα μυθιστόρημα μετὰ τὸν τίτλον «Ἡ πράξις τοῦ Ντίτριχ Στρεβαίου». Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ, ποὺ ἀναδεικνύει τὸν Χάλμπε κώπως maître καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φιλολογίας, οἱ Γερμανοὶ κριτικοὶ δὲν ἤξεύρουν ποῦ νὰ τὸ κατατάξουν: Εἰς τὸ καθαρὸν μυθιστόρημα ἢ εἰς τὸ πεζὸν ποῖημα;

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου εἶναι ἡ ἐξῆς: Ὁ εὐγενὴς νέος Ντίτριχ Στρεβαίος, καταγόμενος ἀπὸ ἐνδοξον οἰκογενεῖαν ὑποκίπτε εἰς τὸ πάθος του, τὸ ἀνάξιον δι' αὐτὸν, ἀρδῆ τὴν ἠθοποιὸν Καρόλαν. Ἡ «πράξις» τὴν ὁποῖαν ἐκτελεῖ καὶ ποὺ δίδει τὸν τίτλον τοῦ μυθιστορήματος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ φόνος τῆς γυναικὸς αὐτῆς, τὸν ὁποῖον διαπραΐτει εἰς κάποιαν κρίσιν ἀπελιτιστικὴν, ἐπειδὴ δὲν βλέπει ἄλλο μέσον σωτηρίας ὅπως ἀποσείσῃ τὸν ζυγὸν αὐτὸν τὸν ἀτιμον, ποὺ τὸν κρατεῖ στήν ἐσθῆς ἐξ ἀρχῆς, ἐπειδὴ ὅλον τὸ βιβλίον δὲν εἶναι ἢ μακρὰ ἐξομολόγησις τοῦ φονέως, ποὺ διηγεῖται τὴν ἱστορίαν του διὰ νὰ ἐξηγήσῃ, ἂν ὄχι διὰ νὰ δικαιολογήσῃ, τὴν αἰματηρὴν πράξιν του.

Εἰς τὸ βιβλίον αὐτό, ὅπου τὸ πάθος εἶναι τὸ κύριον σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς προσέχει περισσότερον, ὁ Χάλμπε ἐν τούτοις ἀναδεικνύεται μᾶλλον ποιητῆς, ποὺ ἐννοεῖ τὴν γλώσσαν τῆς θαλάσσης, τῶν βουνῶν καὶ τῶν δασῶν.

ΙΔΟΥ πῶς ἀπεικονίζει τὸν Γερμανικὸν τύπον ὁ κ. Α. Τιμπάλ εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τελευταῖα τεύχη τῆς «Grande Revue»: Ἄν καὶ ὀλίγον σχολαστικὸς ὁ Γερμανικὸς τύπος ἔχει μολαταῦτα σπουδαῖα προτερήματα. Εἶναι γενικῶς τιμιὸς καὶ καλῶς πληροφορημένος, ἀφέλιμος εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν χρηματιστικὴν ἕνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν οικονομικῶν του εἰδήσεων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐκδιδόμενων σήμερον καθ' ἑλὴν τὴν αὐτοκρατορίαν ἀνέρχονται εἰς 4000 περίπου. Ἡ γερμανικὴ δημοσιογραφία εἶναι περισσότερο βιομηχανημένη ἀδιάφορον ἀπὸ κοίαν ἄλλην καὶ ἡ τεχνικὴ τελειότης τῶν ὑπηρεσιῶν, ποῦ εἶναι ἐπιφορτισμένοι νὰ τροφοδοτοῦν τὰς ἐφημερίδας μὲ ὕλην, παρέχουν περιφανῆ ἀπόδειξιν τούτου. 200 περίπου πρακτορεία προμηθεύουν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐφημερίδων κύρια ἄρθρα, χρονικά, ἐκθέσεις, εἰδήσεις καὶ διάφορα νῆα. Ἄς σημειωθῇ ἐπίσης ὅτι αἱ δημοσιεύσεις καταλαμβάνουν εἰς τὰ γερμανικά φύλλα θέσιν πλέον ἐνδιαφέρουσαν παρὰ εἰς τὰ Γαλλικά.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν δημοσιογράφων, ἀπολαύουν οὗτοι ἀλιγοτέραν ἐκτίμησιν παρ' ἄλλους οἱ συνάδελφοί του τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας. Ἐνῶ εἰς τὰς χώρας αὐτάς πολλοὶ πολιτευόμενοι πρωτοπαρουσιάζονται μὲ τὴν δημοσιογραφίαν καὶ συχνὰ ἐξακολουθοῦν κατόπιν νὰ εἶναι δημοσιογράφοι καὶ βουλευταὶ μαζί, οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπιτρέπουν σχεδὸν ὅπως ὁ δημοσιογράφος ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ δοκιμάσῃ τὰς δυνάμεις του καὶ εἰς ἄλλο στάδιον. Ἡ ἀνωνομία, ἡ ἀναγκαστικὴ εἰς τὸν Γερμανικὸν τύπον, συντείνει ἐξ ἄλλου παραπολὺ εἰς τὸ ν' ἀπομακρύνωνται ἀπὸ αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι μὲ πολλὴν ἀξίαν. Τοῦτο βέβαια δὲν ἐμποδίζει νὰ καίῃ καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, ὅπως παντοῦ, μεγάλον ῥόλον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους. Ἡ κυβέρνησις θεωρεῖ τὴν δημοσιογραφίαν ὡς ἀναγκαῖον κακόν, ἐν τούτοις ζητεῖ νὰ ἐξασφαλίξῃ τὴν ὑποστήριξίν της, κυρίως διὰ τὰ ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ἀφοῦ ἄλλως τε αἱ ἐφημερίδες, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἀμελιώτως ἐχθρικαὶ πρὸς κυβερνήσιν προσπαθοῦν ἀπὸ μέρους των νὰ εὐρίσκονται εἰς καλὰς σχέσεις μὲ τὰ γραφεῖα τῶν ὑπουργείων διὰ νὰ λαμβάνουν ἀπ' εὐθείας εἰδήσεις, γίνεται ἓνα εἶδος ἀνταλλαγῆς ἐκδουλεύσεων.

ΕΝΑ ἀνέκδοτον τοῦ Μπαλζάκ: Μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ὄψιν κάποια κυρία τοῦ κόσμου ἐπιθυμοῦσε παραπολὺ νὰ ἴδῃ τὸν Μπαλζάκ, ποῦ ἤξευρεν ὅτι ἦταν εἰς τὸν χορὸν τῶν μετρημισμένων.

- Νὰ τος, τῆς εἶπεν ὁ νέος ποῦ τὴν συνώδευε.
- Τί, αὐτὸς ὁ παχὺς;
- Εἶναι ὁ κ. Μπαλζάκ.
- Αὐτὸ τὸ παλτό, τὸ χαλασμένον;
- Εἶναι τοῦ κ. Μπαλζάκ.
- Αὐτὰ τὰ λερωμένα παπούτσια;
- Κι' αὐτὰ τοῦ κ. Μπαλζάκ.
- Κι' αὐτὴ ἡ κοινὴ φουσιονωμία;
- Εἶναι τοῦ κ. Μπαλζάκ, τοῦ κ. Μπαλζάκ, οὗτος ἐπιλαυβάνω.

Ὁ Μπαλζάκ, ποῦ ἤκουσε νὰ προφέρουν τὸ ὄνομά του, ἐπλησίασε:

- Τί ἐπιθυμεῖτε κυρία; λέγει.
- Ὁ κ. Μπαλζάκ, ἐὰν εὐαρεστήσῃς;
- Εἶναι ἐνώπιόν σας, ὡραία μετρημισμένη.
- Εἴσθε λοιπόν; ...

— Ὁ Ὀνόμιος Μπαλζάκ, ὁ ἴδιος.
— Τί κρίμα; Πόσο γελάσθηκα εἰς τὸ ὄρατον ντομινὸ ἐξαφανιζόμενον μεταξὺ τοῦ πλήθους.

Ὁ Μπαλζάκ ὁμῶς εὗρε τὸν τίτλον καὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ χαριτωμένου βιβλίου του: «Γελασμένες φαντασίες».

Η ΦΑΙΔΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πολιτικὴ Ἀπόκρισις

Ἄποκρηές κι' ἀπόκρηες, πάρτε μαζί σας γοῦνες; τέτοιες χαρὲς δὲν εἶδαμε τόσον καιρὸ ποῦ ζήσαμε· κι' οἱ φουλοκράται βγήκανε μ' ἀνορθωτῶν μουτσούνες, καὶ τὰ παιδιὰ ξεπίσω τους φωνάζουν: — Σὰς γνω-
[ρίμισαμε! ...]
Ο ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Σημ. Εἰδικαὶ βιβλιοκρισίαι δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν ὁποίων δύο ἀντίτυπα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀλλὰς ἀγγέλλεται ἡ ἐκδόσις.

Αἱ εἰκόνες τῶν γραπτῶν σιγῶν τῶν Παγασῶν ποῦ δημοσιεύομεν, εἶναι ἀπὸ τὸ τελευταῖα ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ κ. Π. Χ. Ἀποστολίδη. «Αἱ Παγασαὶ ἐξεταζόμεναι διὰ τῶν αἰώνων».

Ἐνδεκα σχέδια ἔχουν ὑποβληθῆ διὰ τὸ Μέγαρον τῶν Δικαστηρίων Ἀθηνῶν. Ἑλληνοδόκος ἐπιτροπῆ, τρεῖς ξένοι ἀρχιτέκτονες.

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπαναλαμβάνονται οἱ σειμοὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔγινε ἀληθις νὰ ἐπιτραπῇ ἡ φοίτησις καὶ εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὰ Τρικκαλα οἱ προσεχεῖς σκοπευτικοὶ ἀγῶνες τῶν «Ἐλευθερίων».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κὸν Ν. Ἀσπρίδην. — Δὲν μὰς ἐνδιαφέρουν τόσο τὰ πρόσωπα ὅσον ἡ ἰδέα. Εἶχαμε καθῆκον νὰ ἐξάρωμεν τὸ ἔργον τῶν «Προσκόπων». Ὅποιος εἶναι ἀνάξιος, θ' ἀναγκασθῇ νὰ ἀποχωρήσῃ. — Κὸν Δ. Α. Οἱ Κωνσταντινουπόλι. — Τὸ ὅτι ἡ φωτογραφία σας ἐλήφθη κατὰ Ὀκτωβρίου μῆνα» δὲν εἶναι λόγος ὅτι τὸ τοπίον ἀποδίδει τὸ φθινόπωρον. Πάνε λοιπὸν χαμένα ἅσα ἐγράψαμε στὴν προκήρυξιν τοῦ διαγωνισμοῦ. Χρειάζε-ται κατὰ ἄλλο ἐκτός τοῦ Ὀκτωβρίου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἄθηνά σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. Τόμος 24^{ος}, τεύχος 1^{ον} καὶ 2^{ον}. Ἀθήνα.

Ἡ ἔργατικὴ νομοθεσία τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Σκφ. Ι. Θεοδοροπούλου. Σειρὰ Α'. Ἐκδόσις Ἐργατικοῦ Κέν-τρον Ἀθηνῶν. Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάισερ καὶ Καργαδοῦρη.